

MIR
DAGARNA

Vem har rätt till rättigheter?

Mänskliga Rättighetsdagarna
Svenska Mässan i Göteborg
12-13 november 2012

ELISABETH ABIRI
HANS ABRAHAMSSON
MATTIAS GARDELL
THOMAS HAMMARBERG
OLA LARSMO
SVEN-ERIC LIEDMAN
MAGNUS LINTON
CECILIA MALMSTRÖM
RUTH MANORAMA
BIRGITTA OHLSSON
BRIAN PALMER
SORAYA POST
GUDRUN SCHYMAN
MARIA SVELAND
ERIK ULLENHAG
ANNA WIGENMARK
RICHARD WILKINSON

seminarier | debatter | teater | utställningar | musik

Har alla samma rättigheter?

Jag kan lika gärna medge det. Jag tyckte väl egentligen att rubriktemat på årets Mänskliga Rättighetsdagar var felställd. Eller i alla fall onödig. Att ställa frågan om alla människor har mänskliga rättigheter är egentligen lika överflödigt som att fråga om vatten är vått...

Självklart har alla människor mänskliga rättigheter – att svara något annat vore att underkänna hela det regelverk som människor i generationer har kämpat sig fram till. Så egentligen skulle man kunna avsluta hela diskussionen där. JA alla människor har mänskliga rättigheter – och de har samma mänskliga rättigheter.

Åtminstone i teorin. På pappret.

I praktiken ser det annorlunda ut. Och det är väl därför temat är så mycket mer än det först ger sken av. Inte bara leder det tanken till frågan om vad mänskliga rättigheter är och i så fall vilka som avses. Internationella eller nationella rättigheter? Nedtecknade eller givna till oss därför att vi är människor? Fastställda genom internationell hävd och sedvana eller bara om den stat vi lever i har valt att »ge« oss dem?

En rimlig utgångspunkt är att utgå från att det som avses är de fundamentala rättigheter som är fastlagda i den allmänna förklaringen och som anses vara folkrättsligt bindande. Men skulle man då kunna säga att vi får fler rättigheter när fler instrument som ska skydda rättigheterna, utarbetas och antas? Oftast inte.

De flesta nya konventioner har utvecklats från den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna som ett sätt att komma till rätta med vår oförmåga att se alla människors lika värde. Trots att diskrimineringsförbudet är lika universellt som människovärdet, existerar och frodas medveten eller strukturell diskriminering. Den kan vara baserad på hudfärg, religion, kön, social tillhörighet, ålder, funktionsnedsättningar, geografisk bakgrund, sexuell läggning ... listan kan göras lång och tycks bara bli längre. Diskrimineringskonventionerna är därför inte så mycket nya rättigheter som ett sorgligt bevis på hur den negativa särbehandling-

en ser ut och utövas – och hur den i praktiken bör motarbetas.

Kan man då säga att människor som bor i ett land som har ratificerat alla separata konventioner har fler rättigheter än de som bor i stater som är mindre benägna att ingå den sortens avtal? Egentligen inte – men däremot har de ofta ett starkare skydd.

I PRAKTIKEN FINNS det mycket annat som påverkar hur vi kan och tillåts utöva våra rättigheter. För även om rättigheterna finns där har inte alla förutsättningar att vare sig lära sig vilka rättigheterna är eller rent fysiskt möjlighet att utöva dem. En invånare i ett land som antagit alla rättighetskonventioner borde ha större möjlighet att utöva sina rättigheter. En invånare i ett rikt land har dessutom betydligt bättre förutsättningar att både lära känna och utöva sina rättigheter i motsats till någon i ett fattigt land. Faktum är att världen har accepterat att nivån på många essentiella rättigheter är olika från land till land. Att ha samma rättigheter betyder inte att nivån på utövandet är detsamma, ens inom ett land om det handlar om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter.

Visst, i allt högre grad antas beslut på internationell nivå där man fastställer miniminivåer för alla rättigheter, även de ekonomiska och sociala, som ska gälla överallt och för alla. Men innehållet i begreppet rimlig levnadsstandard i Sverige är inte detsamma som i Haiti. Däremot ska mötesfriheten vara det – liksom frihet från tortyr och rätten till korrekta rättegångar. Även om vi alla vet att skillnader finns, existerar egentligen ingen prutman på det medborgerliga och politiska området, dessvärre är tålmodet betydligt större när det handlar om ekonomiska och sociala rättigheter.

Så ja, visst måste man utgå från att alla människor har samma värde och rättigheter, allt annat vore att acceptera den åtskillnad som existerar. Men om man frågar om vi har samma rättigheter i realiteten, tja, då blir svaret naturligtvis ett annat.

ANNA WIGENMARK,
ordförande i Föreningen Ordfront

Anna Wigemark.

»Om man frågar om vi har samma rättigheter i realiteten, tja, då blir svaret naturligtvis ett annat.«

INNEHÅLL

MR-dagarna 2012

4-5. Vem har rätt till rättigheter?

Bakom denna provocerande fråga döljer sig ett krasst konstaterande: allas lika rättigheter på pappret har inte mycket med verkligheten att göra. Vad händer med ett samhälle där vissa garanteras rättigheter i högre utsträckning än andra? Möt 2012 års huvudtalare Richard Wilkinson.

6. En sann aktivist. Ruth Manorama är en av 2012 års mest intressanta profiler.

7. Hur mår de mänskliga rättigheterna i krisens Europa? EU-kommissionär Cecilia Malmström ger sin syn på läget.

8-9. Varför Mänskliga Rättighetsdagar? Så här resonerar arrangörerna!

11. MR på schemat. Tips till dig som är lärare eller pedagog.

12-14. Så gör vi MR i Göteborg. Tips och exempel på hur du som jobbar i offentlig förvaltning bäst går från ord till handling!

16-17. Bebisfabriken Indien, Autist javisst och lunchbeat. Kulturprogram som väcker MR-aktivisten i dig.

19. Den modige byråkraten. Årets Per Anger-pris.

20. En hjälte för varje dag.

21-25. KONFERENSSCHEMA.

26-34. ÅRETS PROGRAM.

35-37. MINISEMINARIER. Kostnadsfritt program på utställartorget!

40-41. Utställartorget, årets utställare och tips för besökare.

42. Lokaler och praktisk information.

Vad är Mänskliga Rättighetsdagarna?

MÄNSKLIGA RÄTTIGHETSDAGARNA är folkrörelsernas forum för mänskliga rättigheter och en mötesplats för praktiker, politiker, studenter, tjänstemän, aktivister, forskare och företag. Två dagar varje år hålls denna konferens för att bidra till att utveckla idéerna om och tillämpningen av mänskliga rättigheter i Sverige och internationellt.

Under MR-dagarna arrangeras ett stort antal seminarier, workshops, debatter, kulturevenemang och mycket annat. Under tolv års tid har vi varit en av landets främsta arenor för samtal, debatt och kompetensutveckling med fokus på mänskliga rättigheter.

Mänskliga Rättighetsdagarna syftar till:

- * att bredda och fördjupa det offentliga samtalet
- * att lyfta de mänskliga rättigheterna högre upp på den politiska dagordningen
- * att utveckla samarbetet mellan frivilligorganisationer och de myndigheter som har ett särskilt ansvar för mänskliga rättigheter
- * att erbjuda kunskap och metoder för praktisk tillämpning av de mänskliga rättigheterna
- * att lyfta fram utmaningar inom MR-området
- * att möjliggöra skapandet av nätverk

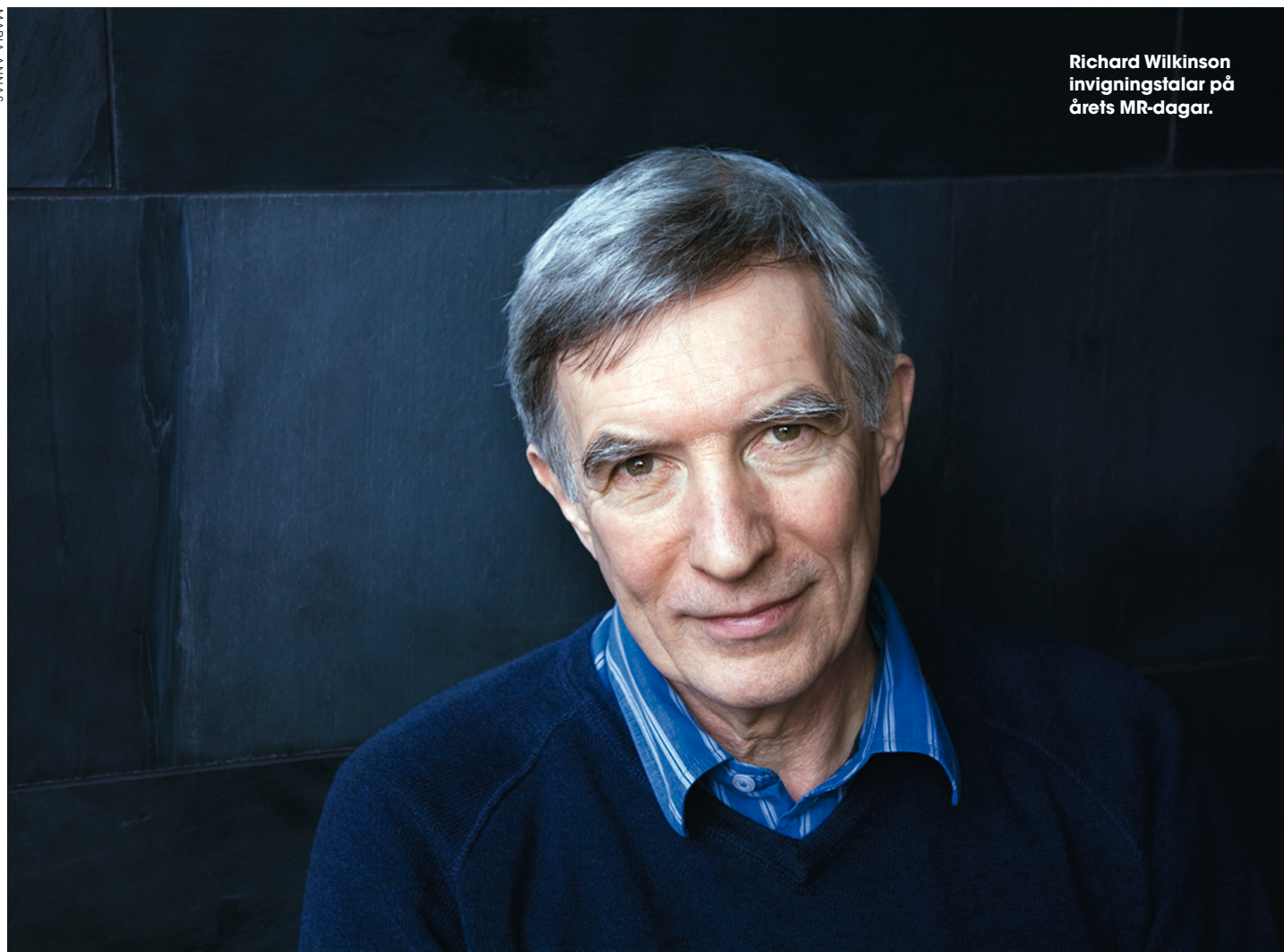
UPPDRAG JÄMLIKHET

Richard Wilkinsons bok *The Spirit Level*, eller *Jämlikhetsanden* på svenska, fick stor uppmärksamhet när den kom ut i Storbritannien 2009. Nu reser han runt i Europa och förklarar varför ett jämlikt samhälle är bättre än ett ojämlikt.

AV EVA-LOTTA HULTÉN

MARIA ANNAS

Richard Wilkinson
invigningstalar på
årets MR-dagar.

öjamlika länder har högre spädbarnsdödlighet, lägre studieresultat, kortare livslängd, högre mord- och våldsfrekvens och mer mobbning bland barn än vad jämlika länder har. De mentala ohälsotalen är fem gånger högre i de mest ojämliga samhällena och alla grupper i samhället har sämre hälsa än motsvarande grupper i mer jämlika länder.

Detta är bara ett urval av alla de siffror och samband som de båda brittiska hälsoforskarna Richard Wilkinson och Kate Pickett sammanställde i boken *Jämlikhetsanden* (Karneval förlag, 2010) och de kan enkelt sammanfattas i en enda mening: jämlikhet är bra för ett samhälle, ojämlighet dåligt. Mänskliga rättigheter som rätten till bästa möjliga hälsa och till social trygghet tillfredsställs bättre i mer jämlika länder. En politik som förebygger sjukdomar och psykisk ohälsa ser helt enkelt ut att inbegripa jämlikhet.

RICHARD WILKINSON är brittisk professor emeritus i social epidemiologi. Han har skrivit populärvetenskapliga böcker om social ojämlighet tidigare men aldrig med sådant genomslag som *Jämlikhetsanden*. I boken jämförs rika länder (mätt i BNP) med varandra och det mesta tyder på att så gott som alla människor blir stressade av att leva i ett konkurrensinriktat samhälle med stor social ojämlighet. Alla tjänar på utjämning, även de privilegierade. De som är rika och välutbildade i ett hyfsat jämlikt land lever ett längre och mer tillfredsställande liv än sina likar i ett mer ojämligt. I en passage i boken görs en jämförelse mellan England och Sverige och författarna konstaterar att en svensk arbetare i arbetsför ålder löper mindre risk att dö än en engelsk direktör.

Jämlikhetsanden väckte stor uppmärksamhet när den kom ut i Storbritannien 2009 och över telefon berättar Richard Wilkinson att det lett till en större medvetenhet kring dessa frågor, både bland politiker och allmänhet.

– Progressiva krafter har ingjutits ett större självförtroende och det har kom-

mit ett flertal forskningsstudier som bekräftar våra resultat. Våra tankar börjar bli mainstream.

SAMTIDIGT ÄR bokens budskap, jämlikhet, fortfarande känsligt i vissa kretsar. Christopher Snowdon, verksam vid högertankesmedjan Democracy institute i Storbritannien, försökte med sin bok *Jämlikhetsbluffen*, utkommen 2010, visa att Wilkinson och Pickett hade förvrängt statistiken. I Sverige var tankesmedjan Timbro snabba med att ge ut Snowdons bok. Från Sverige kom samma år också en av de andra böcker som försöker desavouera *Jämlikhetsandens* innehåll: *The Spirit illusion. A critical analysis of how the Spirit Level compares countries*. Den gavs ut av organisationen Skattebetalarna och översattes till engelska av brittiska systerorganisationen Taxpayers Alliance.

Att kritiken varit så stark just från svenskt håll har förvånat Richard Wilkinson:

– Kanske beror det på att det just nu finns starka spänningar kring de här frågorna i Sverige.

Jämlikhetsanden erbjuder statistik och forskning om hur en variabel, ojämlighet, påverkar ett samhälle. Att det också är mycket annat som inverkar på hur enskilda individer mår betyder inte, som kritikerna försökte göra gällande, att ojämlighet därmed bevisats vara ointressant som förklaringsmodell. I sina svar till kritikerna konstaterade Wilkinson och Pickett att alla deras data tidigare publicerats i vetenskapligt granskade och godkända artiklar och att debatten hädanefter borde föras i sådana fora för att undvika kritik som endast är politiskt motiverad. Men Richard Wilkinson är samtidigt en professor som själv vågar vara politisk. Flera gånger återkommer i boken resonemang om att frihet och jämlikhet går hand i hand: utan jämlikhet ingen verklig frihet.

Richard Wilkinson får resa runt i Europa och tala på många konferenser. Han bjuds in av politiska partier, folkrörelser och organisationer som OECD. Men nu planerar han att dra ner på resandet. En ny bok ska börja skrivas,

En svensk arbetare i arbetsför ålder löper mindre risk att dö än en engelsk direktör.

om psykologiska effekter av ojämlighet. Den kommer förhoppningsvis ut om två år. Samtidigt fortsätter arbetet för ett mer utjämnat samhälle genom stiftelsen The equality trust, som startades i den första bokens kölvatten. Just nu arbetar de med utbildningsmaterial för skolorna och förbereder en dokumentärfilm. Filmen ska finansieras genom crowd funding och de som är nyfikna eller vill bidra kan läsa mer på <http://thespiritleveldocumentary.com>.

– Tanken är att göra en ojämlighetens motsvarighet till Al Gores klimatfilm *En obekvämt sanning*, berättar Richard Wilkinson.

EVA-LOTTA HULTÉN är frilansjournalist och författare.

Måndag 9.30–10.30, Kongresshallen

FLER I FÄNGELSE I OJÄMLIKA LÄNDER

Ju mer jämlikt ett land är desto större är den sociala rörligheten. Av de länder Wilkinson och Pickett tittat på är den högst i de nordiska länderna och lägst i USA.

I ett jämlikt land litas man mer på sina medmänniskor. I Sverige svarar 66 procent att de flesta människor är pålitliga. I Portugal är den siffran bara tio procent.

Spädbarnsdödligheten är dubbelt så hög i ojämliga USA som i jämlika Japan.

Människor i mer jämlika länder lever i genomsnitt tre till fyra år längre än i ojämliga. Ojämliga länder är mer straffinriktade vilket leder till att långt fler sitter i fängelse där än i mer jämlika länder, trots motsvarande kriminalitet.

EN SANN AKTIVIST

Ruth Manorama har i årtal kämpat för daliternas, de så kallade kastlösa rättigheter, i Indien. Hon kan konsten att kombinera aktivism och diplomati, men ger aldrig avkall på aktivismen i mötet med ledande politiker, säger Hans Magnusson från Dalit Solidarity Network Sweden.

Ruth Manorama har sedan 1970-talet arbetat för marginaliserade gruppers sociala, ekonomiska, kulturella, politiska och medborgerliga rättigheter.

– Hon har en klar helhetssyn på mänskliga rättigheter. Under åren har hon blivit en av Indiens ledande människorättsaktivister. Som dalitkvinna har hon från tidiga år arbetat för att bryta det tvång som begränsar kvinnor i ett patriarkaliskt samhälle och som än mer gäller för dalitkvinnor på grund av förhållandet mellan kast, klass och genus, säger Hans Magnusson.

Det finns omkring 200 miljoner människor som tillhör daliterna i Indien i dag. De har i århundraden utsatts för diskriminering. Ser du några tecken på förändring?

– Situationen för mänskliga rättigheter i Indien lyder under särskilda villkor då rätten till dessa inte styrs av FN:s konventioner utan av människors position inom ett strikt hierarkiskt kastsystem. Det ställer stora krav på människor som utmanar detta system. Ruth Manorama är en av de dalitaktivister som har en särskild betydelse genom att vara

aktiv på alla nivåer: lokalt, nationellt och internationellt. Hon har förmågan att kombinera aktivism och diplomati, men ger inte avkall på aktivismen i mötet med ledande politiker.

– Sedan mer än tio år har daliterna med stöd av solidaritetsorganisationer i Europa sökt stöd från FN, EU och nationella regeringar för att påverka Indiens regering att genomföra sina demokratiska ambitioner. Detta stöd har visat sig mest resultera i vaga uttalanden. De förändringar till det bättre som äger rum bygger helt på civilsamhällets och dalitorganisationernas arbete. Det gäller till exempel landrättigheter, att driva frågor om övergrepp och diskriminering i domstol, oförtröttligheter och modiga demonstrationer för att till exempel avskaffa »manual scavenging«, manuell tömning av latriner – något som utförs av daliter, och kanske mest värdefullt på lång sikt: att skapa ett medvetande hos människor om orsakerna till förtryck och underordning. Det är här Ruth Manorama har haft och har sin stora betydelse hemma i Indien.

Hur är hon som person?

– Hon har glöd, stor kunskap och erfarenhet. Hennes aktivism präglas av kraft och mod att tala till makthavare, hon har en förmåga att samla människor, att lyssna och medla för att lösa konflikter. Hennes sätt att möta människor är kärleksfullt, hon är karismatisk, men kan också bli arg när det är befogat. Hon brukar få de flesta att lyssna.

**Måndag 11.00-12.30, G3
Måndag 13.30-14.30, G3**

RIGHT LIVELIHOOD AWARD

Ruth Manorama.

FICK ALTERNATIVA NOBELPRISET 2006

Ruth Manorama var en av initiativtagarna till the National Federation of Dalit Women 1995, som hon sedan dess är ordförande för och som utbildar dalitkvinnor i många delstater. En annan av hennes organisationer, Women's Voice, arbetar för invånarna i slumområden i Bangalore, med sådant som hälsa, boende, alkoholfria zoner och utbildning. Internationellt har Ruth Manorama i olika sammanhang talat för kvinnors och dalitkvinnors sak. År 2006 belönades hon med priset Right Livelihood Award för sitt arbete.

RIGHT LIVELIHOOD AWARD

CECILIA MALMSTRÖM:

”Vågen av främlingsfientlighet oroar mig”

Vilka utmaningar ser Sveriges EU-kommissionär Cecilia Malmström när det gäller mänskliga rättigheter i krisens Europa? Vad rör sig framåt? Vad rör sig bakåt? På mejl från Bryssel svarar hon:

- **VÅGEN AV POPULISTISKA** och främlingsfientliga partier som efter val har fått platser i parlament och folkvalda församlingar växer och sprider sig. Det oroar mig. Deras agenda handlar mycket om att peka ut flyktingar och invandrare som syndabockar i krisen. Det påverkar bland annat möjligheterna att förhandla om rättigheter för asylsökande och arbetet med en gemensam flyktingpolitik. Tuffare gränskontroll har blivit en allt mer prioriterad fråga. Det är uppenbart att de populistiska

Cecilia Malmström, EU-kommissionär.

EU-KOMMISSIONEN

partierna ofta påverkar den allmänna opinionen och även de etablerade politiska partierna att bli mer intoleranta.

- En annan grupp som också drabbats hårt är romer som har det väldigt svårt i Europa. Vi får mycket rapporter om ökad diskriminering och våld. Även homosexuella och transpersoner drabbas i stor utsträckning av diskriminering, intolerans och våld. Vi har dock sett en del framsteg vad gäller pridearrangemang i EU:s nyare medlemsstater.

- På lagstiftningssidan kan vi se framsteg - Europeiska asylbyrån (EASO) har börjat jobba och det har fattats EU-beslut om romernas integration. En rad domar från EU-domstolen har bidragit till framsteg bland annat på asylområdet. Det räcker naturligtvis inte. Det är nu det behövs övertygade försvarare av mänskliga rättigheter och våra fundamentala fri- och rättigheter mot populistiska tendenser och extremister. Det är nu det visar sig vilka som genuint tror på och försvarar mänskliga rättigheter i Europa och den europeiska integrationen.

EU kommer att få ett gemensamt asylsystem i år. Vad kommer det att innebära för migranternas rättigheter?

- Idag varierar mottagandet av skyddssökande kraftigt mellan EU:s medlemsstater. Tio medlemsstater tar emot mer än 90 procent av de 27 medlemsländernas asylsökande. Hur hög chansen är att få stanna beror på vilket EU-land man har kommit till, liksom vilka rättigheter man har som asylsökande till exempel vad gäller till-

gång till utbildning och vård. Det finns flyktingläger i Europa där människor tvingas leva under ytterst dåliga förhållanden.

- Ett gemensamt asylsystem ska förbättra situationen för de asylsökande. Dels kommer det att finnas krav på viss standard på till exempel bostäder och rätt till vård för asylsökande, dels kommer systemet bli mer rättssäkert när processen och bedömningarna blir mer lika. Förhoppningen är att förhandlingarna om detta ska vara avslutade till sommaren.

I Sverige uppmärksammar vi att det är 500 år sedan de första romerna kom hit. Men både i Sverige och Europa är romerna en grupp som fortfarande inte får sina rättigheter tillgodosedda. Hur ser du på möjligheten att stärka deras rättigheter?

- Romerna utsätts för omfattande diskriminering och våld och har högre arbetslöshet och ohälsotal än genomsnittseuropén. Det ser dystert ut och vi måste göra allt vi kan för att vända detta. EU har antagit en plan för integration för romer som lägger fast att varje land måste anta en nationell strategi för integrering av romer. Det kommer också att finnas nationella kontaktpunkter som ska övervaka att planerna genomförs i varje land. EU-kommissionen kommer regelbundet att granska hur tillgången till utbildning, sysselsättning, hälso- och sjukvård samt bostadssituationen ser ut.

Måndag 15.00-16.00, Kongresshallen

TVÅ DAGAR MED RÄTTIGHETER

Bakom Mänskliga Rättighetsdagarna, MR-dagarna, står tio organisationer. Vilka är de? Och varför är MR så viktigt för dem? Möt arrangörerna bakom Nordens största konferens om mänskliga rättigheter.

1. Varför är ni med och arrangerar MR-dagarna?
2. Vad är den viktigaste MR-frågan just nu?
3. Vad har arrangemanget för betydelse?

Anna Wigenmark,
ordförande Föreningen
Ordfront:

1. Mänskliga rättigheter är en bärande del av vår idé. Något som också märks i Ordfront magasin. Vi var med och startade MR-dagarna och är projektets huvudman. Att delta i ett arrangemang som tydligt vill föra upp mänskliga rättigheter på den politiska dagordningen och bidra till att människor får större kunskap om sina rättigheter är självklart för oss.

2. Det är nästan omöjligt att svara på. För den vars rättigheter kränks är just den kränkningen den viktigaste frågan. Ser man på de allvarliga övergrepp som sker i länder som Syrien, där den egna befolkningen mördas, torteras och försvinner, är frågan om ett tidigt varningssystem, säkerhetsrådets roll och skyldigheten att skydda viktiga frågor. Men strukturellt är det också ett problem att de regionala och internationella organ som är satta att övervaka hur länder lever upp till sina åtaganden, blir allt mer belastade och tilldelas allt mindre resurser. Det betyder visserligen att fler länder tillåter internationella individuella klagomål, men innebär också att de potentiella kränkningarna är fler och att det tar allt längre tid att få upprättelse. I relation till det är det också problematiskt att så många länder ändå till sist struntar i kritiken, till och med om det blir en fällande dom.

3. Framförallt tror jag att det är en viktig mötesplats för dem

som är intresserade, arbetar med eller har makten att påverka hur Sverige respekterar eller arbetar med mänskliga rättigheter. Att alla tillsammans kan mötas och ta del av varandras erfarenheter på ett sätt som är jämställt.

Hanna Gerdes,
folkrättsjurist på Fonden
för mänskliga rättigheter:

1. MR-dagarna är en unik arena som sätter fokus på många av de stora utmaningar vi står inför i framtiden gällande mänskliga rättigheter och demokrati. Vi ser det som en viktig samlingsplats för aktörer från civilsamhälle, akademien, näringslivet och politiken som förenar det lokala och det globala.

2. För oss blir det allt tydligare att Sverige måste börja städa på sin egen bakgård eller som en av FN:s specialrapportörer sa: »Sweden does not practice what it preaches«. Ett tydligt exempel på detta är tillgänglighetsfrågan som verkar dras i långbänk av regeringen. Vi ser dessutom en politisk nedprioritering av ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter vilket för oss är anmärkningsvärt för ett land som säger sig vilja gå i bräschen för att respektera, skydda och främja mänskliga rättigheter. När Sverige inte vill underteckna tilläggsprotokollet till konventionen om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter så innebär det att man förnekar svenska medbor-

gare klagorätt i det internationella systemet gällande deras rätt till utbildning, hälsa och bostad. Det är under all kritik.

Petter Jakobsson,
utbildning och
mobilisering, Diakonia:

1. MR-frågor är en avgörande del av vårt arbete tillsammans med partners överallt där vi arbetar. Det är också grunden för en hållbar utveckling.

2. Rätten att organisera sig. Det civila samhället blir på många ställen kringskuret, ibland med hänvisning till »kriget mot terrorismen«.

3. MR-dagarna är dels en tydlig manifestation av intresset för dessa frågor och en unik kunskapsförmedling och folkbildningsinsats.

**Linda Hiltmann, Raoul
Wallenberg Institutet:**

1. Vårt uppdrag är att främja universell respekt för mänskliga rättigheter och humanitär rätt genom forskning, akademisk utbildning och stöd i form av annan utbildning. Vi riktar oss till olika typer av aktörer, såsom myndigheter, nationella MR-institutioner och akademiska institutioner, såväl i Sverige som utomlands. Institutet har varit med och arrangerat MR-dagarna sedan starten och det är med stolthet och glädje som vi, tillsammans med de andra organisationerna byggt det största eventet i Norden för att nå ut med information, kunskap och aktuella frågor om mänskliga rättigheter och humanitär rätt.

2. Att öka kunskapen om de mänskliga rättigheterna hos såväl statliga som lokala aktörer och företag som för vanliga människor, inte minst för dem vars rättigheter är i farozonen att kränkas, med målsättningen att säkerställa implementeringen av rättigheterna. I Sverige vill gärna myndigheter och företag arbeta för mänskliga rättigheter, men tyvärr är kunskapen inte alltid tillräcklig och det läggs för lite resurser på området.

3. Arbetet för de mänskliga rättigheterna sker på många olika nivåer i samhället. Under två dagar varje år samlar MR-dagarna

**Anette Dalqvist, chef
DemokratiAkademien:**

1. För oss är demokrati och mänskliga rättigheter sammanvänt. I begreppet mänskliga rättigheter ingår demokrati – men det är ännu inte självklart att mänskliga rättigheter är en del i demokratibegreppet. Det vill vi ändra på.

2. Två rättighetsområden står fram som kan avgöra Europas framtid: ekonomiska rättigheter som rätten till arbete och välfärd när massarbetslösheten har blivit normalstillståndet och accepterad av politikerna, samt minoriteters rätt att inte diskrimineras – det kan gälla romer, papperslösa, flyktingar, sexuella minoriteter, muslimer – när främlingsfientligheten växer.

3. MR-dagarna har spelat en viktig roll för att lyfta fram mänskliga rättigheter som centralt inom politik och opinionsbildning. MR-dagarna är ideella organisationers största samverkansarrangemang om MR. Och MR-dagarna kommer att få allt större betydelse, eftersom mänskliga rättigheter och civilsamhället kommer att bli allt viktigare.

alla dessa aktörer och skapar ett klart fokus på just mänskliga rättigheter och centrala frågor och samarbeten för att nå målet: alla mänskliga rättigheter för alla människor.

Ingela Holmertz, nationell chef, Svenska Röda Korset:

1. MR-dagarna handlar om att synliggöra vår tids utsatthet. Detta oavsett om det rör en människa som är på flykt, som är frihetsberövad eller som utnyttjas. De mänskliga rättigheterna må vara universellt accepterade men likafullt måste vi vara beredda att försvara dem varje dag.

2. Några av de frågor som Röda Korset arbetar aktivt med är rätten att återförenas med sin familj. En annan fråga som är viktig ur flera aspekter är tortyr. Det handlar om kriminalisering av tortyr, att vi avvisar till länder där risk för tortyr finns och att människor som lider av svåra trauman inte har tillgång till rehabilitering och vård. En annan viktig fråga för oss är mänskliga rättigheter för papperslösa och irreguljära migranter: det gäller skolgång, sjukvård, rätten till en identitet samt skydd och en rättssäker prövning.

3. Som Nordens största forum för mänskliga rättigheter har det stor betydelse som en arena där experter, praktiker, beslutsfattare och studenter möts och utbyter kunskap och erfarenheter. Det är också ett tillfälle att synliggöra några av vår tids humanitära utmaningar samt påverka den politiska agendan.

Marie Lennerhed, nationell verksamhetsutvecklare, Sensus studieförbundet:

1. Det finns ett stort behov av att människor får mötas och prata om sådant som kan vara konsekvenser av ett globaliserat samhälle. Det kan handla om rättvis handel eller miljöförändringar, muslimsk fredskultur eller en kurs

om mänskliga rättigheter. MR-dagarna är en fantastisk plattform för möten, samtal, debatter och påverkansarbete. Som studieförbundet har vi en viktig roll då vi erbjuder metoder och verktyg för att arbeta med MR-frågor, till exempel genom föreläsningar, studiecirklar och utbildningar.

2. Ett av de seminarier som vi ger under MR-dagarna handlar om hur organisationer kan nå ut med sitt budskap till både politiker och opinionsbildare, men också hur vi kan få fler att intressera sig för och arbeta med mänskliga rättigheter. Att erbjuda redskap och enkla metoder för att nå ut och arbeta med frågorna ser vi som vår viktigaste utmaning.

3. Med ett gediget program tror jag att vi sprider kunskap, får fler att bli engagerade och kan utmana och lyfta mänskliga rättighetsfrågor högre upp på den politiska dagordningen.

Mikael Baaz, Institutionen för globala studier, Göteborgs universitet:

1. Efter många års delaktighet i seminarier och debatter på MR-dagarna fick Göteborgs Universitet, Institutionen för globala studier, frågan om att ingå som en del i arrangörsorganisationen. Då MR-dagarna är Nordens största forum för mänskliga rättighetsfrågor och den enskilt viktigaste MR-händelsen i Sverige blev vi naturligtvis både glada och stolta och tackade således ja till erbjudandet.

2. För oss ligger implementeringen av mänskliga rättigheter, med speciell fokus på marginaliserade grupper som barn, ursprungsfolk, flyktingar, kvinnor och fattiga, högt på agendan. Mänskliga rättigheter ska omsättas i praktiken men en människorättsbaserad politik är inte helt enkel. Därför behövs mer kunskap om genomförandet av en rättighetsbaserad utveckling. Mer vetande om vägen från de internationella konventioner och juridiska ramverk som finns idag, till handlingsplaner och den faktiska påverkan i människors vardag. Den kunskapen vill vi bidra till att öka.

3. Att delta i MR-dagarna har

stor betydelse för oss. Där får vi möjlighet att nätverka och skapa nya kontakter inom vårt ämnesfält och vi kan samtidigt synliggöra vår egen forskning och arbete. Konferensen ger oss dessutom möjlighet att synas gentemot potentiella studenter.

Sofia Nordenmark, handläggare för mänskliga rättigheter, Svenska kyrkan:

1. Svenska kyrkan bygger sitt arbete från utgångspunkten att varje människa är älskad och född lika inför Gud, med samma oinskränkbara värde och rätt. Därför är det viktigt för oss att finnas med på MR-dagarna för att delta i diskussioner och samtal om hur alla kan få åtnjuta sina mänskliga rättigheter. MR-dagarna är en viktig och stimulerande mötesplats som hjälper oss att utmana oss själva och att uppmana till gemensam handling för att öka respekten för mänskliga rättigheter i Sverige och i världen.

2. Det går inte att välja ut en enskild rättighet, det får bli den grundläggande principen om icke-diskriminering, som tyvärr alltid är relevant, men definitivt i Sverige och Europa där vi kan se att det för många politiker inte ens är självklart att alla ska få sin rätt till hälsa erkänd.

3. Det är en unik möjlighet att träffas och prata om vad mänskliga rättigheter innebär. När vi bjuder in internationella gäster tycker de att det är en otrolig möjlighet med så många och olika deltagare som samlas under två dagar för att bara prata mänskliga rättigheter.

Susanne Wigorts Yngvesson, utbildningsledare och lektor, Teologiska högskolan Stockholm:

1. Teologiska högskolan är en av initiativtagarna till att starta MR-dagarna. För oss är det viktigt att mänskliga rättigheter lyfts in i ett akademiskt sammanhang såväl som i ett politiskt. Det handlar om att lära sig både de folkrättsliga och filosofiska grunderna för att motivera och kritiskt granska vad mänskliga rättigheter handlar om. Att vi är med i detta arrangemang tillsammans med ideella organisationer, myndigheter och internationella aktivister ger oss och våra studenter också mycket värdefullt från MR-världen.

2. En fråga som har blivit särskilt viktig i Sverige just nu är religionsfriheten. I debatter om religionsfrihet så har också andra värden kommit att diskuteras såsom yttrandefrihet, mångfald och toleransens gränser. Globalt är den viktigaste frågan förmodligen migration och de rättigheter som kopplas till denna komplexa utmaning, såsom lika värde och tillgången till de mest grundläggande rättigheterna.

3. På MR-dagarna får vi möta andra som arbetar med samma frågor som vi, fast oftast ur andra perspektiv. Våra studenter får möjlighet att knyta kontakter och lära sig mer om de många frågor som ryms inom arrangemanget varje år. Inte minst uppskattas de internationella gäster som bjuds in. Det är en viktig markering i samhället i stort att mänskliga rättigheter allmer blir ett etablerat begrepp även hos en allmänhet som inte själva aktivt arbetar inom MR-fältet.

diskriminerings
ombudsmannen

DO är här!

Mänskliga rättigheter för alla? Det är på lokal nivå det händer.

Välkommen till DO:s monter och seminarier om det lokala arbetet mot diskriminering!

www.do.se/mr2012

Forskning. Samarbete. Utbildning.

Raoul Wallenberg Institutet arbetar för att främja mänskliga rättigheter och humanitär rätt. Förankrade i forskning och samarbete stödjer vi institutionsutveckling och ger utbildning både i Sverige och utomlands. Institutet har kontor i Lund med fältnärvaro i Beijing, Nairobi, Jakarta, Istanbul och Amman.

www.rwi.lu.se

**RAOUL
WALLENBERG
INSTITUTE**

OF HUMAN RIGHTS AND HUMANITARIAN LAW

LUND | BEIJING | NAIROBI | JAKARTA | ISTANBUL | AMMAN

Svenska kyrkans internationella arbete

Svenska kyrkans internationella verksamhet omsätter årligen totalt ca 400 miljoner kronor. Ungefär hälften finansieras med egna insamlade medel, resten med bidrag från bland annat Sida och EU. Verksamheten relaterar till drygt 100 partnerorganisationer och mer än 300 projekt i

38 länder samt till bland annat ca 8 000 internationella ombud i stift och församlingar. En viktig del av påverkansarbetet är att publicera skrifter, själva eller tillsammans med andra organisationer. Svenska kyrkans internationella arbete är en del av ACT-alliansen, ett globalt samarbete mellan

kyrkor och organisationer för katastrofinsatser, utvecklings- och påverkansarbete. ACT är en förkortning av Action by Churches Together och består av drygt 130 organisationer som arbetar i 130 länder runt om i världen.

www.svenskakyrkan.se/internationelltarbete

CLAPPING WITH BOTH HANDS
— ACT GENDER BEST PRACTICES
ACT Alliance 2011
15 fallstudier om hur utvecklings-samarbete kan främja jämställdhet.

DET PRIVATA NÄRINGSLIVET SOM FÖRMEDLARE AV SVENSKT BISTÅND
Nils Resare. Svenska kyrkan och Diakonia 2011.
Kartläggning av de svenska satsningarna på samverkan mellan biståndet och näringslivet.

A LOST REVOLUTION? EMPOWERED BUT TRAPPED IN POVERTY. WOMEN IN THE GARMENT INDUSTRY IN BANGLADESH WANT MORE.
SwedWatch, Svenska kyrkan m.fl. 2012.
Unik studie om livsvillkoren för de textilarbetande kvinnorna i Bangladesh som syr våra kläder.

PRIVATE PROFIT FOR PUBLIC GOOD? CAN INVESTING IN PRIVATE COMPANIES DELIVER FOR THE POOR?
Eurodad 2012.
Granskning av hur offentlig finansiering av privata investeringar i syd lever upp till utvecklingsmålen.

PENGAR I HANDEN — EN ANTOLOGI OM SOCIALA TRYGGHETSSYSTEM SOM METOD ATT BEKÄMPA FATTIGDOM OCH HUNGER
Svenska kyrkan 2011.
En rapport om hur kontanta stöd som barnbidrag och folkpensioner minskar fattigdom och hunger effektivt. I dag är detta en mycket liten del av biståndet.

SHRINKING POLITICAL SPACE OF CIVIL SOCIETY ACTION
Act Alliance 2011.
Utifrån fallstudier från 10 länder beskriver rapporten hur handlingsutrymmet för det civila samhället begränsas.

actalliance

SVENSKA KYRKANS INTERNATIONELLA ARBETE OCH DIAKONIA ÄR EN DEL AV ACT-ALLIANSEN, ACTION BY CHURCHES TOGETHER, ETT GLOBALT SAMARBETE MELLAN KYRKOR OCH KYRKOSAMVERKANDE ORGANISATIONER FÖR KATASTROFINSATSER, UTVECKLINGS- OCH PÅVERKANSGARBETE.

Svenska kyrkan
INTERNATIONELLT ARBETE

MR på schemat

Hur arbetar man rättighetsbaserat i skolan? Under MR-dagarna erbjuds lärare och skolpersonal vidareutbildning.

Under Mänskliga Rättighetsdagarna 2012 finns flera seminarier och workshops som riktar sig specifikt till lärare, pedagoger och andra som jobbar inom skolan. Här kan man få veta mer om hur man jobbar rättighetsbaserat, hur man kan undervisa utifrån barnkonventionen och nya metoder för ökad elevdemokrati och delaktighet.

UR PROGRAMMET:

- Bäst i klassen?
- Uppfylls rätten till utbildning i Sverige?
- Hur kan skolorna arbeta utifrån de mänskliga rättigheterna?
- Barnkonventionen i praktisk tillämpning
- Ensamkommande flyktingbarns rättigheter
- Ungas inflytande – i praktiken
- Barnets rättigheter – så gör du!

**HALVA PRISET
FÖR LÄRARE!**
För att fler lärare ska
få möjlighet att gå på MR-
dagarna sänker vi i
år biljettpriiset med
över 50 procent!

»VARJE ELEVS RÖST ÄR VÄRD ATT HÖRAS«

Skolan ska lägga större tonvikt vid undervisning i demokrati och mänskliga rättigheter, enligt de nya läroplanerna. Det kräver en medveten undervisning byggd på demokratiska principer, säger Metta Fjelkner, förbundsordförande för Lärarnas Riksförbund.

De nya läroplanerna slår fast att skolorna ska arbeta mer med demokrati och mänskliga rättigheter. Hur påverkar det undervisningen?

– Demokratiuppdraget är inte nytt, inte heller betoning av mänskliga rättigheter. Detta viktiga område har utbildade lärare alltid lagt sig vinn om i sin undervisning.

Målet är att »varje elev kan göra och uttrycka medvetna etiska ställningstaganden grundade på kunskaper om mänskliga rättigheter och grundläggande demokratiska värderingar samt personliga erfarenheter«. Vad innebär det här för lärarna?

– Det innebär att lärarna måste genomföra en strukturerad undervisning där alla röster får möjlighet att komma fram. Varje elevs röst är värd att höras, detta kräver dock en medveten undervisning byggd på demokratiska grundprinciper. Detta i sin tur kräver lärare som bottnar i god kompetens inom såväl ämnesområde som didaktik och yrkesetik.

Finns det ett behov av fortbildning bland lärare när det gäller mänskliga rättigheter och hur man undervisar i det?

– Det finns ett outtömligt behov av god kompetensutveckling. Utbildning som grundas i skollagens skrivningar om vetenskap och beprövad erfarenhet.

Hur viktigt är det för lärare med fortbildning och ny inspiration för att kunna göra ett bra jobb?

– Ytterst väsentligt. Vem skulle gå till en läkare som inte haft möjlighet att läsa in sig på det senaste? Arbetet handlar inte enbart om tid och grundad kompetens, det handlar också om kraft och inspiration. Jag vill också understryka vikten av att eleverna utbildas av behöriga lärare i ämnena, samtidigt som alla lärare har behov av fortbildning.

ELSABETH
OHLSON
WALLIN

Metta Fjelkner, förbundsordförande Lärarnas Riksförbund.

»Lärare behöver fortbildning«

Mänskliga rättigheter är en stor del av vår skolas profil, säger Anneli Wildfang, rektor på Ingrid Segerstedts gymnasium i Göteborg, som i flera år har skickat lärare till MR-dagarna.

– Vi har tidigare skickat och kommer naturligtvis i år skicka ännu fler lärare till MR-dagarna, eftersom de äger rum i vår stad. Orsaken är att mänskliga rättigheter är en stor del av skolans profil. Många av våra lärare behandlar idag mänskliga rättigheter i sina kurser. De flesta av dem har gått fortbildning i FN-kunskap och har ett speciellt intresse för dessa frågor. Lärare behöver alltid fortbildning för att få ny inspiration. Vi tror att MR-dagarna blir en utmärkt möjlighet att få fördjupade kunskaper.

Vad hoppas du och dina kollegor att få ut av konferensen?

– Lärarna hoppas få fortbilda sig inom MR och knyta intressanta kontakter som de kan ha användning av i undervisningen.

Hur kan ni använda er av MR-dagarna i undervisningen?

– Lärarna jobbar redan mycket med denna typ av frågor och har bland annat ett tema om mänskliga rättigheter. De tror också att det kan bli intressant för skolans EU- och FN-rollspel.

De nya läroplanerna slår fast att skolorna ska lägga större tonvikt vid undervisning i demokrati och mänskliga rättigheter. På vilket sätt påverkar de nya riktlinjerna ert arbete med mänskliga rättigheter i skolan?

– Lärarna har gjort om samhällskunskapskursen i årskurs 1 där de gör ett helt nytt moment om mänskliga rättigheter. Där får eleverna göra ett antal värderingsövningar och det hela utmynnar i att eleverna får fördjupa sig i och ta reda på hur en specifik mänsklig rättighet följs i ett land.

För de skolklasser som vill fördjupa sig i mänskliga rättigheter under andra tider på året – har du några tips på hur de kan jobba?

– Dels finns det väldigt mycket bra övningar färdiga som bland annat Amnesty och regeringen tagit fram. Man kan göra grupparbeten där eleverna får undersöka hur mänskliga rättigheter följs i olika länder. Vi har också lärt eleverna mycket om mänskliga rättigheter i samband med att vi spelar EU- och FN-rollspelen.

SÅ GÖR VI MR I GÖTEBORG

I år är Göteborg värd för MR-dagarna. En passande värd, eftersom arbetet med mänskliga rättigheter är väl förankrat bland stadens politiker och tjänstemän. Här delar de med sig av sina erfarenheter och tips på hur man kan arbeta rättighetsbaserat.

PATRIK BERGENSTAV

Annika Ottosson, enhetschef på Enheten för rättighetsfrågor, Västra Götalandsregionen.

»Rättigheter står högt på agendan«

Varför ville ni ha MR-dagarna till Göteborg, Annika Ottosson, enhetschef på Enheten för rättighetsfrågor inom Västra Götalandsregionen?

– Detta är ett samarbete mellan Göteborgs stad, Västra Götalandsregionen med flera parter i Västsverige. Frågorna om rättigheter står högt på agendan hos alla parter.

Vad ser du fram emot mest under konferensen?

– Att få fylla på kunskap och få inspiration för det fortsatta arbetet.

Vilka utmaningar ser du för regionen i framtiden när det gäller mänskliga rättigheter?

– Att minska gapet mellan styrdokument och det praktiska arbetet i vardagen.

Vilken utbildning behövs för att anställda ska kunna arbeta rättighetsbaserat?

– En grundläggande utbildning kring vad det innebär att Sverige har ratificerat konventionerna samt påtagliga kopplingar till medarbetarnas vardag och de dilemman som uppstår när rättigheter kolliderar.

PER HENNING

Mångfaldsfrågor och jämställdhet har blivit etablerade perspektiv att arbeta med för många. Kan MR-perspektivet bli ytterligare ett »måste«? Hur bemöter ni det?

– Vi försöker dels att tala om ett rättighetsbaserat arbete som en ram för alla rättighetsområden, dels diskutera kring metodutveckling utifrån erfarenheter gjorda på de olika rättighetsområdena.

Har du några tips på hur andra organisationer kan arbeta rättighetsbaserat? Var ska man börja?

– En viktig fråga är språkbruket. Se över styrdokument och viktiga texter ur ett rättighetsperspektiv.

En annan fråga är kompetensutveckling av medarbetarna kring rättighetsfrågor. En tredje fråga är att arbeta fram former för samråd med civilsamhällets aktörer och invånardialog samt att väl ta hand om resultatet.

Höj kunskapsnivån!

I Göteborg har alla tio stadsdelar en egen utvecklingsledare för mänskliga rättigheter. Vad betyder det, Anna Jacobson och Andréa Selvén i gruppen för mänskliga rättigheter och nationella minoriteter på statsledningskontoret i Göteborg?

– Göteborgs stadsdelar är

jämförbara med medelstora till stora kommuner och det behövs därför en samlande kraft och hög kompetens som man nu fått i form av dessa utvecklingsledare. Den nya organisationen trädde i kraft 2011, men redan nu kan man se att mänskliga rättigheter har blivit en fråga på agendan i större omfattning än tidigare.

När det gäller nationella minoriteters rättigheter till sina minoritetsspråk blev Göteborg förvaltningsområde för finska nyligen. Vad innebär det?

– Göteborgs finskspråkiga minoritet kan från 1 februari 2011 få kommunal service på

finska. Bland annat ska äldreomsorg och barnomsorg erbjudas helt eller delvis på finska språket. Det ska vara möjligt för finskspråkiga göteborgare att komma till en reception och få information på sitt eget språk. Det här betyder inte att alla inom kommunen, alltid, kommer att ha finskspråkig bemanning, men någon dag, eller ett visst antal timmar i veckan ska möjligheten finnas.

Mångfaldsfrågor och jämställdhet har blivit etablerade perspektiv att arbeta med. Kan MR-perspektivet bli ytterligare ett »måste«?

– Inom ramen för mänskliga rättigheter ryms mycket, såsom jämställdhet och andra jämlikhetsperspektiv. Vi ser att mänskliga rättigheter utgör grunden och ramen för hela det kommunala uppdraget – att leverera grundläggande kommunal service är att förverkliga mänskliga rättigheter och det ska göras för alla göteborgare.

Varför ligger Göteborg så i framkant när det gäller arbetet med mänskliga rättigheter?

– Det är så klart många lyckliga kombinationer och att det finns en stark politisk vilja, som syns bland annat i kommunfullmäktiges budget, där man beslutat att mänskliga rättigheter ska vara grunden för stadens arbete. Den politiska viljan har också ofta varit blocköverskridande och kunnat fångas upp av förvaltningar och bolag bland annat med stöd av strategiskt utsedda tjänstepersoner. Även om Göteborgs stad lyfts fram som gott exempel bland svenska kommuner har vi ännu bara påbörjat resan mot en stad för alla!

Har ni några tips till andra kommuner, var ska man börja?

– Man måste synliggöra strukturer, process och resultat. Det innebär att man måste integrera rättighetsperspektiv i alla styrdokument, arbetssätt och sedan följa upp och fundera på vad man vill och kan uppnå. Ett rättighetsbaserat arbetssätt utgår från principer som jämlikhet, delaktighet, transparens i beslutsfattande och möjlighet till ansvarsutkrävande. Vågen kan ibland bli längre, men

resultatet blir mer hållbart. Ett första viktigt steg är att höja kunskapsnivån hos både göteborgarna och stadens medarbetare.

Talieh Ashjari, enhetschef på Enheten för social hållbarhet, Länsstyrelsen i Västra Götaland.

Bli konkret!

Hur arbetar ni med mänskliga rättigheter inom Länsstyrelsen i Västra Götaland, Talieh Ashjari, enhetschef Enheten för social hållbarhet?

– Vi har arbetat strukturerat med att föra in ett rättighetsbaserat arbetssätt i Länsstyrelsens verksamhet sedan 2007. Policydokument och handlingsplaner räcker inte. Vi vill göra mänskliga rättigheter till en del av varje medarbetares jobbvardag, eftersom det är där allt börjar. Genom arbetet bidrar vi till ett socialt hållbart samhälle. Mänskliga rättigheter ska vara en naturlig del av ordinarie verksamhet. Det ska inte betraktas som ett »tillägg« till de vanliga arbetsuppgifterna utan finnas med från planering och genomförande till uppföljning och resurstilldelning. Medarbetarna ska ha kunskap och verktyg som hjälper dem att se hur mänskliga rättigheter knyter an till det egna arbetsområdet. Arbetet består av tre steg: Grundutbildning, identifiering av rättighetsaspekter inom våra olika uppdrag, och därmed ta sista steget att integrera MR-perspektivet i Länsstyrelsens ordinarie arbete.

Har du något exempel på hur man kan integrera rättighetsperspektivet i verksamheten?

– Utöver mer kända insatser som barnkonsekvensanalyser och jämställdhetsintegrering kan jag nämna vårt arbete med boendefrågor. Med hänvisning till artikel 11 i konventionen om ekonomiska, sociala och kulturel-

la rättigheter och Länsstyrelsens eget uppdrag inom boendefrågor arbetar vi för att kommunerna tar hänsyn till mänskliga rättigheter i sin boendepanering. Ytterligare ett exempel är att all text som produceras ska vara skriven i klarspråk. Bland annat har vi bildat en språkgrupp som förmedlar skrivguider, klarspråkstester och goda exempel.

Har du några tips på hur andra kan arbeta rättighetsbaserat?

– Bli konkret, visioner är bra men konkreta åtgärder är bättre. Jobba i steg, allt kan inte göras på en gång. Undvik sårbarhet, en person ska inte vara ensam bärare av frågorna. Ledningens betydelse, arbetet fungerar om ledningen har förståelse för frågorna och stödjer arbetet.

MAGNUS GOTANDER

Thomas Martinsson, kommunalråd (Mp).

»Det gäller att se långsiktigt«

Hur arbetar ni med mänskliga rättigheter i Göteborg, Thomas Martinsson, kommunalråd (Miljöpartiet), med ansvar för kultur, integration, jämställdhet, funktionshinder, hbtq och mänskliga rättigheter?

– Vi har lyft in rättighetsperspektivet i skriven form i stadens viktigaste styrdokument – kommunfullmäktiges budget och dess strategiska inriktningar. Det har varit viktigt att från politiskt håll lyfta rättighetsperspektivet som en grund i all verksamhet som kommunen bedriver.

Varför ville ni ha MR-dagarna till Göteborg?

– MR-dagarna innebär att mycket av Sveriges samlade kompetens på området möts på en plats och vi tror att Göteborg som stad och Göteborgs verksamheter kan få ytterligare skjuts i arbetet

genom att vara värdstad. Förhoppningsvis kan vi också på detta sätt få en dialog kring en del av vårt eget arbete och på det sättet vidareutveckla det.

Vilken utbildning behövs för att anställda ska kunna arbeta rättighetsbaserat?

– En blandning av utbildningar eftersom våra närmare 50 000 anställda har olika förkunskaper. Vi behöver fakta-utbildningar kring vilka rättigheter som finns, processutbildningar som innehåller analys utifrån kartläggningar från egna verksamheter och gruppövningar med värderingsövningar och liknade för att se sig själv och sina kollegor utifrån hur invånare bemöts, inkluderas och eventuellt exkluderas i verksamheterna och i samhället i stort.

Har du några tips på hur andra kommuner kan arbeta? Var ska de börja?

– Som politiker är det av vikt att vi pekar ut ATT vi vill arbeta rättighetsbaserat och ger uppdrag till våra verksamheter att de ska lägga fokus åt det hållet. En styrka är om någon eller några särskilda experter på MR-området kan finnas inom kommunens förvaltningsledning. Titta gärna på hur andra kommuner gjort och lär av dem och undvik deras misstag. Att ingå i nätverk genom Sveriges kommuner och landsting är värdefullt. Det gäller att se långsiktigt och hålla fast i frågan, för den blir aldrig »klar«.

TIPS PÅ SJÄLVSTUDIER FÖR ANSTÄLLDA

- Filmen *Välj rätt* (www.mrfilmen.se) som är uppbyggd kring elva olika scener som utspelar sig i stadens verksamheter. Varje scen innehåller dilemman som leder till diskussioner kring diskrimineringsgrunderna.
- Blädderboken *Normblocket*, en guide till kommunens alla verksamheter om hur man agerar normkritiskt.

Båda verktygen är framtagna på uppdrag av Göteborg stad.

Från varvsindustri till turism

Många städer försöker locka till sig evenemang och stora kongresser. Hur klarar sig Göteborg i den internationella konkurrensen? Lennart Johansson, ansvarig för att värva kongresser för Göteborg & Co som marknadsför Göteborg som destination, svarar:

– I Europa är vi en av de stora aktörerna. I Norden är vi störst när det gäller evenemang – både inom musik och idrott. En del kallar oss till och med Musikhuvudstaden.

Vilka är de största konkurrenterna?

– Det är i första hand andra europeiska huvudstäder – samtidigt som vi ser en kraftig offensiv i både i Öst- och Sydeuropa.

Vad är det som gör Göteborg attraktivt?

– Vårt närhetskoncept. Vi har arenor, hotell och restauranger av världsklass mitt i stan. Och Göteborg upplevs som lite exotiskt eftersom vi fortfarande är relativt okända. Vår en gång strategiske kung placerade Göteborg i hjärtat av Skandinavien. Det har vi fortfarande glädje av snart 400 år efter att Gustaf II Adolf bestämde att här ska staden ligga.

Har ni några förebilder?

– Det finns många duktiga som vi också samarbetar med: Köpenhamn och Amsterdam till exempel. Vi spelar dessutom en aktiv och framträdande roll i

organisationen European Cities Marketing som samlar 140 europeiska städer.

Är det inte svårt att få besökare, evenemang och stora kongresser till norra halvklotet?

– Det är en utmaning, för vi måste alltså börja berätta att vi finns. När man väl insett det förstår man att vi har en stark forskning på universitetet, Nordens största kongress- och mässanläggning och arenor mitt i stan. Dessutom

kombinerar vi storstadspuls med en lättillgänglig skärgård. Göteborg har genomgått en förändring – från en av världens största varvsindustristäder till en stad där turismen har utvecklats kraftfullt.

Lennart Johansson.

Hur gör ni för att utveckla destinationen?

– Vi använder stadens olika möjligheter som naturliga arenor. Vi arrangerar stadsfestivalen Kulturkalaset mitt i sommaren och Julstaden i december och har ett nära samarbete med musikfesten Way Out West. Vi tar emot kryssningsfartyg alla månader utom januari och februari. Vi satsar på Göteborg som shoppingstad och jobbar med att skapa nya upplevelser. MTV-galan som samlade 50 000 människor på paradgatan en vacker försommardag är ett sådant exempel. Konserter arrangeras numera inte bara i Scandinavium och på Ullevi utan också i flera av våra parker och undergroundkulturen frodas kring Linnéstaden.

ANNONS

Mänskliga rättigheter

Läs mänskliga rättigheter vid Teologiska högskolan Stockholm

Kunskap och utbyte av erfarenheter är en förutsättning för att värna om mänskliga rättigheter (MR). THS erbjuder båda. Här knyter du kontakter med andra som vill arbeta med dessa frågor. Hos oss kan du också välja att läsa religionsvetenskap som en del av kandidatexamen i MR.

- Kandidatprogram
- Masterprogram
- Fristående kurser
- Nätkurser
- Uppdragsutbildning

teologiska
högskolan
stockholm

Teologiska högskolan Stockholm • Åkeshovsvägen 29 • 168 39 Bromma
Tel 08-564 357 00 • mr@ths.se • www.ths.se

Alla har rätt till information, men är information tillgänglig för alla?

Kom till vårt seminarium **Information för alla?** och lär dig mer om rätten till information!

(90. Tisdag 14.30–15.30 R2)
Välkommen!
Centrum för lättläst och Handisam

Har du frågor om tillgänglig information, kontakta oss:
lattlast@lattlast.se info@handisam.se

VISSTE DU ATT?

- Kanske var tionde av Sveriges invånare tillhör någon av våra nationella minoriteter samer (även urfolk), sverigefinnar, tornedalingar, romer och judar.
- Från den 1 januari 2010 har vi en lag om nationella minoriteter och minoritetsspråk som anger minoriteternas rättigheter.
- Lagen fastslår rätten till inflytande i samhället och stöd för de historiska minoritetskulturerna och till minoritetsspråken i dess olika varieteter.
- Lagen omfattar alla myndigheter och gäller i hela landet.
- 56 kommuner och 12 landsting och regioner ingår i dagsläget i så kallade förvaltningsområden för samiska, finska och meänkieli.
- Inom förvaltningsområdena finns ett utökat ansvar att erbjuda service på samiska, finska och meänkieli.
- Även andra kommuner kan ansöka om att få ingå i ett förvaltningsområde. Ansökan om frivillig anslutning ska ha kommit in till Regeringskansliet senast den 1 april.

Nationella minoriteter i Sverige

Synliga eller osynliga?

Det finns gott om missuppfattningar om vårt lands nationella minoriteter. En av de vanligaste är att man kallar dem för invandrare. Men samer, sverigefinnar, tornedalingar, romer och judar har alltid funnits i Sverige och är en del av den svenska historien. Minoritetspolitiken handlar om deras rätt att upprätthålla och bevara sina egna kulturer och språk.

Från den 1 januari 2010 har vi en lag som anger de nationella minoriteternas rättigheter. Länsstyrelsen i Stockholms län och Sametinget har ett gemensamt nationellt uppdrag att följa upp lagen och samordna de minoritetspolitiska målen.

Kom förbi vår monter så berättar vi mer.

Hemsida
www.minoritet.se

Kontakt
minoritet.stockholm@lansstyrelsen.se
kansli@sametinget.se

LÄNSSTYRELSEN
I STOCKHOLMS LÄN

Sámediggi
Sámedigge
Sámedigkka
Sametinget

På MR-dagarna uppförs pjäsen om den blommande indiska babyindustrin och de många etiska frågeställningar som kan uppstå kring detta.

Notes from a Babyfarm

Är det rätt att skaffa sig ett barn - »Made in India«?

ÄR INDIEN PÅ VÄG att bli en bebisfabrik för barnlösa västerländska par? Indien tillåter kommersiell handel med surrogatmödraskap, vilket är olagligt i Norden. För en fjärdedel av priset i väst kan ett barnlängtande par låta plantera in ett befruktat ägg i en indisk livmoder. Nio månader senare hämtar de ett barn, som genetiskt är deras eget, men som har burits fram till födseln av en för dem okänd, indisk kvinna. Ett barnlöst par har fått ett efterlängtat barn, surrogatmamman åtskilliga indiska årslöner. Handeln med surrogatmödrarskap är en lukrativ bransch som växer fort och sprids till andra länder. Men är det rätt att skaffa sig ett barn - »Made in India«?

Notes from a Babyfarm är en visuell och interaktiv föreställning om den blommande indiska babyindustrin och de många etiska frågeställningar som kan uppstå kring detta. På scenen står den indiska sociologen och skådespelaren Amrita Pande. Med flerårig research från en indisk fertilitetsklinik vill Am-

rita få en teaterpublik att förstå västerländska barnlösa par såväl som indiska surrogatmödrar.

Notes from a Babyfarm presenteras i samarbete med den danska konstgruppen Global Stories. Föreställningen framförs på engelska och svenska.

Föreställningen genomförs i samarbete med Riksteatern och Världskulturmuseet och följs av ett samtal med bland andra författaren och journalisten Kajsa Ekis Ekman.

MEDVERKANDE

Amrita Pande
Mia Ray
Sophie Louise Lauring

KONSTNÄRLIGT TEAM

Regi: Ditte Maria Bjerg
Scenografi: Filippa Berglund

Tid: Tisdag 10.00 och 16.00
Plats: Världskulturmuseet
(ett stenkast från Svenska Mässan)

MR-GALAN!

Sugen på att mingla med andra konferensdeltagare och lyssna på lite skön musik? Missa då inte 2012 års MR-gala som äger rum den 12 november klockan 19.30 på restaurang Estrad. Platserna är begränsade så se till att boka i tid!

Pris: 250 kronor inklusive vegetarisk buffé.

LUNCH BEAT!

Lunch Beat är en internationell dansrörelse som innebär att man dansar under sin lunchrast en gång i månaden. Det är gratis och öppet för alla. Musiken som spelas är klubbmusik - mycket House och Mashups och i DJ-båset står DJ E-1000. Glädjen som du känner när du dansar tar du med dig resten av dagen och den påverkar din kreativitet och problemlösningsförmåga. På Mänskliga Rättighetsdagarna bjuder vi upp till dans i Kongressfoajén under tisdagens lunch.

Autist javisst!

En föreställning som tar publiken till en värld i ständig kamp med normaliteten.

JONAS TYCKER OM tvättmaskinens regelbundna rytm. Han kan titta i timmar. Men omvärldens buller och stress skrämmer honom. Det är som om han vore från en annan planet, där det här livets starka lukter, höga ljud och sociala koder blir obegripliga.

Gunilla Boëthius sätter på sig de »autistiska glasögonen« och tar publiken till en värld i ständig kamp med normaliteten. En värld fylld av smärta och missförstånd, men också av klarsyn och humor.

Pjäsen är baserad på verkliga upplevelser och följs av en diskussionsstund mellan ensemblen och publiken. Syftet är att deltagarna ska få en ökad förståelse för människor med funktionsnedsättning och deras livssituation.

Föreställningen riktar sig till ungdomar och vuxna med funktionsnedsättning, deras anhöriga, personal som arbetar inom vården och skolväsendet. Andra målgrupper är bland annat personliga assistenter, politiker, poliser,

Tid: Tisdag 09.00–10.00, G2 samt 14.30–15.30, G2

Maria Lindström, Petter Billengren och Joakim Sikberg i pjäsen *Autist, javisst!*

församlingsarbetare, bibliotekarier och handläggare på gatu- och fastighetskontor, försäkringskassor och inom socialtjänsten.

MANUS
Gunilla Boëthius

REGI
Leif Nilsson

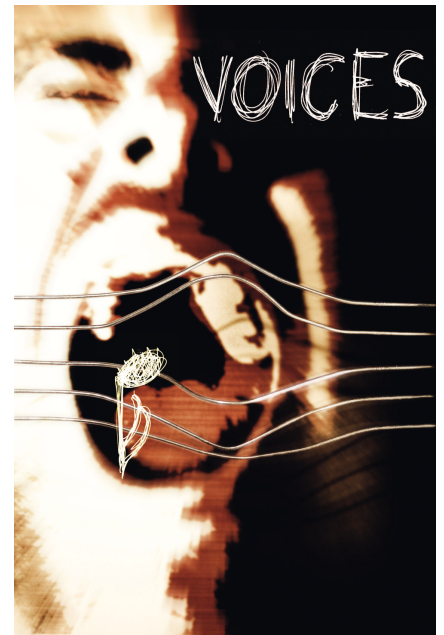
SKÅDESPELARE
Maria Lindström, Petter Billengren och Joakim Sikberg

MUSIK
Bo Hülphers

PRODUCENT
Ulrika Ragnar Borell

Ur *Autist javisst!*:

»Maja: Arbetslivet smurrar fortare och fortare, människor slits ut, men de normala bråkar inte. Att vara normal är att finna sig i allt. Det är bara vi som sticker ut. Visar att något är fel. Vi är samhällets nödsignaler.«

Ensembleverket Voices av Hans Werner Henze.

Att ge röst åt röstlösa

NÄR DEN INTERNATIONELLT renommade New European Ensemble besöker Sverige för andra gången står ett av 1900-talets viktigaste och mest krävande ensembleverk på repertoaren, *Voices* av Hans Werner Henze. Verket är skrivet för två sångsolister och 17 musiker som tillsammans spelar över 70 instrument från hela världen.

Verket handlar om brott mot de mänskliga rättigheterna och New European Ensemble har i samarbete med Amnesty valt ut ett antal prisbelönta pressfoton från Amnestys bildarkiv som projiceras under föreställningen. Verkets 22 sånger gestaltar alla brott mot de mänskliga rättigheterna. Som namnet *Voices* antyder handlar det om att ge de röstlösa i världen en röst. Projektet driver parollen att varje människa har sin egen röst och har rätt till att göra den hörd.

Verket framförs i samarbete med Amnesty International, Raoul Wallenberg 2012, Teskedorden och Stiftelsen Expo.

Måndag 13.30–14.30, Kongresshallen

TOLERANS

**Forum för levande historia arbetar mot
nutida intolerans med utgångspunkt
i dåtida brott mot mänskligheten.**

**För demokrati, tolerans
och mänskliga rättigheter.**

**Vi vänder oss till lärare och elever
i åk 9 och gymnasiet.**

Per Anger-prisutdelning

Varje år delar Forum för levande historia ut
Per Anger-priset till någon som gjort stora
humanistiska och demokratifrämjande insatser.
Priset instiftades av regeringen 2004 och delas
varje år ut under MR-dagarna.

Prisceremoni 12 nov, 18.00, Kongresshallen

Dagens hjälte: Guangcheng Chen

Vilka försvarar rätten till rättigheter?
Vem vågar trotsa ondskan och gå mot
strömmen med fara för sitt eget liv?
Det är omöjligt att veta men i allmänhet
är det enskilda individer som tagit stora risker
för mänskliga rättigheter.

**Välkommen till ett seminarium om
civilkurage och hjältemod 12 nov, 15.00, G3**

Raoul Wallenberg-kalendern

Till minne av Raoul Wallenbergs 100-års dag ger vi ut
en hjältekalender till elever på gymnasiet. Kalendern visar
att för varje dag på året finns en modig individ som trotsar faror
och personlig säkerhet för demokrati och människors lika värde.

**Besök oss i vår monter så berättar vi mer om kalendern
och våra andra material för skolan**

FORUM
FÖR
LEVANDE
HISTORIA

SKOLMATERIAL UTSTÄLLNINGAR
WORKSHOPPAR FORTBILDNINGAR

Stora Nygatan 10, Stockholm · 08-723 87 50 · www.levandehistoria.se

Ett pris som stärker kampen

Per Anger-priset har gjort det svårare för odemokratiska regimer att trakassera och förfölja pristagare som blivit uppmärksammade i medier världen över, enligt Marie Braunerhielm Grefberg, projektledare och producent på Forum för Levande historia.

VARJE ÅR DELAR FORUM för levande historia ut Per Anger-priset till en person som gjort stora humanistiska och demokratifrämjande insatser. Priset är uppkallat efter diplomaten Per Anger som initierade det svenska arbetet att rädda så många judar som möjligt under andra världskriget i det nazistockupade Ungern.

Vad har Per Anger-priset betytt för de pristagare som har fått det?

– Prissumman har betytt mycket eftersom pristagarnas organisationer ofta har små medel att arbeta med. Pengarna har möjliggjort fortsatta insatser för mänskliga rättigheter. Dessutom har skyddsvärdet stor betydelse för pristagarens säkerhet. Det har varit svårare för

de odemokratiska regimerna att i lönnod trakassera och förfölja pristagare som blivit uppmärksammade i medier världen över. Regimerna måste inse att de har ögonen på sig.

Hur ser situationen ut för försvarare av mänskliga rättigheter i dag jämfört med när priset instiftades 2004?

– Klimatet har absolut hårdnat generellt och det tror jag alla organisationer upplever tydligt i dag. Våra pristagare har på senare år fängslats, trakasserats och förföljts i mycket större utsträckning än i början av 2000-talet. För närvarande sitter två pristagare fängslade, Aliaksandr Bialitski och Narges Mohammadi. Tidigare har två pristagare, Narges Mohammadi och Brahim Dahane, inte kunnat delta i ceremonierna på

grund av att de helt enkelt arresterats och därmed vägrats utresetillstånd. Vi har också haft problem med att utbetala prissumman på grund av opålitliga banker, styrda av regimerna och att pristagaren varit en »ickeperson« utan några som helst rättigheter där egna bankkonton ingår i det förbjudna privata området.

Vad gör era pristagare i dag?

– De flesta arbetar envist på med kampen för mänskliga rättigheter med fara för eget liv precis som de tidigare gjort och antagligen alltid kommer att göra. Förhoppningen är att de känner sig stärkta av Per Anger-priset som visar att deras kamp betyder mycket även utanför det egna landets gränser.

Tidigare pristagare

2011 Narges Mohammadi, människorättsaktivist i Iran, fick priset för »sin långa kamp för mänskliga rättigheter i hemlandet«.

2010 Elena Urlaeva, medborgarrättsaktivist i Uzbekistan, »för sin fredliga och osjälviska kamp för mänskliga rättigheter i sitt hemland.«

Brahim Dahane.

2009 Brahim Dahane, medborgarrättsaktivist från Väst-sahara, »för att (...) uthålligt med fredliga medel och personligt mod riskerat sitt liv i kampen för mänskliga rättigheter.«

2008 Sebastian Bakare, anglikansk biskop i Zimbabwe,

»för att i ett pressat politiskt läge med mod och personliga uppoffringar ha givit röst åt kampen mot förtryck och för yttrande- och åsiktsfrihet«.

2007 Organización Femenina Popular, en medborgarrättsorganisation som bildades 1972 i Colombia, »för att i en hotfull miljö oför-

trutet trotsa vapenmakt och stärka de röster som riskerar att tystas.«

2006 Aljaksandr Bialitski, författare och medborgarrättsaktivist i Vitryssland, »för sin orädda kamp för den vanliga människans rätt.«

2005 Arsen Sakalov, från Ingusjetien i Ryssland, »för sitt självupppoffrande medmänskliga arbete med att identifiera, dokumentera och rapportera övergrepp som sker i den pågående konflikten i Tjetjenien.«

2004 Gennaro Verolino, ärkebiskop, »för sina osjälviska insatser, sin uppfinningsrikedom och sitt hjältemod för att rädda judar under den tyska ockupationen av Ungern 1944.«

Missa inte 2012 års prisceremoni! Kongresshallen kl 18.00 måndagen den 12 november.

DEN MODIGE BYRÅKRATEN

Diplomaten PER ANGER (1913–2002) var Raoul Wallenbergs medarbetare vid den svenska legationen i Budapest under andra världskriget då många judar räddades med hjälp av svenska pass.

Han började med att dela ut svenska provisoriska pass, handlingar utan formell legitimitet, som fungerade som en slags dokumentation och kom att skydda många. Arbetet fortsatte under allt farligare omständigheter tills den ryska armén ockuperade landet. Efter kriget var Per Anger mycket engagerad i att finna Raoul Wallenberg, övertygad som han var att denne satt i rysk fångenskap.

Per Anger-priset är ett internationellt pris som instiftades 2004 av Sveriges regering och delas ut till en person som verkar i Per Angers anda. Sedan 2007 delas priset ut under en högtidlig ceremoni under Mänskliga Rättighetsdagarna.

En hjälte för varje dag

FORUM FÖR LEVANDE HISTORIA kommer under hösten 2012 att presentera en årskalender, en Raoul Wallenberg-kalender, riktad till elever på gymnasiet. Kalendern har till syfte att varje dag under 2013 lyfta en historisk eller nu levande person som har tagit eller tar stora risker för mänskliga rättigheter över hela världen, utan att använda våld.

Målet är att visa unga människor att för varje dag på året finns en modig individ som trotsar faror och personlig säkerhet för demokrati och människors lika värde.

Till kalendern medföljer en lärarhandledning som stöd till undervisningen att arbeta med kalendern på olika sätt. Utgångspunkten är Raoul Wallenberg, hjältetema, mod och handling.

THOMAS VERES

Raoul Wallenberg.

DAGENS
HJÄLTE
ÅRETS
PRESENT

Kalendern Dagens hjälte är årets present på MR-dagarna och kommer att delas ut till alla talare.

Inspiration till dagens unga

Varför lanserar ni just en Raoul Wallenberg-kalender Johan Perwe, pressekreterare på Forum för levande historia?

– Det är 100 år sedan diplomaten och affärsmannen Raoul Wallenberg föddes. På plats i Budapest räddade han tiotusentals ungerska judar undan de nazistiska förintelslägren under andra världskrigets sluffas. Fickkalendern tar sin utgångspunkt i Raoul Wallenberg. Han är en symbol för alla de andra hjältarna och en inspiration till dagens unga. Vi anser det vara en naturlig ingång för att berätta om andra människor som envist trotsar faror för att världen ska bli bättre. Det finns fler positiva förebilder över hela världen. Raoul Wallenberg var inte ensam.

Varför är målgruppen för kalendern?

– Gymnasieelever och deras lärare. Sammanlagt handlar det om cirka 1 300 000 elever i tusen gymnasieskolor över hela Sverige. En lärarhandledning med förslag på olika arbetsmetoder för lärare tas just nu fram.

Vad är syftet med kalendern?

– Att visa unga människor att det varje dag finns någon modig människa som trotsar faror och sin egen personliga säkerhet, som arbetar för mänskliga rättigheter.

Hur gjordes urvalet av hjältarna?

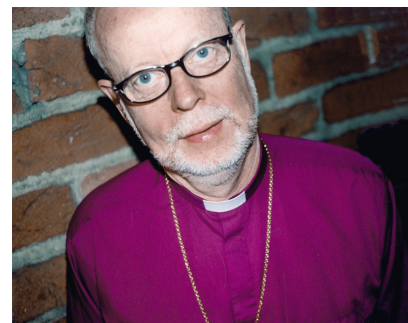
– Kriterierna för de hjältar som tagits fram är personer som utan våld har tagit eller tar stora risker för mänskliga rättigheter över hela världen. Både levande och döda. Ytterligare ett kriterium är att det ska finnas en naturlig koppling till ett specifikt kalenderdatum.

VAD ÄR DÅ EN MÄNNISKA?

Den 11 november, dagen för öppnandet av MR-dagarna på Svenska Mässan, inbjuder Svenska kyrkan, Stadsmissionen och Bräcke Diakoni till en temagudstjänst där förre ärkebiskopen KG Hammar predikar över frågan »Vad är då en människa?« Den äger rum kl 11-13.30 i Domkyrkan i Göteborg.

Det blir ett samtal om mänskliga rättigheter och människosyn. Moderatör Marika Palm Dahl, präst Stadsmissionen.

MARCUS ERIKSSON

K G Hammar.

FÖRELÄSNINGAR PÅ INTERRELIGIÖSA CENTRET

Frågor om religion debatteras allt flitigare i Sverige. Då och då händer det i debatten att människans rätt till religion ställs mot andra rättigheter. Göteborgs Interreligiösa Center anordnar tillsammans med studieförbunden Bilda, Ibn Rushd och Sensus en föreläsningsserie under hösten under temat »Religion och mänskliga rättigheter!«:

Tisdag 11 september (Interreligiösa Centret). Tema: Bör religionen barnförbjudas?

Onsdag 10 oktober (Bilda Studieförbund). Tema: Religion och mänskliga rättigheter i Mellanöstern.

Onsdag 14 november (Ibn rushd Studieförbund). Tema: Olika inför lagen? Demokratins förfall?

Onsdag 5 december (Sensus studieförbund). Tema: Religionsfrihetens gränser. Tid: Klockan 18-20.30, Interreligiösa Centret, Kyrkogatan 25, Göteborg.

VÄRLDEN TILL GÖTEBORG

Global Week arrangeras på Göteborgs universitet den 12-16 november. Det kompletta programmet finns här: www.globalweek.gu.se / www.facebook.com/GlobalWeek

VEM HAR RÄTT TILL RÄTTIGHETER?

MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER

är universella och gäller alla människor utan åtskillnad. Samtidigt ser möjligheterna att få sina rättigheter tillgodosedda väldigt olika ut för den enskilda männis-

kan – både inom och mellan stater. Har inte alla rätt till mänskliga rättigheter när det kommer till kritan? Vem bär ansvaret för detta?

2012 års Mänskliga Rättighetsdagar dyker ner i glappet

mellan de universella rättigheterna vi har på pappret och hur rättigheterna förverkligas i praktiken. Det blir en diskussion om ojämlikhet i resurser, makt och förutsättningar att få sina rättigheter

tillgodosedda. Om rättvis- och rättighetsfrågor ur ett både globalt och lokalt perspektiv. Och om individens och civilsamhällets möjlighet att förändra och göra skillnad.

Följande teman och perspektiv tas upp:

MR-dilemman och Rättighetskrockar **R**

Mänskliga rättigheter är universella men i verkligheten ser det annorlunda ut. Har vi våra rättigheter för att vi är människor eller är det snarare medborgerliga rättigheter? Varför värderas vissa rättigheter högre än andra? Och hur gör vi när uppfyllandet av olika rättigheter kommer i konflikt med varandra?

Arabisk vår – Europeisk höst **E**

De senaste två åren har präglats av uppror, upplopp och revolter – av väldigt olika slag. Under snart två år har vi upplevt en arabisk vår där demokratirörelser

har störtat diktatorer. Men vad händer i Mellanöstern och Nordafrika nu?

I Europa ser vi samtidigt hur främlingsfientliga rörelser växer sig allt starkare och hur hatbrotten ökar. Nedskränningar i den ekonomiska krisens spår gör det svårare att få sina rättigheter tillgodosedda.

Diskriminering **D**

Här behandlar vi de olika diskrimineringsgrunderna och visar på hur man kan jobba förebyggande för att motverka diskriminering.

Från ord till handling **H**

Hur implementerar man mänskliga rättigheter? Hur får man till ett rättighetsbaserat arbetssätt

i den kommunala vardagen, i skolan eller i vården?

Dessa seminarier ger dig metoder och goda exempel!

Barn och unga **B**

Program som fokuserar på barn och ungas rättigheter. Hur jobbar man utifrån barnkonventionen? Hur kan unga få mer inflytande?

Global utveckling **U**

Dessa seminarier ger en bild av hur situationen ser ut runt om i världen. Vad är säkerhet? Vad är utveckling? Hur mår det svenska biståndet, som i år firar 50 år?

Företags ansvar och CSR i näringslivet **C**

Vilket ansvar har företagen att främja mänskliga rättigheter? Vi tar upp några goda och dåliga exempel.

Musik, teater och film **K**

Grundkurs **G**
Kräver vissa förkunskaper **F**

Metod – genomförs i workshopform **M**

De seminarier som är på engelska markeras med:

De seminarier som teckentolkas markeras med:

Så här läser du schemat!

På nästa uppslag börjar schemat för Mänskliga Rättighetsdagarnas program. På översta raden i schemat ser du vilken sal som seminarierna kommer att hållas i. Först står namnet på salen, sedan hur många personer som den rymmer. I varje ruta ser du seminariets

titel samt vilket nummer det har för att du lätt ska kunna hitta det bland programbeskrivningarna på sida 26–34. Vid varje programbeskrivning kan du genom bokstavsnycklarna ovan se vilka teman som programpunkten tar upp, samt seminariets nivå.

Sal, platser	Kongresshallen 1500	G1 220	G2
09.30–10.30	Invigning, huvudtal 1		
10.30–11.00	Paus	Paus	Paus
11.00–12.30	Är vissa rättigheter mer rätt?	Why so quiet on a Swedish human rights commission?	Barnets rätt – så gör du

MÅNDAG

Sal, platser	Kongresshallen 1500	G1 220	G2 220	G3 370	G4 260	J1 180
09.30–10.30	Invigning, huvudtal 1					
10.30–11.00	Paus	Paus	Paus	Paus	Paus	Paus
11.00–12.30	Är vissa rättigheter mer rätt? 2	Why so quiet on a Swedish human rights commission? 3	Barnets rättigheter – så gör du! 4	India's hidden apartheid – equal by law; unequal by caste 5	Sharia och de mänskliga rättigheterna 6	Motverka vardagsrasismen! 7
12.30–13.30	Lunch	Lunch	Lunch	Lunch	Lunch	Lunch
13.30–14.30	Voices 15	Ensamkommande flyktingbarns rättigheter 16	Fördel barn! 17	Så förändrar vi världen! 18	Var är brudarna? 19	Effective aid? 20
14.30–15.00	Paus	Paus	Paus	Paus	Paus	Paus
15.00–16.00	Europeisk höst 27	Business and human rights 28	Vi deltar! 80 projekt för unga 29	Dagens hjälte: Guangcheng Chen 30	Se människan! 31	The quiet revolution 32
16.00–16.30	Paus	Paus	Paus	Paus	Paus	Paus
16.30–17.30	Män som hatar kvinnor 39	Tio steg mot rasism 40	Vi deltar! Fördel Barn! Slutet seminarium 41	Regeringens arbete för MR i Sverige 42	I rättan tid 43	Rätten till kultur 44
17.30–18.00	Paus					
18.00–19.30	Per Anger prisutdelning 51 Samtal med pristagaren 52 					
19.30–23.00	MR-gala, Restaurang Estrad 53					

J2	120	R2	72	R22+23	50	R24+25	50	R31	60	R26	30	R21	30
Paus		Paus		Paus		Paus		Paus		Paus		Paus	
Demokratins svanesång	8	Wag the city – så funkar det!	9	Hur kan skolorna arbeta utifrån de mänskliga rättigheterna?	10	MR som drivkraft för innovation	11	Att outa sig själv i världen	12	Paradigmskifte eller business as usual?	13	Demokratins ABC	14
Lunch		Lunch		Lunch		Lunch		Lunch		Lunch		Lunch	
Demokratisk dialog eller spel för gallerierna?	21	Barnkonventionen i praktisk tillämpning	22	Krigets lagar – så funkar det	23	Upphandling för jämställdhet	24	Människa nog för rättigheter?	25	Dina sexuella rättigheter	26	FILM	
Paus		Paus		Paus		Paus		Paus		Paus			
Framtidens städer	33	Att nå ut med budskapet	34	Bistånd – så funkar det	35	Polisens våldsanvändning	36	Att utbilda för demokrati	37	Trumfkort mångfald	38		
Paus		Paus		Paus		Paus		Paus		Paus			
Schyssta villkor för alla?	45	Att hitta hem	46	CSR – affärsutveckling mot ny företagskultur	47	Spelets regler	48	ICC	49		50		

TISDAG

Sal, platser	Kongresshallen 1500	G1 220	G2 220	G3 370	G4 260	J1 180
09.00–10.00	Raoul Wallenberg 100 år 54	Hotat bistånd? 55	Autist javisst! 56	Antiziganism in Europe 57	FN:s nya mål för en bättre värld 58	
10.00–10.30	Paus	Paus	Paus	Paus	Paus	Paus
10.30–12.00	Bryter Sverige mot FN:s konvention mot rasism? 59	Ursäkt, förhandling eller domstol 60	Frivilligt för företag med samhällsansvar? 61	När samhället sätts på prov 62	Human rights and its controversies 63	Religionsfrihet i skottgluggen 64
12.00–13.00	Lunch	Lunch	Lunch	Lunch	Lunch	Lunch
13.00–14.00	Ingen skyldighet att skydda Syrien? 71	Vräkta från ett liv 72	Ungas inflytande – i praktiken 73	Women's Rights after the Arab Spring 74	Miljarder åt fel håll 75	Att återförenas efter krig 76
14.00–14.30	Paus	Paus	Paus	Paus	Paus	Paus
14.30–15.30	Sänkt lön i krisens EU 83	Att synliggöra de osynliga 84	Autist javisst! 85	Med romsk kraft! 86	Varför våldtar soldater? 87	Ny kosmopolitisk ordning? 88
15.30–16.00	Paus	Paus	Paus	Paus	Paus	Paus
16.00–17.00	Avslutning 95					

Pjäsen Notes from a Babyfarm sätts upp inne på Världskulturmuseet, ett stenkast från Svenska Mässan. Tisdag 10.00 och 16.00

J2	120	R2	72	R22+23	50	R24+25	50	R31	60	R26	30	R21	30	
Paus		Paus		Paus		Paus		Paus		Paus		Paus		
Där varje ord räknas	65	En flykt är ingen utflykt	66	Äldres rättigheter i en åldrande värld	67	När tystnaden talar	 68	Rätt till bostad – men inte för alla	69	Bäst i klassen?	70	FILM		
Lunch		Lunch		Lunch		Lunch		Lunch		Lunch				
En förlorad revolution?	77	Att benämna saker vid dess rätta namn	 78	Vet faster Fiffi verkligen bäst?	 79	(O)jämlika välfärdstjänster?	80	Yttrandefrihetens gränser på internet	81	Att skydda utan vapen	82			
Paus		Paus		Paus		Paus		Paus		Paus				
Power for young people	 89	Information för alla?	90	Big business in Colombia	 91	The worlds deadliest country for homosexuals?	92	Inga rättigheter utan kunskap	93	Skolan och barnkonventionen	94			
Paus		Paus		Paus		Paus		Paus		Paus				

MÅNDAG

Vi reserverar oss för eventuella ändringar i programmet.

1. 9.30-10.30 Kongresshallen

Invigning och huvudtal av Richard Wilkinson vars bok *Jämlikhetsanden* förklarar varför ett jämlikt samhälle är bättre än ett ojämnt.

Arrangör: MR-dagarna

2. 11.00-12.30 Kongresshallen **R**

Är vissa rättigheter mer rätt?
I dagens Sverige blir det allt tydligare att medborgerliga och politiska rättigheter ges en särstatus i den politiska diskussionen kring utrikespolitik och bistånd. Vad innebär det när våra universella, ömsesidiga och odelbara rättigheter värderas olika i det politiska klimatet?

Medverkande: Thomas Hammarberg f.d. människorättskommissionär för Europarådet, **Jan Nordlander** f.d. MR-ambassadör åt svenska regeringen, **Jenny Jansson Pearce**, generalsekreterare Fonden för mänskliga rättigheter.

Moderator: Hanna Gerdes, folkrättsjurist Fonden för mänskliga rättigheter.

Arrangör: Fonden för mänskliga rättigheter

3. 11.00-12.30 **G1 H**

Why so quiet on a Swedish human rights Commission?
When human rights are violated the United Nations is often criticized to lack vigor. In response to the criticism UN experts lifts the governments own responsibility for human rights issues, and independent human rights commissions are set up worldwide to strengthen the respect for human rights at national level. While Sweden is encouraging other countries to establish human rights commissions the subject is given a minimum of space at home despite repeated international criticism. Who is pushing the issue of an independent Swedish Commission on Human Rights today?

Panelists: Gianni Magazzeni,

Chief of Branch, Office of the High Commissioner for Human Rights, OHCHR, **Peter Nobel**, former DO, **Linda Nordin Thorslund**, Secretary-General, United Nations Association of Sweden.

Organizer: United Nations Association of Sweden (Svenska FN-förbundet)

4. 11.00-12.30 **G2 H B**

Barnets rättigheter – så gör du!
Hur förverkligar man barnets rättigheter i kommuner och landsting? Hur går det till, rent praktiskt? Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) berättar om sitt arbete inom den nationella strategin och Landstinget Sörmland delar med sig av sina erfarenheter med att omsätta barnets mänskliga rättigheter i vardagsnära strategier och arbetssätt.

Medverkande: Elizabeth Englundh, socionom, fil.dr i pedagogik, projektledare, Sveriges Kommuner och Landsting, **Monica Gustafsson Wallin**, strateg för barnrättsfrågor, Landstinget Sörmland, **Susann Ericsson**, folkhälsoplanerare Landstinget Sörmland, **Ulla Hedman**, Barnrättspilot Anestesi-kliniken, Landstinget Sörmland.

Arrangör: Sveriges Kommuner och Landsting (SKL)

5. 11.00-12.30 **G3 U D**

India's hidden apartheid
In India social, cultural, political human rights of 200 million Dalits are violated by state officials and in civil society. They are the Untouchables within the caste system and the violations rest on cultural and religious notions. Although outlawed in the Indian constitution it continues due to state failure to fulfil the implementation of laws and widespread impunity for perpetrators. The Dalit movement struggles on all levels of society for Dalits to be recognized as equal citizens.

Panelists: Dr. Ruth Manorama, National Federation of Dalit Women, Bangalore, and **Prof. Gopal Guru**, Professor of social and

political theory, Jawaharlal Nehru University, Delhi.

Organizers: Dalit Solidarity Network-Sweden (DSN-S), Friends of Village Community Development Society (VCDS), Svalorna Indien Bangladesh

6. 11.00-12.30 **G4 R**

Sharia och de mänskliga rättigheterna

De mänskliga rättigheterna är till för att skydda människans värdighet, för att stärka och befria. Sharia, den muslimska lagen, är också till för att skydda, befria och stärka. Men vilken är relationen mellan mänskliga rättigheter och Sharia? Är Sharia en patriarkal och förtryckande tradition? Eller uppträder de som försvarar de mänskliga rättigheterna som kolonialister, på de andra traditionernas bekostnad?

Medverkande: Professor Mattias Gardell och professor **Elena Namli**, Teologiska institutionen, Uppsala universitet.

Arrangör: Teologiska institutionen, Uppsala universitet

7. 11.00-12.30 **J1 D E F**

Motverka vardagsrasism!
FN:s deklamationer handlar om skydd mot arbetslöshet, rätten till en lämplig bostad och en tillfredsställande levnadsstandard. Men hur ska dessa rättigheter tillgodoseas? Vad krävs av arbetsförmedlingar, bostadsbolag, socialtjänst, skola och andra lokala aktörer för att minska diskrimineringen och förverkliga lika rättigheter och möjligheter för alla?

Medverkande: Filippa Swanstein, Malmö Mot Diskriminering, **Susanne Urban**, Internationell migration och etniska relationer (IMER-förbundet), **Lasse Fryk**, Centrum för Urbana Studier/Hammarkullen, **Soraya Post**, Enheten för rättighetsfrågor i Västra Götalandsregionen. Samtalsledare: **Eva Nikell**, projektledare för Vågar till rättigheter på Diskrimineringsombudsmannen.

Arrangörer: Diskrimineringsombudsmannen, Malmö mot

Diskriminering/Sveriges antidiskrimineringsbyråer, IMER-förbundet, Centrum för Urbana Studier/Hammarkullen, Enheten för rättighetsfrågor i Västra Götalandsregionen.

8. 11.00-12.30 **J2 E B H**

Demokratins svanesång
Runt om i världen kämpar människor för demokratiska rättigheter och en annan framtid. Samtidigt ser vi ett Sverige i vilket allt fler antidemokratiska värderingar letar sig in och hur allt färre väljer att organisera sig mot detta. Nu är det dags att säga ifrån!

Medverkande: Felix König, ordförande i Sveriges ungdomsorganisationer, LSU.

Arrangör: Sveriges ungdomsorganisationer (LSU)

9. 11.00-12.30 **R2 B H M**

Wag the city – så funkar det!
Spiritus Mundi's metod Wag the city har framgångsrikt använts i flera projekt i Sverige, Norden och i Mellanöstern, med syfte att ge barn och unga vuxna verktyg och kapacitet att själva skapa förändring, samtidigt som personer i maktpositioner uppmärksammas på utsatta grupper rätt till lika rättigheter. Via en interaktiv workshop berättar Spiritus Mundi om hur projekten går till.

Medverkande: Ellen Gustafsson, Human Rights Coordinator, utvärderare, **Henrik Melius**, grundare och vd, **David Raflund**, musikpedagog, **Emma Hansson**, projektkoordinator. Samtliga från Spiritus Mundi.

Arrangör: Spiritus Mundi

10. 11.00-12.30 **R22+23 B H**

Hur kan skolorna arbeta utifrån de mänskliga rättigheterna?
Den nya skollagen säger att skolan vilar på de mänskliga rättigheterna och läroplanen Lgr11 innehåller en värdegrund där de mänskliga rättigheterna ska om-sättas till mer praktisk användning för skolorna i deras verksamhet. Det pågår också aktiviteter för att

föra ut rättigheterna i skolorna. Men räcker arbetet som görs? Behövs det inte en mer genomgripande förändring av skolans organisation för att rättigheterna ska vara garanterade, tillgängliga, kvalitetssäkrade och integrerade? Och hur skulle ett sådant arbete kunna se ut?

Medverkande: Christina Johnsson, forskningschef Raoul Wallenberg Institutet (RWI), Torbjörn Messing, SKL och Delegation för jämställdhet i skolan, representanter från Skolverket och Kompetensrådet för utveckling i staten.

Arrangör: Raoul Wallenberg Institutet

11. 11.00-12.30 R24+25

C H

MR som drivkraft för innovation

När man ska göra samhället till en plats tillgänglig för alla grupper av människor så stöter man ibland på utmaningar. Men dessa kan leda till nya lösningar och innovationer. Vi berättar om tillgänglighetsdatabasen och 4A-modellen som sätt att främja de mänskliga rättigheterna för ett samhälle för alla.

Medverkande: Elisabeth Abiri, strateg Enheten för rättighetsfrågor, Västra Götalandsregionen och senior advisor Emerga AB samt Marianne Salén, samordnare funktionshinderfrågor, Enheten för rättighetsfrågor, Västra Götalandsregionen.

Arrangör: Enheten för rättighetsfrågor, Västra Götalandsregionen

12. 11.00-12.30 R31 **D H**

Att outa sig själv i vården

Bemötandet av hbt-personer inom sjukvården är ofta bra men kan brista när heteronormen står i vägen för att de mänskliga rättigheterna ska kunna respekteras. Under seminariet presenteras studien "Jag ska inte behöva outa mig själv varje gång jag har ett samtal" samt några exempel på hur Västra Götalandsregionen arbetar med att förbättra bemötandet.

Medverkande: Anna Westerståhl, distriktsläkare, Primärvården Göteborg och forskare Sahlgrenska Akademien, Lennie Hammarstedt och Karin Fredholm, verksamhetsutvecklare Hivprevention i

Västra Götaland, Anna Hallgren och Helena Sandin, barnmorskor Barnmorskemottagningen Askim, Kristin Eliasson, utvecklingsledare Kunskapscentrum för jämlik vård, Maria Talja, samordnare jämställdhet/hbt-frågor, Enheten för rättighetsfrågor.

Arrangör: Enheten för rättighetsfrågor, Västra Götalandsregionen

13. 11.00-12.30 R26

R D F

Paradigmskifte eller business as usual?

Konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning är den senaste av de centrala MR-konventionerna. Den ses som ett paradigmskifte i synen på personer med funktionsnedsättning, som av tradition varit medicinskt präglad. Nu finns det stora förväntningar att konventionen ska ge enskilda utkrävbara rättigheter, men går det att förverkliga? **Medverkande:** Anna Bruce och Anna Nilsson, doktorander Lunds Universitet, Andreas Pettersson, doktorand, Umeå universitet. Moderatör: Lars Lindberg, Teologiska högskolan Stockholm.

Arrangör: Teologiska högskolan, Stockholm (THS)

14. 11.00-12.30 R21

R G M

Demokratis ABC

Dagligen fattas en massa beslut som många berörs av – i skolan, på arbetet, i FN, i riksdagen, inom familjen eller i föreningen. När bör en beslutsprocess vara demokratisk? Vad finns det för alternativ till demokrati? Hur gör man? Demokratis ABC ger vägledning och konkreta analysverktyg.

Medverkande: Eva Restrepo-Ahrén, DemokratiAkademien.

Arrangör: DemokratiAkademien

15. 13.30-14.30 Kongresshallen **K**

Voices

Verket Voices av Hans Werner Henze framförs av New European Ensemble. Verket är skrivet för två sångsolister och 17 musiker som tillsammans spelar över 70 instrument från hela världen. Verket handlar om brott mot de mänskliga rättigheterna.

Arrangör: New European Ensemble

16. 13.30-14.30 G1 **B H**

Ensamkommande flyktingbarns rättigheter

Alla barn har rätt till boende, skolgång, trygghet, hälsa och en aktiv fritid. Men hur garanterar vi ensamkommande flyktingbarn en bra start i livet? Hur får vi fler kommuner att ta emot barnen och se dem som en tillgång och en resurs? Vad kan skolan göra och hur kan ideella organisationer involveras? Länsstyrelserna tecknar överenskommelser med kommuner om att ta emot barnen. Välkommen att ta del av våra erfarenheter!

Medverkande: Margaretha Johnsson, integrationssamordnare Länsstyrelsen i Västra Götalands län, Martina Holmgren, utvecklingsstrateg för mänskliga rättigheter Länsstyrelsen i Skåne län, Vladimir Guala, utvecklingsledare för mänskliga rättigheter och ensamkommande barn Länsstyrelsen i Stockholms län, Lejla Mundzic, Emerga, utvärdering och utbildning.

Arrangör: Sveriges länsstyrelser

17. 13.30-14.30 G2 **B**

Fördel barn!

Arvsfonden har under tre år delat ut 145 miljoner kronor till 60 projekt som ska öka delaktigheten och inflytandet för barn. Utvärderaren Kirsti Kuusela har följt satsningen och tillsammans med några av projekten delar hon med sig av erfarenheterna från projektens arbete med att ta fram nya metoder, arbetssätt och modeller som stärker barns rättigheter i enlighet med Barnkonventionen. **Medverkande:** Kirsti Kuusela, Sociolog, Karlstads universitet samt representanter för ett antal projekt.

Arrangör: Arvsfonden

18. 13.30-14.30 G3 **E U**

Så förändrar vi världen!

Civilsamhället har spelat och spelar en oerhört viktig roll i all samhällsförändring och kamp för mänskliga rättigheter. Men hur föds ett engagemang? Hur hålls det bäst vid liv? Vad ger världens MR-aktivister hopp och ork i var-

dagen? Vi har samlat några av världens främsta aktivister för ett personligt och politiskt samtal.

Medverkande: Ruth Manorama, Brian Palmer m.fl.

Arrangör: MR-dagarna och Svenska kyrkan

19. 13.30-14.30 G4 **R U**

Var är brudarna?

Varför släpps kvinnor inte in till fredsförhandlingsborden? Trots att kvinnor är centrala fredsbyggare utestängs de systematiskt. Kvinna till Kvinna presenterar en ny rapport om hindren för att kvinnor ska kunna delta i fredsprocesser på samma villkor som män.

Medverkande: Lena Ag, generalsekreterare, Kvinna till Kvinna, Johanna Mannergren Selimovic, rapportförfattare, Kvinna till Kvinna, Sophia Ivarsson, Gender equality academy.

Arrangörer: Kvinna till Kvinna och Nationella sekretariatet för genusforskning

20. 13.30-14.30 J1 **U**

Effective aid?

Today there is much debate about aid being effective, but what exactly is aid efficiency? And what role does civil society have, to maintain and monitor human rights in the context of aid? The experience of Diakonia's partner organizations in Zambia highlights the value of efficiency and a strong civil society with regard to channel aid money through NGO:s.

Panelists: Fr Leonard Chiti, JCTR, Zambia and Magnus Wan, Diakonia.

Organizer: Diakonia

21. 13.30-14.30 J2 **D F**

Demokratisk dialog eller spel för gallerierna?

Seriösa satsningar eller nya dimridåer? Vi tittar på konkreta modeller för dialog mellan det civila samhället och ansvariga tjänstemän och politiker utifrån Göteborgs Stads satsning på att göra Göteborg till en mindre heteronormativ stad. Vilka lärdomar kan vi dra?

Medverkande: Kerstin Jansson, Diskrimineringsombudsmannen, Thomas Martinsson, kommunalråd med ansvar för mänskliga

rättigheter och HBTQ-frågor i Göteborg. **Pia Emanuelsson**, Göteborgs Rättighetscenter mot diskriminering. **Nazem Tahvilzadeh**, forskare vid Förvaltningshögskolan/Göteborgs Universitet. Samtalsledare: **Anna-Carin Jansson**, Göteborgs stad.

Arrangörer: Diskrimineringsombudsmannen, Göteborgs Rättighetscenter mot diskriminering/Sveriges antidiskrimineringsbyråer och Göteborgs stad

22. 13.30-14.30 R2 B H M Barnkonventionen i praktisk tillämpning

FN:s konvention om barnets rättigheter antogs 1989, men hur kan den omsättas i praktiken, i vår vardag? Rättighetsfokus presenterar ett sätt att utgå från grundprinciperna i barnkonventionen samt ett antal praktiska scenarion att diskutera och reflektera utifrån. Genom "barnrättshanden" får deltagarna tips om hur man ständigt kan bära barnets rättigheter med sig i arbetet med och för barn.

Medverkande: Susann Swärd, verksamhetschef Rättighetsfokus. **Arrangör: Rättighetsfokus**

23. 13.30-14.30 R22+23 G Krigets lagar – så funkar det

Den internationella humanitära rätten, krigets lagar, ska skydda människor och minska mänskligt lidande under krig. Kursen ger grundläggande kunskap om vilka regler som gäller i väpnad konflikt och tillfälle till diskussion och frågor.

Medverkande: Adam Urbán, Svenska Röda Korset **Arrangör: Svenska Röda Korset**

24. 13.30-14.30 R24+25

D H F

Upphandling för jämställdhet

I ett jämställt samhälle svarar all offentligt finansierad verksamhet mot både kvinnor och mäns villkor och behov. Kommuner och landsting köper varje år varor och tjänster för flera hundra miljarder kronor. I rollen som stora inköpare har de möjlighet att ställa krav på leverantörerna som främjar jämställdhet i samhället.

Arrangör: Sveriges Kommuner och Landsting (SKL)

25. 13.30-14.30 R31 R

Människa nog för rättigheter?

I kraft av vad är vi rättighetsinnehavare? Frågan kan tyckas överflödigt. Det är mänskliga rättigheter; då är det väl såsom människa man har dem? Bortom retoriken är det en sanning med modifikation. Om man förlorar sin politiska eller nationella tillhörighet och är bara människa, förlorar man då sin möjlighet att göra anspråk på rättigheter? Med utgångspunkt i situationen för papperslösa, statslösa och nationella minoriteter – idag och historiskt – diskuteras rättighetsinnehavets grund.

Medverkande: Andrea Karlsson, Linde Lindkvist, Emma Sundkvist och Karin Zackari, doktorander i mänskliga rättigheter. Samtliga från Lunds universitet.

Moderator: Lena Halldenius, professor i mänskliga rättigheter och docent i praktisk filosofi vid Lunds universitet.

Arrangör: Mänskliga rättighetsstudier, Lunds universitet

26. 13.30-14.30 R26 D H

Dina sexuella rättigheter

Alla invånare har rätt till bästa möjliga sexuella och reproduktiva hälsa. Det finns en oroväckande utveckling i Sverige med stigande klamydiatal, oförändrat höga aborttal och brist på tillgänglighet. Ett sammanhängande nationellt arbete med ett tydligt rättighetsperspektiv saknas. Hur tar Västra Götalandsregionen sitt ansvar? Kom och ta del av vårt unika arbete med Västra Götalandsregionens handlingsplan för sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter!

Medverkande: Karin Stenqvist, Stefan Laack, Tommy Pherson, Lennie Hammarstedt och Karin Fredholm, Hivprevention i Västra Götaland.

Arrangör: Hivprevention i Västra Götaland, Västra Götalandsregionen

27. 15.00-16.00

Kongresshallen E

Europeisk höst 🙌🙌
Hur mår de mänskliga rättigheterna i krisens Europa? I ett Europa där klyftorna mellan länder och inom nationsgränserna blir allt

djupare tycks de mänskliga rättigheterna leva farligt. Vem har rätt till rättigheter i Europa idag? Vilka har det inte?

Medverkande: Birgitta Ohlsson, Europaminister, **Cecilia Malmström**, Europakommissionär, **Magnus Linton**, journalist, **Thomas Hammarberg**, Europarådets f.d. kommissionär för mänskliga rättigheter.

Moderator: Jesper Bengtsson, OmVärlden.

Arrangör: MR-dagarna

28. 15.00-16.00 G1 C F

Business and human rights

There is an important international instrument dealing with business and human rights nowadays: the UN Guiding Principles adopted in 2011. What do these Principles mean for Swedish organisations in the public and private sector? How do Swedish companies take the Principles into account when they operate overseas? How does the Swedish government work with the Principles?

Panelists: Radu Mares, RWI, **Christher Thordson** and **Lisa Svensson**. **Organizer: Raoul Wallenberg institute (RWI)**

29. 15.00-16.00 G2 B

Vi deltar! 80 projekt för unga

Arvsfonden har under tre år delat ut 156 miljoner kronor till 80 projekt som ska skapa bättre möjligheter för unga att påverka samhället och sin livssituation och få djupare kunskaper om demokrati och mänskliga rättigheter. Utvärderaren Simon Lindgren har följt satsningen och tillsammans med några av projekten redovisar han vad de unga kan åstadkomma när de ges möjlighet att själva ta sig an frågeställningar kring demokrati och mänskliga rättigheter.

Medverkande: Docent Simon Lindgren, ungdomsforskare vid Umeå universitet samt respresentanter för ett antal projekt.

Arrangör: Arvsfonden

30. 15.00-16.00 G3 H

Dagens hjälte: Guangcheng Chen

Vilka försvarar rätten till rättigheter? I allmänhet är det enskilda

individer som är modiga och vågar gå mot strömmen med fara för sitt eget liv och för att kunna hjälpa andra. Tillsammans bildar de en motvikt till en värld av våld och girighet. För vad vore världen utan Guangcheng Cheng eller Tae-il Jeon eller moder Teresa? Ja, absolut inte densamma.

Varje dag på året finns en person som har tagit eller tar stora risker för mänskliga rättigheter världen över. Vad är kännetecknet för dessa hjältar? Vilka faktorer skapar deras mod och engagemang? Hur skulle vi klara oss utan dem? Välkommen till ett seminarium som berör frågor om civilkurage och hjältemod.

Medverkande: Brian Palmer, socialantropolog, Uppsala universitet och **Ola Larsmo**, författare och kulturskribent samt ordförande Svenska PEN.

Arrangör: Forum för levande historia

31. 15.00-16.00 G4 R

Se människan!

Vad är en människa värd? Varken 150 kronor eller 3 miljarder. Vi kan enas om att en människas värde inte går att mäta i pengar. Men vad betyder det i praktiken när vi handlägger migrationsärenden eller upphandlar äldreomsorg? Under seminariet behandlas frågor om vilken människosyn som ligger till grund för vårt samhälle. Vi gör nedslag i det vi ser runt omkring oss och gräver djupare ideologiskt.

Medverkande: K G Hammar, biskop emeritus, Lunds Universitet, **Marika Palmdahl**, präst, Stadsmissionen, **Sven-Eric Liedman**, idéhistoriker, Göteborgs Universitet.

Moderator: Anna Österberg, präst Bräcke diakoni.

Arrangörer: Svenska kyrkan, Göteborgs kyrkliga Stadsmission, Bräcke Diakoni

32. 15.00-16.00 J1 U

The quiet revolution

Social security is a human right in itself, but also effective for realizing other rights, such as the right to food, health and education. A quiet revolution is going on in the world where the social

B = Barn och unga **U** = Global utveckling **C** = Företagens ansvar ... **K** = Musik, teater, film

security system helps to reduce poverty and inequality. Magdalena Sepulveda, United Nations Special Rapporteur on Extreme Poverty and Human Rights has argued that social protections systems are an effective tool in the eradication of extreme poverty.

Panelists: Representative from Magdalena Sepulvedas office, one of the Swedish Church partners in the South who are working with social security.

Organizer: The Church of Sweden (Svenska Kyrkan)

33. 15.00–16.00 J2 E H U

Framtidens städer

Mänskligheten står inför stora utmaningar. Världen urbaniseras och globaliseras. 70–80 procent av mänskligheten beräknas bo i städer 2040. Urbaniseringstakten och den ojämna utveckling som ofta följer i globaliseringens spår medför risk för ökade sociala spänningar. Hur kan vi förhindra att städer blir slagfält för sociala konflikter och i stället utvecklas till nav för social hållbarhet.

Medverkande: Hans Abrahamsson docent i freds- och utvecklingsforskning Göteborgs Universitet, **Micael Nilsson** fil.dr Boverket och representanter från Mistra Urban Future – centrum för hållbar stadsutveckling?

Arrangör: Länsstyrelsen i Västra Götalands län

34. 15.00–16.00 R2 H G M

Att nå ut med budskapet

För många som jobbar med barns rättigheter, antidiskriminering, tillgänglighet eller andra MR-frågor, är det avgörande att kunna nå ut med sitt budskap till politiker och opinionsbildare. Vad är det som gör att vi når fram? Vad behöver vi tänka på?

Sensus och Fonden för Mänskliga rättigheter erbjuder en workshop med inspiration, konkreta metoder och verktyg kopplat till MR-frågor och hur man med små medel kan lyckas med sitt påverkansarbete.

Medverkande: Malin Tappert, kommunikatör Sensus Studieförbund, **Hanna Gerdes**, människorättsjurist MR-Fonden med bred erfarenhet av påverkansarbete.

Arrangörer: Sensus studieförbund och Fonden för mänskliga rättigheter

35. 15.00–16.00 R2+23

U G

Bistånd – så funkade det

Biståndsdebattens vågor går höga, men vad är det egentligen debattörerna pratar om? Ett försök att beskriva läget och argumenten i biståndsdebatten utifrån det civila samhällets synvinkel. Diakonia är en svensk biståndsorganisation.

Medverkande: Magnus Walan, Carl-Henrik Jacobsson Olaison, båda från Diakonia.

Arrangörer: MR-dagarna och Diakonia

36. 15.00–16.00 R24+25 H

Polisens våldsanvändning

I polisens uppdrag ingår en skyldighet att verka mot störningar av ordning och säkerhet för alla som befinner sig inom Sveriges gränser. För att kunna utföra detta uppdrag har polisen under vissa omständigheter rätt att använda våld. Men var går gränsen? Lärare vid polisutbildningen vid Umeå universitet diskuterar polisens våldsanvändning ur ett MR-perspektiv.

Medverkande: Conny Tärnklev, lärare och biträdande studierektor, **Jonas Hansson**, polis och ämnesansvarig lärare i »Konflikthantering med kommunikation och självskydd«, **Ann-Kristin Wassell**, **Roger Söderlund** och **Johan Bålhammar**, poliser och lärare i »Konflikthantering med kommunikation och självskydd« vid Polisutbildningen vid Umeå universitet.

Arrangörer: Lärarlaget för Konflikthantering med kommunikation och självskydd samt Enheten för polisutbildning vid Umeå universitet.

37. 15.00–16.00 R31 B H

Att utbilda för demokrati

Hur kan eleverna få en förståelse för demokratiska arbetssätt? Hur kan de påverka samhället och omvärlden? Skolan har ett uppdrag att fostra eleverna till goda medborgare i ett demokratiskt samhälle, men hur kan skolorna göra för att fullfölja detta ansvarsfulla uppdrag? »Respect

your rights« handlar om att främja demokratiska processer vid tre skolor i Stockholmsförorten Farsta. Det bedrivs inom ramen för Ordfronts DemokratiAkademien med stöd från Ungdomsstyrelsen.

Medverkande: Charli Eriksson, professor och föreståndare för Nationellt centrum för främjande av god hälsa hos barn och ungdom (NCFE), **Lars Arrhenius**, generalsekreterare för Friends och fd Barn- och elevombudsmanen (BEO), **Anna-Lena Lodenius**, projektledare för »Respect your rights«, DemokratiAkademien.

Moderator: Anette Dalqvist, DemokratiAkademien.

Arrangör: DemokratiAkademien

38. 15.00–16.00 R26 D H

Trumfkort mångfald

Diskrimineringslagstiftningen ställer nya krav på offentliga organisationer. Hur kan kommunen integrera och arbeta med mångfald och antidiskriminering i praktiken? Växjö kommun arbetar med mångfaldsintegrering och hållbar utveckling och har integrerat det i ordinarie verksamhet. Det är allt större fokus på mångfald och hållbar utveckling i samhället och vi tar mångfaldsintegrering på största allvar. När mångfalden tas till vara är den en konkurrensfördel för varje kommun.

Medverkande: Suzana Mocevic, mångfaldssamordnare Växjö kommun.

Arrangör: Växjö kommun

39. 16.30–17.30

Kongresshallen E

Män som hatar kvinnor

Det löper en röd tråd mellan Anders Behring Breiviks föreställningsvärd, framväxten av neofascistiska partier i Europa och det ökande anonyma nätatet mot feminister: Allt är uttryck för en hatisk, hotfull och kanske hotad maskulinitet. Hur hänger rasism och fascism samman med anti-feminism och misogyni? Vad beror hatet på? Hur kan det motverkas?

Medverkande: Gudrun Schyman, Feministiskt Initiativ, **Maria Sveland**, författare och journalist, **Daniel Poohl**, Expo.

Arrangör: MR-dagarna

40. 16.30–17.30 G1 E H

Tio steg mot rasism

En Europeisk koalition av städer har, med stöd av UNESCO, tagit fram ett tiopunktsprogram mot rasism och diskriminering. Sveriges Kommuner och Landsting driver det svenska nätverket där även Diskrimineringsombudsmannen medverkar. Hur fungerar det i praktiken? Vad har kommunen egentligen möjlighet att göra? Information om tiopunktsprogrammet och goda exempel från några av de medverkande kommunerna.

Medverkande: Helena Rojas, Botkyrka kommun och vice president i det Europeiska nätverket av städer mot rasism (ECCAR), **Paul Lapalainen**, utredare på Diskrimineringsombudsmannen och expert i det Europeiska nätverket av städer mot rasism (ECCAR), **Björn Kullander**, Sveriges Kommuner och Landsting och samordnare av det svenska nätverket av kommuner mot rasism och diskriminering.

Arrangörer: Diskrimineringsombudsmannen (DO), Sveriges Kommuner och Landsting (SKL)

41. 16.30–17.30 G2 B

Vi deltar! Fördel Barn!

Slutet seminarium
Detta är ett seminarium för erfarenhetsutbyte mellan pågående och avslutade projekt inom Arvsfondens satsningar Fördel barn! och Vi deltar!

Medverkande: Projektledare från Fördel barn! och Vi deltar!-projektet.

Arrangör: Arvsfonden

42. 16.30–17.30 G3 E H

Regeringens arbete för MR i Sverige

Vilka nycklar till framgång har identifierats och vilka utmaningar finns kvar vad gäller arbetet för mänskliga rättigheter i Sverige? Hur kan regeringen samverka med kommuner, landsting, organisationer inom det civila samhället och andra aktörer som bidrar med sitt arbete och sina gärningar till att de mänskliga rättigheterna främjas och skyddas i Sverige?

Medverkande: Erik Ullenhag, Integrationsminister, m.fl.

Arrangörer: Arbetsmarknadsdepartementet och MR-dagarna.

43. 16.30-17.30 G4 U H

I rätten tid

Nyheter om naturkatastrofer, krig och svält når oss ständigt. Sverige och svenska folket bidrar generöst för att mildra katastrofer i länder som Pakistan, Haiti och Somalia – en nödvändig och viktigt hjälp. Men en konflikt kan mildras om vi agerar tidigt eller arbetar förebyggande. Utsåde kan levereras innan det blir svält, skolor kan byggas jordbävningssäkra innan marken skälver. Vi vet detta – ändå läggs fokus på att släcka bränder som redan brutit ut. Hur kan vi arbeta förebyggande för att förhindra och mildra konsekvenserna av katastrofer utifrån ett rättighetsperspektiv?

Medverkande: Representanter från Rädda barnen, Sida och Utrikesdepartementet samt en utrikesreporter.

Arrangör: Rädda Barnen

44. 16.30-17.30 J1 U

Rätten till kultur

Sedan länge har kulturbistånd varit en naturlig del av den svenska biståndspolitiken. Men de senaste åren har något hänt, kulturbiståndet har kraftigt minskat. Varför har inte kulturen längre legitimitet inom biståndet? Kulturen kan vara en stark kraft för förändring och utgöra ett rum där viktiga samhällspolitiska frågor är möjliga att diskutera. Ta del av erfarenheter och strategier från erfarna aktörer med mångårig erfarenhet av att driva internationellt utvecklingssamarbete med kultur som metod.

Arrangörer: Riksteatern och Föreningen Ordfront

45. 16.30-17.30 J2 C

Schyssta villkor för alla?

Byggfacken har sedan 2007 drivit en kampanj för att få fotbollens världsorganisation FIFA och det Europeiska fotbollsförbundet UEFA att ställa krav på de länder som är arrangörer att man ska respektera mänskliga rättigheter även för dem som bygger arenorna och arbetar under arrangemangen. Det ska inte bara vara schyssta villkor på planen utan även för dem som gör så att vi kan njuta av idrottsfesten.

Arrangörer: Byggnads, Svenska

Elektrikerförbundet (SEF), Målarna, Facket för skogs-, trä- och grafisk bransch (GS Facket), Building and Wood Workers' International (BWI)

46. 16.30-17.30 R2 E

Att hitta hem

Årligen får många sökande avslag på sin asylansökan i Sverige. Efter avslutad process förväntas de återvända till hemlandet. Enligt EU:s återvändandedirektiv och Migrationsverkets målformuleringar ska det ske under värdiga och humana former. Svenska Röda Korset har länge arbetat med frivilligt återvändande, på senare tid särskilt till Irak, Kosovo och Serbien. Vi presenterar vår modell, praktiska exempel, diskuterar effekter och resultat för framtida rekommendationer.

Medverkande: Representanter från Svenska Röda Korset och Migrationsverket.

Arrangör: Svenska Röda Korset

47. 16.30-17.30 R22+23 C

CSR – affärsutveckling mot ny företagskultur

Hållbarhet och socialt ansvar blir allt viktigare i näringslivet alltefter som kunder, anställda och aktieägare ställer högre krav. Var passar CSR in i verksamheten? Hur kan vi som företag bygga in CSR i vår affärsstrategi på ett trovärdigt sätt? Hur kan vi göra det lönsamt?

Arrangör: Mannheimer Swartling Advokatbyrå

48. 16.30-17.30 R24+25 D

Spelets regler

Hur gör vi för att skapa schyssta spelregler inom idrotten? Inom många organisationer bedrivs i dag olika satsningar mot diskriminering och exkludering. FIA-projektet, som står för Föreningarnas Interna Antidiskrimineringsarbete, kom till för att samla, utveckla och sprida erfarenheterna och de goda exemplen från detta arbete. Under seminariet presenterar FIA-projektet sin rapport om arbete mot diskriminering och för inkludering inom idrotten. Vi går igenom ett urval av de satsningar som har genomförts och diskutera fallgropar och framgångsfaktorer.

Medverkande: Frida Karlson,

projektledare, FIA-projektet m.fl.

Arrangör: FIA-projektet

49. 16.30-17.30 R31 U

Prevention, Protection and Punishment

All states have a primary responsibility to protect (RtoP) their populations from grave crimes such as genocide, war crimes and crimes against humanity but also international obligations to prevent and punish such crimes under humanitarian and human rights law. The international community has a subsidiary RtoP when a state is manifestly failing to protect. Does the role of the ICC in the international peace and security discourse contribute to the prevention, protection and punishment of grave crimes or does it contribute to the tension between 'peace' and 'justice'?

Panelists: Marie Tuma, Director RWI, Mark Klamberg, LL.D. public international law, Stockholm University, Diana Amnéus, LL.D. public international law, Associate Researcher RWI.

Organizer: Raoul Wallenberg Institute (RWI)

51. Måndag 18.00-18.45 Kongresshallen 🇬🇧🇬🇧🇬🇧

Per Anger Prize Ceremony

Participants: The 2012 Per Anger Prize laureat, Eskil Franck, the Living History Forum, Erik Ullenhag, Minister for Integration
Organizers: The Living History Forum and the Swedish Forum for Human Rights (MR-dagarna)

52. Måndag 18.45-19.30 Kongresshallen 🇬🇧🇬🇧🇬🇧

Following Discussion with the 2012 Per Anger Prize laureat

Moderator: Brian Palmer.
Organizers: The Living History Forum and the Swedish Forum for Human Rights (MR-dagarna)

53. 19.30 Restaurang Estrad

MR-GALA
Middag med underhållning. OBS! Kräver separat biljett. Begränsat antal – boka i tid!

Gudrun Schyman.

Magnus Linton.

Maria Sveland.

Anna-Lena Lodenius.

Elisabeth Abiri.

Anna-Klara Mehlich.

TISDAG

Vi reserverar oss för eventuella ändringar i programmet.

54. 9.00–10.00 H K

Kongresshallen

Raoul Wallenberg 100 år – en hyllning till hans liv och gärning

Ett stämningsfullt och personligt porträtt av Raoul Wallenberg och de människor som hans gärning så djuplodat påverkat.

Medverkande: Peter Kader, överlevande, Inger Carlstedt, författare, Mikael Wernstedt, barnbarn samt musik.

Arrangörer: Raoul Wallenberg Institutet och MR-dagarna.

55. 9.00–10.00 G1 U

Hotat bistånd?

Det svenska biståndet har funnits i 50 år och biståndsviljan är hög bland svenskarna, ändå har det aldrig stormat så mycket om biståndet som det gör i dag. Vilken typ av bistånd ska Sverige satsa på i framtiden? Vad är effektivt? Och på vilket sätt kan biståndet främja mänskliga rättigheter?

Medverkande: Magnus Wan, Diakonia, **Representant från UD.**

Arrangörer: MR-dagarna och Diakonia

56. 9.00–10.00 G2 K

Autist javisst!

Se beskrivning sidan 17. GÅR ÄVEN 14.30

57. 9.00–10.00 G3 E

Antiziganism in Europe

The Roma have been called the most oppressed people in history. Without doubt, the 10–12 million Roma who live in Europe today are deprived equal access to justice, education, housing, health care and public services, are forced to endure institutionalized and societal prejudice and not seldom violence. Still antiziganism is seldom discussed. How can we combat the human rights abuse of Roma?

Panellists: Soraya Post, International Roma Women Network, Thomas Hammarberg, former Council of Europe Commissioner for Human Rights, Maria Leissner, Secretary-General of the Com-

munity of Democracies, Christina Johnsson, RWI.

Organizer: Swedish Forum for Human Rights (MR-dagarna)

58. 9.00–10.00 G4 U

Räcker FN:s nya mål?

Vid sommarens FN-konferens i Rio beslutades bland annat att ett antal nya målsättningar för hållbar utveckling, så kallade Sustainable Development Goals, ska tas fram. Samtidigt pågår en diskussion om vad som ska ta vid när Millenniemålen, de så kallade Millennium Development Goals, löper ut 2015. Hur hänger de olika processerna ihop? Vilken funktion fyller denna typ av målsättningar för arbetet med hållbarhet, fattigdomsbekämpning och mänskliga rättigheter?

Medverkande: Jesper Bengtsson, OmVärlden m. fl.

Arrangörer: MR-dagarna och OmVärlden

59. 10.30–12.00

Kongresshallen E

Bryter Sverige mot FN:s konvention mot rasism?

I år rapporterar regeringen till FN om det nationella arbetet mot rasism och främlingsfientlighet. Samtidigt lämnar det svenska MR-nätverket in en egen rapport om brister i efterlevnaden av Sveriges konventionsåtaganden. Förutom att få hatbrott med främlingsfientliga motiv leder till åtal konstaterar både FN-kommittén mot rasism och MR-nätverket att Sverige bör bli bättre på att hantera diskriminering av romer, muslimer och andra utsatta grupper. Hur ska detta arbete ske på bästa sätt?

Medverkande: Aleksander Gabelic, ordförande Svenska FN-förbundet, Jessica Ek, Stockholms hatbrottsjour, Soraya Post, International Roma Women Network och Yasri Khan, Muslimer för fred. **Moderator:** Linda Nordin Thorslund, generalsekreterare, Svenska FN-förbundet.

Arrangör: Svenska FN-förbundet

60. 10.30–12.00 G1 D F

Ursäkt, förhandling, eller domstol?

Hur kan civilsamhället bli en aktiv motor för att förverkliga de mänskliga rättigheterna? Hur kan intresseorganisationerna använda sig av den lagfästa talerätten? Vilka andra verktyg finns för att försvara människors intressen i vardagen? Hur kan det lokala och nationella antidiskrimineringsarbetet samordnas?

Medverkande: Agneta Broberg, diskrimineringsombudsman, Vida Paridad, Diskrimineringsbyrån Uppsala, Susanne Berg, Independent Living Institute, Stellan Gärde, Internationella Juristkommissionen i Sverige och ApplyHumanRights.se. **Samtalsledare:** Lina Gidlund, svensk socioekonomisk EU-expert i antidiskrimineringsfrågor.

Arrangörer: Diskrimineringsombudsmannen, Diskrimineringsbyrån Uppsala/Sveriges antidiskrimineringsbyråer, Independent Living Institute och Internationella Juristkommissionen i Sverige.

61. 10.30–12.00 G2 C

Frivilligt med samhällsansvar?

I dagens globaliserade värld har multinationella företag enorm makt att både främja och kränka mänskliga rättigheter. Kan vi kräva att internationella företag ska respektera och skydda mänskliga rättigheter globalt eller räcker det att följa lagstiftningen i det land där de verkar, även om denna är otillräcklig? Vad finns det för möjlighet att hålla företag ansvariga för kränkningar och brott mot mänskliga rättigheter? Är dagens frivilliga åtagande när det gäller Corporate Social Responsibility (CSR), det vill säga företagens samhällsansvar, fortsatt rätt väg att gå eller behövs det mer regelverk för företag?

Medverkande: Pål Wränge, folk-rättsexpert samt representanter från näringslivet och politiken.

Moderator: Hanna Gerdes, folk-rättsjurist Fonden för mänskliga rättigheter.

Arrangör: Fonden för mänskliga rättigheter

62. 10.30–12.00 G3 H

När samhället sätts på prov

Hur påverkas inflytandet och delaktigheten i samhället mot bakgrund av de sociopolitiska förändringar som globaliseringen medför? Att utveckla former för att hantera ökande frustration och inkludering av människor i beslutsprocesser är nödvändigt för att skapa en socialt hållbar framtid i ett samhälle som blir alltmer komplext.

Medverkande: Hans Abrahams-son, professor Institutionen för globala studier, Göteborgs Universitet och Bernard le Roux, S2020, Göteborgs Stad.

Arrangör: Göteborgs Stad

63. 10.30–12.00 G4 R

Human rights and its controversies

Are human rights universal legal rights, powerful to shape the behavior of politicians? What are the implications of proceeding with the philosophical view »faith in human rights, in the worth of the humans, in the equal rights of women and men« to this discourse? Focus will be on some of the human rights that occupy central position in the on-going debate concerning universalism and relativism.

Participants: Eyassu Gayim, International jurist, School of Global Studies, University of Gothenburg, Mikael Spång, Political scientist, Malmö University and Henrik Andersson, Philosopher, School of Global Studies, University of Gothenburg. **Moderator:** Mikael Baaz, School of Business, Economics and law, University of Gothenburg.

Organizer: School of Global Studies, University of Gothenburg

64. 10.30–12.00 J1 R F

Religionsfrihet i skottgluggen

Sekulariseringen har i väst fått en ny vändning där religion återigen räknas som en viktig

R = MR-dilemman och Rättighetskrockar **E** = Arabisk vår - Europeisk höst **D** = Diskriminering **H** = Från ord till handling

faktor för individer och politik. Men religionsfrihet uppfattas ofta som kontroversiell både i Sverige och globalt. En orsak till det är att religiösa övertygelser och sedvänjor handlar om identitet och tillhörighet. I detta seminarium diskuterar vi utmaningar kring religionsfrihet, varför den ofta blir en provocerande rättighet och hur framtidens frågor om religion kommer att formuleras.

Medverkande: Susanne Wigorts Yngvesson, lektor i etik och mänskliga rättigheter, Teologiska högskolan Stockholm, **Göran Gunnar**, docent i missionsvetenskap och forskare i mänskliga rättigheter, Svenska kyrkan och Teologiska högskolan Stockholm.

Arrangör: Teologiska högskolan Stockholm (THS)

65. 10.30-12.00 J2 **E**

Där varje ord räknas

I Vitryssland krävs inte bara uthållighet och kreativitet i kampen för demokratiska reformer – även risktagandet är betydande. Obeväntade organisationer tvingas gå »under jorden« och regimkritiker döms till mångåriga fängelsestraff på politiska grunder. Hur driver man en organisation under sådana omständigheter och hur ser verkligheten för de politiska fångarna ut? Möt vitryska författare och människorättsförfattare i ett samtal om frihet och ofrihet innanför och utanför fängelsemurarna.

Medverkande: Jon Fridholm, informationshandläggare, Östgruppen, **Barys Pjatrovitj**, författare och vice ordförande i det oberoende författarförbundet, **Lena Tonkatjova**, chef Centrum för rättslig omvandling (Vitryssland).

Arrangörer: Östgruppen för demokrati och mänskliga rättigheter samt Litteraturretan Belarus.

Språk: Seminariet tolkas till svenska.

66. 10.30-12.00 R2

E U G M

En flykt är ingen utflykt

»Bättre än på film« skrev en elev i en utvärdering. Tillsammans med sin klass hade han fått leva sig in

i hur det skulle vara om Sverige inte längre var ett lika säkert land att bo i och vad som händer när man tar beslutet att i all hast lämna sitt hem för att söka asyl i ett annat land. På Flykt är ett rollspel som framför allt vänder sig till skolelever och är framtaget för att beröra, skapa diskussion och väcka tankar kring hur det kan vara att tvingas lämna sitt hemland.

Medverkande: Spelledare och nationell konsulent, Röda Korsets Ungdomsförbund.

Arrangör: Röda Korsets Ungdomsförbund

67. 10.30-12.00 R22+23

D E

Äldre i en åldrande värld

Sverige och världen står inför en »äldreboom«. Seminariet ger en orientering om äldres rättigheter i ett globalt och svenskt perspektiv. Varför är äldres rättigheter angelägna? Vilka rättigheter är särskilt viktiga för äldre? Vem ansvarar för att förverkliga äldres rättigheter? Och vad bör makthavare och civilsamhälle göra? Inspirerande exempel från Västra Götaland-regionen och på hur äldres rättigheter kan hävdas i andra delar av världen.

Medverkande: Dag Ehrenpreis, Ola Johansson, Alfild Petren, Arbetsgruppen Pensionärer utan Gränser (AGPUG), **Thomas Hammarberg**, Europarådets f.d. kommissionär i MR, **Agneta Eriksson, Maria Berhé** och **Jan Terneby**, Västra Götalandregionen.

Arrangörer: Arbetsgruppen Pensionärer utan Gränser (AGPUG) och Västra Götalandsregionen

68. 10.30-12.00 R24+25

D H

När tystnaden talar

Rätten till lika sjukvård och samma möjligheter på arbetsmarknaden är självklar för de flesta. Men så ser det inte ut för många personer som lever med en psykisk sjukdom eller en psykisk funktionsnedsättning. Så vad kan man göra åt det? Ta del av aktuell forskning och erfarenheter från hur människor med egen erfarenhet av psykisk sjukdom upplever sin situation. Ett seminarium om

diskriminering av personer med psykisk sjukdom och hur motstrategier kan utformas.

Medverkande: Lars Hansson, professor, CEPI, **Rickard Bracken**, projektledare Hjärnkoll, **Kerstin Jansson**, utredare Diskrimineringsombudsmannen, **Gertrud Magnusson**, personlig ombud, Nacka kommun, Projektledare NSPH/Hjärnkoll, Ambassadör från kampanjen Hjärnkoll.

Arrangörer: Handisam, Diskrimineringsombudsmannen, Nationell Samverkan för psykisk ohälsa (NSPH), Sensus, Centrum för Evidenbaserade psykosociala insatser (CEPI) och Yrkesförenings för personliga ombud (YPOS).

69. 10.30-12.00 R31 **E D**

Rätt till bostad – men inte för alla

Rätten till bostad är en grundläggande mänsklig rättighet som erkänts i såväl FN:s allmänna förklaring som i bindande internationella avtal. Ändå har efterlevnaden, förståelsen och erkännandet av rättigheten mycket kvar att önska. Hur ser kunskapen ut kring rätten till bostad - nationellt, men inte minst lokalt och regionalt där bostadsfrågan för de enskilda ofta vilar? Och hur hänger den fria rörligheten i EU ihop med rättigheternas universalitet? Har inte EU-medborgare rätt till bostad, har civilsamhället inte ens rätt att hjälpa dem?

Medverkande: Anna Wigenmark, ordförande Föreningen Ordfront **Arrangörer: Föreningen Ordfront**

70. 10.30-12.00 R26

B H F

Bäst i klassen?

Rätten till utbildning innebär enligt FN:s barnkonvention att skolan ska vara obligatorisk och kostnadsfri, att den ska vara barnvänlig, barnfokuserad och individcentrerad. Varje barn ska bemötas med sina unika förutsättningar för lärande. Men hur är det i Sverige? Uppfyller lagar, policies och verkligheten de krav som de internationella mänskliga rättigheterna ställer?

Medverkande: Christina Johnsson, forskningschef, Raoul Wal-

lenberg Institutet (RWI), **Caroline Dyrefors Grufman**, BEO samt representanter från Barnombudsmannen, Skolverket och Lärarnas riksförbund.

Arrangör: Raoul Wallenberg Institutet (RWI)

71. 13.00-14.00

Kongresshallen **R U **

Ingen skyldighet att skydda Syrien?

Motståndet mot Assads styre i Syrien har pågått i snart två års tid och har mötts av ett urskillningslöst och eskalerande våld mot civilbefolkningen. Enligt FN har regimens övergrepp nått sådan systematik och omfattning att det nu är att klassa som brott mot mänskligheten och inbördeskrig har i princip utbrutit. Men till skillnad mot situationen i Libyen tänker ett oenigt Säkerhetsråd inte ingripa militärt i landet för att stoppa det massiva våldet och skydda befolkningen. Varför tillåter omvärlden att övergreppen pågår? Gäller inte principen skyldighet att skydda i Syrien? Och vad händer om USA ensamt agerar?

Arrangör: MR-dagarna och Ordfront

72. 13.00-14.00 G1

E U H

Vräkta från ett liv

Varje år blir hundratusentals människor hemlösa på grund av att myndigheterna tvångsvräkt dem från deras hem. I de flesta fall utförs vräkningarna utan att de drabbade konsulterats eller informerats i tid. De får sällan någon alternativ bostad eller annan kompensation. Konsekvenserna är ofta katastrofala, i synnerhet för de människor som redan lever i fattigdom. Tvångsvräkningar innebär inte bara att människors hem och ägodelar förstörs. Ofta slås även deras sociala nätverk sönder.

Med exempel från Sierra Leone och Europa diskuterar vi ett ytterst aktuellt problem, men ger också verktyg för hur du kan förändra!

Medverkande: Katarina Bergehed, kampanjsamordnare Amnesty International, **Gunilla Odin**, Amnestyfonden.

Arrangör: Amnesty International

B = Barn och unga **U** = Global utveckling **C** = Företagens ansvar ... **K** = Musik, teater, film

73. 13.00–14.00 G2 B H

Ungas inflytande – i praktiken

I vilken utsträckning har barn och unga rätt till inflytande och delaktighet i alla frågor som berör dem? Vi diskuterar hur man gör inflytande möjligt för de unga människor som är i störst behov av det, men har minst möjlighet till det. Seminariet lyfter politiska intentioner, unga människors egna erfarenheter och Rädda barnens metodutveckling på området.

Medverkande: Åsa Wahlström, projektledare Rädda Barnen, Joana Vitorio, projektledare Fokus Hjällbo, ungdomar som deltar i Rädda barnens Fokus-projektet samt representanter från riksdagspartiernas ungdomsförbund.
Arrangör: Rädda Barnen

74. 13.00–14.00 G3 E

Women's rights after the Arab spring

Women have played an important role in the Arab spring in North Africa and the Middle East. But what about women's rights in political participation after the Arab spring?

Participants: Afrah Nasser, journalist and blogger from Yemen and Frida Yohannes, Coordinator of the Gender Equality in the Network for Peace on the Horn of Africa.

Organizers: Sensus and the Network for Peace on the Horn of Africa

75. 13.00–14.00 G4 U

Miljarder åt fel håll

Skatteflykt är ett enormt problem för fattiga länder. En bättre internationell lagstiftning krävs för att svaga stater ska få del av de resurser som utvinns i gruvor och skogar men ofta beskattas i industriländer eller i skatteparadis. Under sommaren 2012 reste Diakonias aktivister runt i Sverige med budskapet »Anders Borg Bli vår Robin Hood!« för att påverka Sverige att ta en aktiv del i arbetet.

Medverkande: Carl-Henrik Jacobsson Olaison, Diakonia samt medlemmar ur Diakonias aktivistgrupper.

Arrangör: Diakonia

76. 13.00–14.00 J1 E F

Att återförenas efter krig

I krig, konflikt och på flykt från förföljelse splittras många familjer. Men de har rättigheter – att efterforska saknade anhöriga och återförenas när så är möjligt. Efter att i flera år ha förhindrats att återförenas utlovades en lösning i en migrationspolitisk överenskommelse och en dom från Migrationsöverdomstolen i januari 2012. Har hoppet infriats för de många drabbade familjerna?

Medverkande: Representanter från Svenska Röda Korset och andra organisationer.

Arrangör: Svenska Röda Korset

77. 13.00–14.00 J2 C

En förlorad revolution?

Swedwatchs senaste rapport om textilarbetare i Bangladesh bygger på kvinnornas egna berättelser. De avslöjar att en lång rad mänskliga rättigheter kränks till följd av låga löner och långa arbetsdagar i fabriker. Trots massiv övertid tjänar kvinnorna inte tillräckligt för att ha råd med näringsriktig mat, mediciner, menstruationsskydd eller en värdig bostad. Se den starka kortfilmen där kvinnorna själva berättar, och lyssna på föreläsningen om vad företagen egentligen har för ansvar.

Medverkande: Viveka Risberg, kanslichef, Swedwatch.

Arrangör: Swedwatch

78. 13.00–14.00 R2 R

Att benämna saker vid dess rätta namn

Det finns en problematik i ett förstärkt skydd för individuella rättigheter samtidigt som välfärdssystemet raseras. I ett välfärdssystem ligger ansvaret hos samhället istället för hos enskilda individer. Men vad händer med synen på strukturella och institutionella förtryck när fokus ligger på individens rättigheter? Under seminariet diskuterar vi vilka som egentligen har rätt att ha rättigheter, vem som representeras och vad vi menar när vi pratar om »lika värde« och »rättvisa«.

Medverkande: Eva Warberg, Lena Bjurving och Sofia Lundkvist, utbildare inom KID-projektet

(Kompetensutveckling inom diskrimineringsfrågor).

Arrangörer: KID-gruppen, Kvinnofolkhögskolan.

79. 13.00–14.00 R22+23

B H M

Vet faster Fiffi verkligen bäst?

Barnkonventionen utgår ifrån principen om alla människors lika värde och rättigheter och utmanar oss med sin radikala syn på barn. Men vad betyder det att möta barn som jämbördiga individer med egna rättigheter? Vad får det för konsekvenser i våra verksamheter, och hur kan man, med barnkonventionen som grund, arbeta för att uppnå detta? Ett interaktivt seminarium som utmanar oss själva och våra värderingar.

Medverkande: Emma Fagerstrand och Katharina Persson.

Arrangör: Sensus studieförbund

80. 13.00–14.00 R24+25

(O)jämlika välfärdstjänster?

Trots att alla medborgare oavsett kön, ålder och etnisk bakgrund ska ha likvärdig tillgång till välfärdstjänster och bemötas på ett likvärdigt sätt når inte välfärdstjänsterna inom skolan, omsorgen och hälso- och sjukvården alla på ett likvärdigt sätt. Sveriges Kommuner och Landsting har därför under 2012 prioriterat denna fråga genom en rad olika insatser och verksamhetsområden. Vid seminariet presenteras några av resultaten från dessa insatser.

Arrangör: Sveriges Kommuner och Landsting (SKL)

81. 13.00–14.00 R31 U R

Yttrandefrihetens gränser på internet

Medverkande: Anna Skarhed, justitiekansler (JK), Ola Sigvardsson, Allmänhetens pressombudsman (PO), Marcin de Kaminski, doktorand i rättssociologi, Lunds universitet och Johan Hallenborg, kansliråd på UD

Moderator: Hans Dahlgren, ambassadör för mänskliga rättigheter

Arrangörer: Utrikesdepartementet

82. 13.00–14.00 R26 U

Att skydda utan vapen

De flesta stater vill ha ett gott rykte och är därför känsliga för kritik från omvärlden. Det går att använda sig av detta faktum för att skydda civila och hjälpa människorättsförsvarare. Fredsobservatörer och följeslagare är omvärldens ögon på platser dit medierna inte så ofta når. Hör hur det går till och få exempel från Colombia, Guatemala, Mexiko, Västsahara, Palestina och Israel.

Medverkande: Sofia Emanuelsson, Nationell koordinator för Eumeniska följeslagarprogrammet i Palestina och Israel, Sveriges kristna råd, Aron Lindblom, före detta fredsobservatör och programsekreterare för Fredstjänstprogrammet, Kristna Fredsrörelsen.

Arrangörer: Sveriges kristna råd och Kristna fredsrörelsen

83. 14.30–15.30

Kongresshallen E

Sänkt lön i krisens EU

Rätten att organisera sig och att förhandla kollektivt kränks just nu i Europa med motiveringen att krisen kräver det. Men rättigheterna är en del av de som EU ska försvara. Fackligt aktiva från två av Europas krisländer berättar hur de förhindras från att verka som fackliga organisationer, hur deras kollektivavtal ifrågasätts och hur avtalade löner sänks.

Medverkande: Helena Johanson, internationell chef TCO samt två fackligt aktiva från krisländer

Arrangör: TCO.

84. 14.30–15.30 G1 E

Att synliggöra de osynliga

I dagens Sverige lever tusentals människor som papperslösa. De bor, arbetar och föder barn här, men har trots det inte rätt till de mest basala rättigheterna som till exempel sjukvård eller skolgång. Vilka är de papperslösa? Varför får de inte tillgång till sina mänskliga rättigheter? Vad är det som gör att enskilda landsting har gått före de nationella riktlinjerna och redan ger vård till papperslösa?

Medverkande: Charlotta Arwidson, projektledare Under Ytan, Röda korset, Erika Sigvardsdotter, författare till avhandlingen

Presenting the absent. An account of undocumentedness in Sweden, **Marie-Louise Forslund Mustaniemi** (KD) landstingsstyrelsen, Landstinget Sörmland. **Moderator: Kari Molin**, journalist och författare till boken *Berättelser från det gömda Sverige*.

Arrangör: Svenska Röda Korset

85. 14.30-15.30 G2 K

Autist javis!

Se beskrivning sidan 17.
GÅR ÄVEN 09.00

86. 14.30-15.30 G3 H

Med romsk kraft!

Med en historia av förföljelse och utanförskap har romer själva tagit fram verktyg för att förändra sina livsvillkor och skapa en ljusare framtid. Newo Drom är ett projekt som utgår från rätten till arbete och ger möjlighet för romer att utveckla sina idéer och visioner till fungerande företag. Projektet Rom san handlar om en långsiktig attitydförändring och kommer bland annat att resultera i en större utställning och en barnbok. Ett samtal om utmaningar och möjligheter i Europa, Sverige och Göteborg.

Medverkande: Bagir Kwiek, Domino Kai, Sunita Memetovic.
Arrangörer: Sensus studieförbund och Göteborgs stad

87. 14.30-15.30 G4 U

Varför våldtar soldater?

I Demokratiska Republiken Kongo (DRK) har utbrett sexuellt våld följt krigets spår. Men varför våldtar soldaterna? Och vad gör massvåldtäkterna med ett krigsdrabbat samhälle? Forskare vid Göteborgs universitet berättar om intervjuer med över 200 soldater inom DRK:s försvarsmakt och diskuterar våldtäkt i krig ur genusperspektiv.

Medverkande: Maria Stern, professor i Freds- och utvecklingsforskning, **Maria Eriksson Baaz**, docent i Freds- och utvecklingsforskning, Institutionen för globala studier, Göteborgs universitet, **Maria Bard**, PMU och **Matiilda Lidström Dognac**, UN Women nationell kommitté Sverige.

Arrangör: Nationella sekretariatet för genusforskning

88. 14.30-15.30 J1 R

Ny kosmopolitisk ordning?

Enligt den allmänna förklaringen ska alla människor och samhällsorgan genom progressiva åtgärder, både nationellt och internationellt, se till att mänskliga rättigheter erkänns och tillämpas över hela världen. Vi diskuterar om skyldigheten att skydda, internationellt utvecklingssamarbete och diskussioner om extraterritoriellt ansvar är uttryck för en framväxande kosmopolitisk ordning där den allmänna förklaringens ambition bättre tillvaratas, eller om vi befinner oss i en historisk parentes.

Medverkande: Peter Johansson, Institutionen för globala studier, Göteborgs Universitet och **Mikael Baaz**, Handelshögskolan, Göteborgs Universitet. **Moderator: Joakim Berndtsson**, Institutionen för globala studier, Göteborgs Universitet.

Arrangör: Institutionen för globala studier, Göteborgs Universitet

89. 14.30-15.30 J2 B H

Power for young people

What opportunities exist for municipalities to create conditions for young citizens to become functioning adults who can work within the framework of a democratic society? Meet representatives of Lewisham, the municipality who dared to invest in young people, and listen to researcher Peter Håkansson, who sorts out which structural factors there are behind Sweden's sensationally high youth unemployment.

Panelists: Representative from Lewisham municipality, London, Youth Mayor of Lewisham, **Peter Håkansson**, economic historian at Lund University.

Moderator: Anna-Lena Lodenius, DemokratiAkademien and Föreningen Ordfront.

Organizers: DemokratiAkademien and Föreningen Ordfront

90. 14.30-15.30 R2 H M

Information för alla

Sverige har ratificerat FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Vi har fattat beslut om att vårt samhälle ska vara tillgängligt för alla. Till-

gänglighet handlar också om information. Om inte informationen är tillgänglig för alla, kan inte alla vara delaktiga. Denna workshop tar upp arbetet med tillgänglighet utifrån ett rättighetsperspektiv och hur man gör information åtkomligt och begripligt.

Medverkande: Ulla Bohman, chef Lättläst-tjänsten vid Centrum för lättläst, **Anna-Klara Mehlich**, kommunikatör på myndigheten Handisam.

Arrangörer: Centrum för lättläst och Handisam

91. 14.30-15.30 R22+23 U

Big business in Colombia

Colombia's government makes a bid to attract transnational companies to invest in natural resources. Many indigenous peoples' and Afro-Colombian lands are rich in resources such as oil, gas, gold and other minerals. How should transnational companies act to ensure that their activities do not lead to or contribute to human rights violations or have a negative impact on the armed conflict going on in the country? What responsibilities do states have for human rights violations beyond their borders?

Panelists: Patricia Tobon, Afro-Colombian human rights lawyer with expertise on how mining affect Afro-colombian communities in the department of Chocó, Colombia.

Organizer: Colombiagruppen, Svenska kyrkan

92. 14.30-15.30 R24+25 U

The world's deadliest country for homosexuals?

In Uganda the LGBT movement fights for human rights. Since 2009 there is a bill that further strengthens the laws that criminalize homosexuality, and goes as far as to suggest the death penalty. We talk about the creation of the bill, links to the Christian right in USA, the LGBT movement's struggle and what it is like to live as a LGBT person in today's Uganda.

Panelists: Vanja Braathen, project manager RFSL, **Jimmy Waguma**, LGBT activist from Uganda.

Organizer: RFSL

93. 14.30-15.30 R31 H U

Inga rättigheter utan kunskap

Rätten till utbildning är en mänsklig rättighet på pappret men inte i verkligheten. Idag saknar 67 miljoner barn möjlighet att gå i skolan. 800 miljoner vuxna är analfabeter. Utan grundläggande kunskaper är det svårt att hävda andra rättigheter. Sverige har en unik kompetens när det gäller vuxenutbildning och folkbildning, att ge människor verktyg för att kunna påverka sina gemensamma villkor. Det är dags att ta tillvara denna kompetens i utvecklingssamarbetet!

Medverkande: Anne Marie Brodén, riksdagsledamot Moderaterna, **Bodil Ceballos**, riksdagsledamot Miljöpartiet, **Tomas Rydmo**, rektor Ljungskile folkhögskola, **Mats Ehn**, handläggare Folkbildning – Learning for Active Citizenship (FOLAC). **Moderator: Eduardo Gran Villanueva Contreras**, rektor Härnösands folkhögskola.

Arrangör: Folkbildning – Learning for Active Citizenship (FOLAC)

94. 14.30-15.30 R26 B H

Skolan och barnkonventionen

Under två år har UNICEF samarbetat med Önneredsskolan och Kannebäcksskolan Tremastaren i Göteborg för att ta fram en ny modell för hur en skola kan genomsyras av barnkonventionen. Förlagan till modellen finns i Storbritannien och Kanada där flera tusen skolor arbetar framgångsrikt med den så kallade »Rights respecting schools«-modellen.

Medverkande: Lisa Ericson, UNICEF, **Liv Lindahl**, pedagogisk handledare, **Björn Johansson**, pedagog, Önneredsskolan, **Katarina Börjesson**, pedagog, Önneredsskolan, **Sofia Swahn**, pedagog, Kannebäcksskolan, **Petra Runby**, pedagog, Kannebäcksskolan.

Arrangör: UNICEF Sverige

95. 16.00-17.00

Kongresshallen

Avslutning

MINISEMINARIER

Vi reserverar oss för eventuella ändringar i programmet.

Miniseminarierna äger rum på två öppna scener i utställarhallen och kräver ingen biljett.

MÅNDAG 12 NOVEMBER

10.30-11.00 Stora scenen Rätten till inflytande globalt

FN har sedan 2:a världskrigets slut haft en avgörande betydelse för internationell fred och säkerhet och för stärkandet av mänskliga rättigheter. Men organisationens struktur får allt svårare att klara av att möta de stora globala utmaningar vi står inför. Våra politiska verktyg är idag framför allt nationella och på global nivå saknar vi möjlighet till reellt demokratiskt inflytande i beslutsprocesserna. En demokratisering av FN genom upprättandet av ett FN-parlament skulle kunna ge organisationen den legitimitet och styrka som världens nationer behöver.

Medverkande: Christer Winbäck, riksdagsledamot (fp) och ledamot i Riksdagens utrikesutskott, **Petter Ömungen**, nationell samordnare för UNPA-kampanjen.

Arrangör: UNPA-kampanjen

10.30-11.00 Lilla scenen Hur rätt är Twilight?

Rättighetsperspektivet är relevant inte bara för politiska frågor utan även för populärkulturella fenomen som engagerar stora grupper av människor. Vad kan man få syn på om man anlägger ett rättighetsperspektiv på ungdomslitteratur och science fiction? En genuskritisk analys av bok- och filmserien *Twilight* och en studie av föreställningar om lag och rätt i post-apokalyptiska framtids-skildringar.

Medverkande: Selma Hedlund och Mikael Vester, studenter i mänskliga rättigheter, Lunds universitet.

Arrangör: Lunds universitet

11.00-11.30 Stora scenen Responsibility to Protect – Women in Iran

The Edelstam Prize is in 2012 awarded to Bahareh Hedayat for her outstanding contributions and exceptional courage in her work against violations of the Human Rights in Iran. Amnesty has now listed her as a prisoner of conscience.

Panelists: Caroline Edelstam, Co-Founder and Vice President of the Harald Edelstam Foundation, Lise Bergh, Secretary General at Amnesty International in Sweden, and Parvin Ardalan, journalist and human rights' activist from Iran, awarded the Palme Prize in 2007.

Organizer: The Harald Edelstam Foundation

11.00-11.30 Lilla scenen Alla är välkomna! Eller?

Det låter fint att erbjuda verksamhet där »alla är välkomna«, men hur lätt är det? Möt fritidsverksamheten i stadsdelen Majorna-Linné som har vänt ut och in på arbets-sätt, verksamhetsplaner och granskat sin fysiska miljö utifrån ett normkritiskt tänkande.

Medverkande: Linda Johansson, områdeschef Kultur och Fritid, Majorna-Linné, Sandra Moberg, utvecklingsledare mr, mångfald och jämställdhet, m.fl.

Arrangör: Göteborgs stad

11.30-12.00 Stora scenen HBT-certifierade asyl- och PUT-boenden

Det är angeläget att homo- bi- och transpersoners rättigheter tas till vara under integrationsarbetet där de lätt kommer i skymundan. Hur kan vi skapa ett inkluderande klimat?

Medverkande: Birgitta Ärlund med kollegor.

Arrangör: Attendo Individ och Familj

11.30-12.00 Lilla scenen Hiv och rättigheter

Bristande respekt för mänskliga rättigheter driver på spridningen av hiv. Bristen på rättigheter gör epidemin värre. Vi informerar om människors rätt till prevention, behandling och vård med exempel från Sydafrika.

Medverkande: Gustav Agnemark och Katarina Johansson, praktikanter, Afrikagrupperna.

Arrangörer: Afrikagrupperna, World Aids Day-nätverket

12.00-12.30 Stora scenen Hur göra MR i skolan?

Mänskliga rättigheter är och ska inte vara något diffust och svårbegripligt som uttrycks i stora fina ord utan något konkret i vår vardag. MR-piloterna har i samråd med UNICEF, barnrättsexperten och skolpedagoger arbetat fram ett metodmaterial för ett rättighetsbaserat arbete i grundskolan.

Medverkande: Jenny Eriksson, MR-piloterna och Magdalena Zeijlon, Institutionen för globala studier, Göteborgs universitet.

Arrangör: Institutionen för globala studier, Göteborgs universitet

12.00-12.30 Lilla scenen Tips till Göteborg

Hur kan Göteborg bli en mer integrerad och sammanhållen stad? För ett år sedan bildade staden ett fristående råd med stor kunskap och erfarenhet av integration och social hållbarhet. Under seminariet presenteras och diskuteras några av förslagen.

Medverkande: Lars Bäckström, ordförande i Rådet för integration och samhällsgemenskap.

Arrangör: Rådet för integration och samhällsgemenskap.

12.30-13.30 Stora scenen (obs 1 timme)

Makt och mänskliga rättigheter – Speak Truth to Power

Vilken makt har journalister, reportrar och filmare att förändra? Och till vilket pris?

Diskussion om valet att arbeta med mänskliga rättigheter, om modet att utforska och förändra, var gränserna går och hur långt man kan gå?

Två skådespelare från Göteborgs Stadsteater läser texter ur Speak Truth To Power - Voices from Beyond the Dark av Ariel Dorfman. Texter som bygger på intervjuer med människorättsaktivister, som ofta med livet som insats, med tortyr och långa fängelsestraff, vågata ställning för en bättre värld.

Medverkande: Lotta Schüllerqvist, ordförande för Reportrar utan gränser och Erik Gandini, dokumentärfilmare, skådespelare från Göteborgs Stadsteater.

Arrangör: Speak Truth to Power Sweden (Mod utan gränser) och Reportrar utan gränser

12.30-13.00 Lilla scenen Alla har rätt till ett eget liv!

Att få utbildning, kunna försörja sig och själv bestämma över sin egen kropp är självklara rättigheter i Sverige. Det borde det också vara för människor som lever i fattigdom – men så är det ofta inte. Under seminariet berättar Svalorna hur deras partners i Latinamerika stöttar unga att få sina rättigheter tillgodosedda.

Medverkande: Utlandspraktikanter från Svalorna Latinamerika.

Arrangör: Svalorna Latinamerika

13.00-13.30 Lilla scenen Positiv antirasism

Författaren Alex Bengtsson har tillsammans med Daniel Poohl, tidningen Expo, skrivit boken *Positiv antirasism*. Under seminariet talar han om antirasistiska strategier i modern tid och hur man förnyar en debatt som kört fast.

Medverkande: Alex Bengtsson, tidningen Expo

Arrangör: Vänföreningen till Stiftelsen Torgny Segerstedts Minne

13.30-14.00 Stora scenen Vem har rätt till utbildning? 🙌🙌

Utbildning är en grundläggande rättighet, men fortfarande saknar över 90 procent av världens barn med funktionsnedsättning möjligheten att gå i skola.

Medverkande: Thomas Hammarberg, Europarådets f.d. kommissionär för mänskliga rättigheter.

Arrangör: Shia – Svenska handikapporganisationers internationella utvecklingssamarbete.

13.30-14.00 Lilla scenen Trygghet tillsammans

Hur kan vi skapa en tryggare stad tillsammans? Samtal med Polismyndigheten och Göteborgs Stad

samt kortfilmen *Jag är inte otrygg nånstans*.

Arrangörer: Europeiska socialfonden i Sveriges projekt Storstadsintegration, Göteborgs Stad, Stadsledningskontoret, Stadsdelsförvaltningen Angered, Samordningsförbundet Centrum och Polismyndigheten

14.00–14.30 Stora scenen
Kvinnor och våld

Hur bemöts våldsutsatta kvinnor av hälso- och sjukvården? Anställda inom vården kan avlasta på olika sätt. En diskussion om hälso- och sjukvårdens ansvar.

Medverkande: Eva Wendt, barnmorska, Fil. Dr.

Arrangör: Västra Götalandsregionens kompetenscentrum om våld i nära relationer (VKV)

14.00–14.30 Lilla scenen
Polis i Ukraina

Human rights umbrella är ett samverkansprojekt mellan polisutbildningen vid Umeå universitet och polisstudenter vid polisutbildningen i Kharkiv, Ukraina. Syftet är att polisstudenterna ska få en ökad kunskap och förståelse för mänskliga rättigheter och hur dessa inverkar på en enskild polisens vardagsarbete.

Medverkande: Elisabeth Åström, studierektor och **Ann-Kristin Waskell**, polislärare.

Arrangör: Polisutbildningen, Umeå universitet.

14.30–15.00 Stora scenen
Varning för verkligheten

I denna föreställning får vi se hur olika kränkningar av de mänskliga rättigheterna kan gestaltas. Dansgruppen React belyser varje människas rätt till bland annat talan, frihet och existens.

Medverkande: Lisa Nordbring och **Erika Nordbring**, elever, och **Marja Wallmark**, skolledare Ingrid Segerstedts Gymnasium.

Arrangör: Ingrid Segerstedts Gymnasium

14.30–15.00 Lilla scenen
Våga ingrip!

Prova på att ingripa mot orättvisor! Workshop med Salaams vänner – kristna och muslimer tillsammans för en bättre värld. Tillsammans håller de inspire-

rande workshops i skolor om religionsdialog, civillurage och fred och har träffat över 3 000 ungdomar.

Arrangör: Salaams vänner, ett samarbete mellan Kristna Fredsrörelsen och Svenska Muslimer för Fred och Rättvisa med stöd av Arvsfonden

15.00–15.30 Stora scenen
Equal by law – unequal by caste

I Indien diskrimineras 200 miljoner daliter, »de oberörbara«, såväl av staten som inom civilsamhället. Befintliga lagar tillämpas inte, förövare går fria. Vi visar hur Dalitrörelsen i Indien och Solidaritetsrörelsen internationellt sedan decennier samverkar för att Daliterna ska tillerkännas sina medborgerliga rättigheter.

Medverkande: Dr. Ruth Manorama, National Federation of Dalit Women, Bangalore, **Professor Gopal Guru**, Jawaharlal Nehru University, Delhi, **Daniel Blixt**, Föreningen Friends of Village Community Development Society och **Kristin Ivarsson**, Svalorna Indien-Bangladesh, Lund

Arrangörer: Dalit Solidarity Network-Sweden, Friends of Village Community Development Society (VCDS), Svalorna Indien-Bangladesh, Lund.

Seminarier hålls delvis på engelska.

15.00–15.30 Lilla scenen
Kampen mot främlingsfientlighet och intolerans

Integrationsminister **Erik Ullenhag** talar om vikten av att bekämpa främlingsfientlighet och liknande former av intolerans.

15.30–16.00 Stora scenen
Maraton för Västsahara

I februari 2012 deltog sju av Emmaus Björkås medlemmar i Sahara Marathon. Tävlingen går mellan de västsahariska flyktinglägren i Algeriet och anordnas för att uppmärksamma flyktingarnas situation: 1 65 000 människor lever fördrivna mitt ute i öknen. Hur länge ska flyktingskapet vara?

Medverkande: Sara Björnson, medlem i Emmaus Björkä.

Arrangör: Emmaus Björkä

15.30–16.00 Lilla scenen
Kvinnors mänskliga rättigheter
Gudrun Schyman, Feministiskt Initiativ

16.00–16.30 Stora scenen
Glöm åldern? 🙌🙌

Hur ser det ut med åldersdiskrimineringen på arbetsmarknaden? Och vilka metoder finns det för att uppnå lika rättigheter och möjligheter oavsett ålder?

Medverkande: Olle Andersson Brynja, analysansvarig, Tema Likabehandling, **Ellen Landberg**, projektledare, Tema Likabehandling, **Eva Holmberg-Tedert**, projektledare för Sigrid, Gävleborg

Arrangör: Tema Likabehandling

16.00–16.30 Lilla scenen
Rätten till ett boende

Ett fungerande boende är en mänsklig rättighet. Vad innebär det i praktiken? Och hur kommer det sig att det finns hemlösa människor i Sverige? Varför vräks fortfarande barn?

Medverkande: Göran Carlsson bostadsmarknadsdirektör, **Torbjörn Sahl**, kulturgeograf och **Ylva Fredén Engvall** utvecklare, Länsstyrelsen i Västra Götalands län

Arrangör: Länsstyrelsen i Västra Götalands län

16.30–17.00 Stora scenen
Öppet anförande av EU-kommissionär Cecilia Malmström.

16.30–17.00 Lilla scenen
Hjälte eller fiende i Amazonas?
Vid klimatmötet i Köpenhamn välkomnades Boliviens president Evo Morales som en miljöhjälte av de sociala rörelserna. Men vid klimatmötet i Durban anklagades han för att vara »Pachamamas ('Moder Jord') fiende«. Orsaken finns att finna i bolivienska Amazonas, där regeringen planerat ett vägbygge genom en nationalpark som är ett erkänt territorium för ursprungsfolk.

Medverkande: Anders Burman, biträdande universitetslektor vid Humanekologiska avdelningen på Lunds universitet.

Arrangör: Jordens Vänner

17.00–17.30 Stora scenen
Värderingarnas Europa
Birgitta Ohlsson, demokrati- och EU-minister.

17.00–17.30 Lilla scenen
Skraft på turné

Skådespelaren och regissören Pelle Hanæus har lett många artister och clownar på turnéer till krisområden runtom i världen. Med hjälp av bilder och filmklipp ger han publiken inblick i en ofta glömd och gömd värld, där skraftet behövs som ett sätt att upprätthålla mänsklighet i svåra situationer.

Medverkande: Pelle Hanæus, Clown utan gränser.

Arrangör: Clown utan gränser

TISDAG 13 NOVEMBER

9.00–9.30 Lilla scenen
Respectful Maternity Care

Presentation of the world's first Charter for Respectful Maternity Care.

Panelists: Barbara Davies, Founder of WRA Sweden och **Britt-Marie Landgren**, Chairman WRA and Professor Emerita.

Organizer: WRA Sweden

9.30–10.00 Stora scenen
Land grabbing – fattigas mark till salu

Land grabbing – stora internationella aktörer som lägger under sig mark i fattiga länder - är ett växande problem. Jakten på mark för att producera mat, foder och biobränsle har lett till stora landköp i Afrika, Asien och Latinamerika. Dessa storskaliga markinvesteringar kränker fattiga bönders rättigheter och hotar livsmedelssäkerheten. Vi presenterar en ny studie om Land grabbing med fall från Colombia, Kambodja och Moçambique.

Medverkande: Karin Gregow, Kenneth Hermele, Forum Syd.

Arrangör: Forum Syd

9.30–10.00 Lilla scenen
Kina – inget land man vill stöta sig med.

Arrangör: Föreningen Ordfront

10.00–10.30 Stora scenen
Barn utsatta för människohandel i Sverige

Länsstyrelsen i Stockholms län har ett nationellt uppdrag att arbeta mot människohandel och prostitution. Under 2012 har Länsstyrelsen kartlagt misstänkta

fall av människohandel gällande barn i Sverige. Under seminariet offentliggörs för första gången den kunskap om barnen som kommit fram i kartläggningen, samt vilka insatser som vidtagits för att hjälpa, stödja, och skydda barnen.

Medverkande: Ingrid Åkerman och Patrik Cederlöf
Arrangör: Länsstyrelsen i Stockholm län

10.00-10.30 Lilla scenen Mamas Retro

Att bli sedd för vad du kan och för vad du är bra på, istället för vad du inte klarar av är långt ifrån en självklarhet i dagens samhälle. Det vill projektkollektivet forum SKILL ändra på.

Medverkande: Linnea Thoor, projektledare och Beatrice Alger, projektledare Mamas Retro.

Arrangör: forum SKILL

10.30-11.00 Stora scenen Equal by law – unequal by caste

Se måndag kl 15.

10.30-11.00 Lilla scenen Social hållbarhet och mänskliga rättigheter

Social hållbarhet, mänskliga rättigheter, antidiskriminering, jämställdhet, barns rättigheter, folkhälsa, tillgänglighet – perspektiven är många. Hur kan en myndighet eller organisation arbeta med alla dessa frågor och perspektiv samtidigt?

Medverkande: Talieh Ashjari, mångfaldsdirektör och Birgitta Guevara, integrationsutvecklare, Länsstyrelsen Västra Götalands län.

Arrangör: Länsstyrelsen i Västra Götalands län

11.00-11.30 Stora scenen Rättigheternas skavsår

Kan vi veta vad som är en mänsklig rättighet? Är rättigheter alltid ett resultat av lokala, sociala processer, eller finns det något evigt som kan avgöra vilka mänskliga rättigheter som är oönskbara? Ett filosoferande seminarium utan tvärsäkra svar.

Medverkande: Klas Grinell, intendent, idéhistoriker, författare, Världskulturmuseet

Arrangör: Världskulturmuseet

11.00-11.30 Lilla scenen

Kultur för barn 🙌🙌

Har alla barn i Göteborg samma förutsättningar att delta i det konstnärliga och kulturella livet?

Medverkande: Annelie Eriksson, projektledare Barnkulturåret Göteborg 2012.

Arrangörer: Barnkulturåret 2012 och Göteborgs Kulturförvaltning

11.30-12.00 Stora scenen

Religion + kommun = sant

Idag krävs nya vägar för delaktighet och samhällsengagemang – kan en interreligiös dialog vara en väg i ett alltmer pluralistiskt samhälle?

Medverkande: Thomas Martinsson, kommunalråd Miljöpartiet, Agneta Wallenstam, pastor medlem i Göteborgs Interreligiösa råd, Zana Muhammad, verksamhetsledare Interreligiösa centret. Samtalsledare: Marika Palm Dahl, präst.

Arrangörer: Göteborgs stad och Interreligiösa centret

11.30-12.00 Lilla scenen

Mat, en mänsklig rättighet

Rätten till mat och att kunna försörja sig själv är inskriven i FN:s konvention om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter. Trots det lever nära en miljard människor världen över i kronisk hunger.

Arrangör: FIAN Sverige

12.00-13.00 Stora scenen

(OBS! 1 timme)

Religionsfrihet – allmännyttigt eller allmänfarligt?

Vad innebär religions- och övertygelsefrihet? Är den för alla eller ett särintresse? Kan den begränsas och i så fall när och hur?

Medverkande: Katherine Cash, sakkunnig i religions- och övertygelsefrihet, Svenska missionsrådet, och Eduardo Gran Villanueva-Conteras, rektor Härnösands folkhögskola.

Arrangörer: Svenska missionsrådet, Härnösands folkhögskola och Sveriges Kristna Råd

12.00-12.30 Lilla scenen

Inspirerande motstånd

Apartheid är något som för tankarna till Sydafrika, och ordets ursprung är afrikaans med betydelsen åtskillnad. Men brottet

apartheid är något som även andra stater än Sydafrika kan göra sig skyldiga till. Det palestinska motståndet inspireras av motståndet i de sydafrikanska apartheidregimerna.

Medverkande: Dick Urban Vestbro, KTH Action Group och Anna Wester, Palestinagrupperna i Sverige.

Arrangör: Palestinagrupperna i Sverige (PSG)

13.00-13.30 Lilla scenen

En människorättspedagogik

Arrangör: Raoul Wallenberg Institutet

13.30-14.00 Lilla scenen

Svenska investeringar kränker rätten till mat

Konkurrensen om mark och naturresurser blir allt intensivare i världen och insatserna högre, det rör sig om allt ifrån gigantiska skogsplanteringsprojekt till aggressiv och miljöförstörande gruvdrift.

Arrangör: FIAN Sverige

14.00-14.30 Stora scenen

Rättighetsbaserat förhållningssätt

Arrangör: Raoul Wallenberg Institutet

14.00-14.30 Lilla scenen

Multikulturella London

Hur kan myndigheters bemötande öka samhällsgemenskapen? Lyssna till exempel från London, en stad som har lång erfarenhet av ett multikulturellt samhälle.

Arrangörer: Europeiska socialfonden i Sveriges projekt Storstadsintegration, Göteborgs Stad, Stadsledningskontoret, SDF Angered, Samordningsförbundet Centrum och Polismyndigheten

14.30-15.00 Stora scenen

Vi andas samma luft

Ett seminarium om jämställdhet för oss som kallas för intellektuell funktionshindrade. Genom filmvisning samtalar vi om hur livet kan se ut för oss och vad vi kan göra för att förändra det.

Medverkande: Ann Holmberg, projektledare, styrelseledamot, David Pipino, projektledare, styrelseledamot, Patricia Martinez projektledarecoach, Marita L Kitschke projektledarecoach.

Arrangör: Föreningen Grunden Göteborg, jämställdhetsprojektet Vi andas Samma luft!

14.30-15.00 Lilla scenen

Göteborg och jämställdheten

Under ett års tid har ett 70-tal personer inom Göteborgs stad utbildat sig för att kunna handleda jämställdhetsprocesser inom kommunens verksamheter. Lyssna på Göteborgs stads spännande satsning.

Medverkande: Elsie Averlid, utvecklingsledare, stadsdelsförvaltningen Västra Hisingen, Urszula Hansson, utvecklingsledare, stadsdelsförvaltningen Angered.

Arrangör: Göteborgs stad

15.00-15.30 Stora scenen

Utmaning hållbar skola

Ta del av hur gymnasieskolor, idéburen sektor och andra organisationer samverkar för en hållbar utveckling.

Medverkande: Projekt Gränslöst med samarbetspartners, idéburen sektor och skolor.

Arrangörer: Projekt Gränslöst, Företagarna i Göteborg

15.00-15.30 Lilla scenen

Stolthet & Fördom

Vad händer när en person bryter mot flera normer samtidigt? Tar din organisation hänsyn till alla diskrimineringsgrunder?

Medverkande: Erika Gustafsson och Frida Särén, projektledare forum SKILL.

Arrangör: forum SKILL

15.30-16.00 Lilla scenen

Köp rättvist!

Gör det någon skillnad vilket kaffe ni dricker på arbetsplatsen? Göteborgs stad är en av drygt 1 000 Fairtrade Cities världen över. Genom att ställa etiska kriterier i upphandlingen bidrar staden till en långsiktig hållbar utveckling globalt.

Medverkande: Thomas Martinsson, kommunalråd (MP), kommunstyrelsen Göteborg, Helena Markstedt, generalsekreterare, Fairtrade Sverige.

Arrangör: Fairtrade City Göteborg

Göteborg

– en stad för alla

Göteborgs Stads deltagande i MR-dagarna är en del av uppdraget att stärka de mänskliga rättigheterna som grund för stadens arbete.

Kom till stadens monter för prata om mänskliga rättigheter i Göteborg. Ta också del av utställningen Arvet, med andra och tredje generationens sverigefinnars berättelser om att tillhöra en minoritet.

Under hela hösten genomförs kringarrangemang i staden – håll utkik efter program på stadens museer, teatrar, bibliotek och kulturhus.

SEMINARIER

Demokratisk dialog eller spel för gallerierna?

(Med DO och GRC) Pia Emanuelsson, Nazem Tahvilzadeh, Kerstin Jansson och Thomas Martinsson utgår från Göteborgs Stads arbete för att göra Göteborg till en mindre heteronormativ stad.

Måndag 13.30–14.30, J2

När samhället sätts på prov.

Hans Abrahamsson och Bernard le Roux om dialog, hållbarhet och komplexitet.

Tisdag 10.30–12.00, G3

Med romsk kraft!

(Med Sensus) Ett samtal mellan Bagir Kwiek, Domino Kai, Sunita Memetovic om utmaningar och möjligheter i Europa, Sverige och Göteborg.

Tisdag 14.30–15.30, G3

MINISEMINARIER

Alla är välkomna! Eller??? Hbt-certifiering i Majorna–Linné

Måndag 11.00–11.30, Lilla scenen

Tips till Göteborg – Rådet för integration och samhällsgemenskap

Måndag 12.00–12.30, Lilla scenen

Trygghet skapar vi tillsammans – Storstadsintegration

Måndag 13.30–14.00, Lilla scenen

Kultur för barn – en mänsklig rättighet? – Barnkulturåret

Göteborg 2012

Tisdag 11.00–11.30, Lilla scenen

Religion + kommun = sant – Interreligiösa Centret

Tisdag 11.30–12.00, Stora scenen

Multikulturella London – Storstadsintegration

Tisdag 14.00–14.30, Lilla scenen

Göteborg och jämställdheten – Processhandledar-

utbildning i Göteborgs Stad

Tisdag 14.30–15.00, Lilla scenen

Köp rättvist! Fairtrade City Göteborg

Tisdag 15.30–16.00, Lilla scenen

Göteborgs
Stad

Vi gör vardag av mänskliga rättigheter

Länsstyrelsen arbetar för ett socialt hållbart samhälle. Social hållbarhet handlar om att bygga och värna om ett samhälle där grundläggande mänskliga rättigheter respekteras och inga grupper missgynnas av formella eller informella strukturer.

MR – en del av vår jobbvardag

Hos oss ska mänskliga rättigheter vara en del av varje medarbetares jobbvardag. Vi ska skydda och främja de mänskliga rättigheterna i ärendehantering, tillsyn, information och bemötande.

Vi erbjuder våra medarbetare kunskap och verktyg som hjälper dem att se hur mänskliga rättigheter knyter an till deras arbetsområde. Bland annat har alla våra enheter gått en grundutbildning i mänskliga rättigheter. Vi utvärderar, utvecklar och dokumenterar vårt arbete för att alla ska kunna ta del av våra erfarenheter.

Vi bjuder på kaffe och berättar mer

Besök vår monter så bjuder vi på kaffe och berättar mer om hur vi gör vardag av mänskliga rättigheter. Passa också på att tävla om en korg rättvisemärkta godsaker.

Besök våra föredrag

- *Framtidens städer*, 12 november kl 15-16 (J2)
- *Ensamkommande flyktingbarns rättigheter*, 12 november kl 13.30-14.30 (G1)
- *Rätten till ett boende*, 12 november kl 16.00-16.30 (Lilla scenen)
- *Social hållbarhet och mänskliga rättigheter*, 13 november kl 10.30-11.00 (Lilla scenen)

Läs mer om vårt MR-arbete på
www.lansstyrelsen.se/vastragotaland
under "Människa & Samhälle".

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

I Uppsala har Arvsfonden gett stöd till ett hus för svårt sjuka barn och deras familjer.

Hjälp för miljoner

Med hjälp av pengar från Arvsfonden utbildas unga somaliska kvinnor till demokrati-coacher och utsatta barn kan upptäckas och få rätt hjälp i tid. Men vad är egentligen Arvsfonden och varifrån kommer deras pengar? Så här svarar de:

ALLMÄNNA ARVSFONDEN finansierar nyskapande och utvecklande projekt för barn, ungdomar och personer med funktionsnedsättning.

Varifrån kommer era pengar?

– Pengarna kommer från personer som inte har arvingar och som inte har skrivit testamente. Dessa dödsbon avvecklas för Arvsfondens räkning och pengarna tillförs fonden. Det handlar om cirka 600 dödsbon per år.

Vilken typ av projekt ger ni stöd till?

– Allmänna arvsfonden finansierar nyskapande och utvecklande projekt för barn, ungdomar och personer med funktionsnedsättning. För att beviljas medel ska målgruppen vara delaktig och det ska finnas en plan för vad som händer med verksamheten efter projektet. Uppfylls dessa krav kan projektet handla om vad som helst.

Hur mycket pengar fördelar ni per år?

– Arvsfonden fördelar cirka 500 miljoner kronor per år.

Ni har två stora satsningar »Fördel barn!» och »Vi deltar!» Vad är det?

– »Vi deltar!» är en demokrati- och delaktighetssatsning som har haft fokus på ungdomsprojekt, »Fördel barn» har haft som syfte att öka tillämpningen av barnkonventionen i Sverige. Satsningarna, som har pågått mellan 2009 och 2012, har syftat till att öka antalet projekt inom respektive område. Satsningarna utvärderas av forskare som kommer att presentera sina resultat under MR-dagarna. Arvsfonden kommer att fortsätta ge stöd till den här typen av projekt.

I er monter visar ni upp projekt som har fått stöd, bland annat ett för att utbilda unga somaliska kvinnor till demokrati-coacher. Varför behövs det?

– Det är få unga kvinnor i Sverige med somalisk bakgrund som är politiskt aktiva. Satsningen »Vi deltar!» har handlat om att skapa möjligheter för unga att påverka samhället och sin egen livssituation. Detta projekt har jobbat för att de unga kvinnorna ska få bättre förutsättningar att delta i samhället på lika villkor. Bland annat har de knutit kontakter med andra föreningar och gjort studiebesök i riksdagen och på olika myndigheter. Tjejerna som har utbildats till demokrati-coacher är också mentorer åt yngre tjejer.

Ni ger stöd till att utsatta barn upptäckas och får hjälp i tid. Hur går det till?

– Det kan ske på väldigt många olika innovativa sätt, två exempel kommer vi att ha med på MR-dagarna genom föreningen Barnkraft och stiftelsen Ronald McDonald Barnfond.

Berätta om projektet »Agera Mera!»

– Det syftar till att ge ungdomar med funktionsnedsättning relevant kunskap och stärkt självförtroende för att kunna påverka samhället och sin egen livssituation. Projektets deltagare är en grupp ungdomar i Jönköpings län som alla har olika funktionsnedsättningar. De deltar i gruppträffar, utbildningar, föreläsningar och möten med politiker och utvecklar på så sätt sin kännedom om demokratiska processer samt viktiga lagar och förordningar och inte minst FN-konventionen om rättigheter för

personer med funktionsnedsättning. Alla ungdomarna har en egen mentor, mentorerna är politiskt aktiva på olika sätt. Gruppen har anordnat Marschen för tillgänglighet i Jönköping och Tillgänglighetstävlingar där bland andra politiker fått pröva på olika situationer som personer med funktionshinder ställs inför i sina dagliga liv.

I Uppsala har ni gett stöd till ett hus för svårt sjuka barn och deras familjer. Varför det?

– Ronald McDonald Hus i Uppsala är helt nyskapande på orten, inget liknande har tidigare funnits i Uppsala. Huset erbjuder ett tryggt och hemligt boende för familjerna när barnen drabbas av allvarlig och ibland livshotande sjukdom – det fungerar som ett hem hemifrån. Miljön främjar psykisk och fysisk hälsa hos hela familjen.

Hur kan projektet leva vidare när pengarna från Arvsfonden är slut?

– Ungefär hälften av projektet lever vidare. Projektets metoder och arbetssätt integreras ofta i föreningens vanliga verksamhet. Dessutom sprids metoder och verktyg vidare till andra aktörer som använder sig av dessa i sina olika verksamheter. Ibland går en annan finansiering in och ibland tar en annan huvudman, till exempel kommunen, över själva verksamheten. Utöver detta lever projektets erfarenheter vidare hos dem som deltar i projektet.

Fotnot: I år har Arvsfonden förlagt sin slutkonferens med projektet »Fördel barn!» och »Vi deltar!» på MR-dagarna.

UTSTÄLLARE 2012

På Mänskliga Rättighetsdagarnas utställartorg kommer ett sjuttioal frivilligorganisationer, myndigheter och företag att visa upp sin verksamhet. Du hittar utställarna på plan 1, i H-hallen på Svenska Mässan. Här finns också två scener där miniseminarier kommer att avlösa varandra, se programmet på sidorna 36-38. Nytt för i år är ett filmrum där filmfestivalen Antirasistiska Filmdagar kommer att visa gratis film. Allt på utställartorget är gratis. Du behöver inte lösa entrébiljett!

ABF Sydvästra Götaland
Adult Learning and Empowerment Fund, ALEF
Amnesty International
Antidiskrimineringsbyrån i Värmland
Arbetsmiljöforum
Arvsfonden
Attendo Individ och familj
Byggnads
Camino
Clowner utan gränser
Dalit Solidarity Network Sweden, Friends of Village
Community Society
DemokratiAkademin
Den Globala skolan
Diakonia
Diskrimineringsbyrån Uppsala
Diskrimineringsombudsmannen
Emmaus Björkä
FoodFirst Information & Action Network, FIAN-Sverige
FOLAC - Folkbildning - Learning for Active Citizenship
Folkhögskolor Utan Gränser
Fonden för Mänskliga Rättigheter
Forum för Levande Historia
Fryshuset
Föreningen för Mänskliga Rättigheter och Demokrati i Iran
Föreningen Ordfront
Föreningen Skyddsvärnet
Gryning vård AB
Göteborgs Kyrkliga Stadsmission
Göteborgs rättighetscenter
Göteborgs stad
Göteborgs universitet
Hivprevention i Västra Götaland
Individuell Människohjälp - Barn i väntan, BIV, och
Barn i start, BIS
Ingrid Segerstedts gymnasium
Internationella Kvinnoförbundet för Fred och Frihet (IKFF)
Interreligiösa Centret
Kvinna till kvinna
Kvinnofolkhögskolan
Landstinget Sörmland

Lika unika, Federationen mänskliga rättigheter för personer
med funktionsnedsättning
Litteraturrestan/Belarus
LO-TCO Bistånds nämnd
Lunds universitet, Historiska institutionen, avdelningen för
mänskliga rättigheter
Länsstyrelsen i Stockholms län och Nationellt Metodstödsteam
mot Prostitution och Människohandel, NMT
Länsstyrelsen i Stockholms län och Sametinget
Länsstyrelsen Västra Götalands län
Malmö mot Diskriminering
Migrationsverket
Män för jämställdhet Göteborg
Palestinagrupperna i Sverige
Pingstmissionens Utvecklingssamarbete, PMU
Projektkollektivet forum SKILL
Raoul Wallenberg Institutet
Regeringskansliet - Utrikesdepartementet och
Arbetsmarknadsdepartementet
Regionalt Nätverk för Barnkonventionen
Riksteatern
Rådet för integration och samhällsgemenskap
Rädda Barnen
Rättighetsfokus
Salaams vänner
Sensus Studieförbund
Supporting Human Rights in China, SHRIC
Svalorna Latinamerika och Svalorna Indien Bangladesh
Swedwatch
Svenska Afghanistankommittén
Svenska Burmakommittén
Svenska kyrkan
Svenska Röda Korset
Sveriges Antidiskrimineringsbyråer
Sveriges Kommuner och Landsting
Teologiska Högskolan Stockholm
Tranås resebyrå
UNICEF Sverige
Uppsala universitet, Teologiska institutionen
Västra Götalandsregionen
Östgruppen för demokrati och mänskliga rättigheter

Konferencier på Stora scenen: **PELLE HANÆUS**

Pelle Hanæus från Clowner utan gränser är konferencier på Stora scenen på utställartorget där olika debatter och miniseminarier hålls under både måndag och tisdag under MR-dagarna. Han är skådespelare och regissör och har tagit clowner och andra artister till krisområden runtom i världen. Just nu regisserar han Clowner utan gränser föreställning *Drömställe*, som ska turnera för ensamkommande flyktingbarn i Sverige, under hela 2013.

Kom och twittra!

Väck ett seminarium eller en föreläsning tankar som du vill dela med dig av? Dela gärna med dig av dina synpunkter på vår Twittervägg på utställartorget.

7 TIPS FÖR ETT LYCKAT DELTAGANDE

1 Förbered dig! Mänskliga Rättighetsdagarna bjuder på 150 programpunkter och lockar tusentals deltagare. Varför är du här? Vilka programpunkter vill just du ta del av? Vem vill du se till att träffa? Planera, kryssa för och boka möten – men lämna utrymme för spontanitet. Observera att biljetter inte ger någon garanterad plats på seminarier, är det något du verkligen vill gå på var ute i god tid och ha gärna ett andrahandsalternativ.

2 Möten handlar om att mötas – se till att prata med fler än dina kollegor. Bra tillfällen att knyta nya kontakter ges när du slår en lov på utställartorget, deltar i en workshop, går på NGO-speed dating eller dansar under tisdagens lunch beat. Det vi bakom Mänskliga Rättighetsdagarna gör är att samla allt från gymnasister till ministrar under samma tak – men det är upp till er att se till att de där unika samtalen blir av.

3 Blanda interaktiva programpunkter med kunskapsinhämtning! Tempoväxlingar och variation i inlärningsmetoder gör att

du orkar ta in mer.

4 Missa inte alla kulturella inslag i årets program. Ibland är det effektivaste budskapet inte det med de mest slipade argumenten utan det som får dig att känna och tänka nytt!

5 Berätta för oss arrangörer och de andra deltagarna vad du tycker och dela med dig av dina intryck! Det finns många sätt att göra det – varför inte twittra upp en tanke, bild, eller filmklipp på vår Twittervägg?

6 Hämta inspiration och ha roligt! Mänskliga rättigheter är tungt och viktigt men för att orka jobba för att stärka allas rättigheter måste vi också skratta och beröras och ladda energi inför årets alla andra dagar.

7 Vad händer sen? Stanna upp och reflektera över vad du tar med dig hem i form av ny kunskap, nya metoder och nya kontakter. Vem mer i din organisation bör ta del av detta? Hur omsätter du den nya kunskapen?

TESTA DIN IDÉ

Har du en idé till ett nyskapande och utvecklande projekt? Görs projektet med och för funktionsnedsatta, barn eller unga? Berätta om det för Arvsfonden! Arvsfonden delar ut cirka 500 miljoner kronor årligen till sådana projekt. I Arvsfondens monter kan du presentera din idé och få tips och råd kring en ansökan om projektbidrag.

ANDERS KRONBORG

I Marika Griehsels film *Wallströms resolution* får vi följa Margot Wallströms arbete som FN:s särskilda sändebud mot sexuellt våld i krig och konflikt.

FILM MOT RASISM

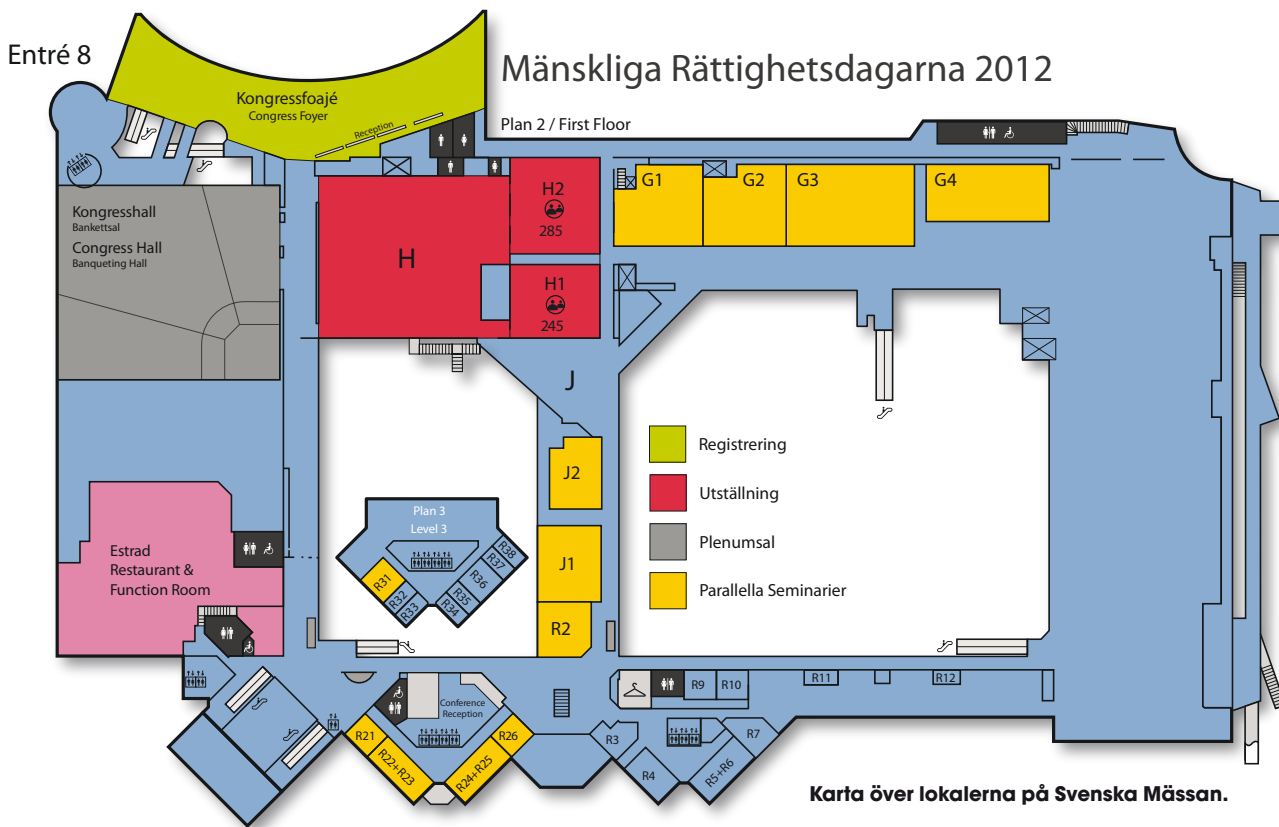
Under MR-dagarna visar Antirasistiska Filmdagar filmer på temat mänskliga rättigheter. Det sker under måndagen den 12 november från kl 12.00 cirka till 16.00 i ett filmrum på mässan (R21). Några av de filmer som visas är: *Gerilasonen* av Zanyar Adami/ David Herdies, *Wallströms resolution* av Marika Griehsel, *Dublin* av David Aronowitsch, *The boy Mir* av Phil Grabsky och *Kiipa Papa* av Binyam Berhane. Filmerna visas i samarbete med Filmcentrum riks.

Antirasistiska Filmdagarna, ARF, är en filmfestival på temat mänskliga rättigheter som pågår den

11-16 november på sex spelplatser i Göteborg. I samband med visningarna blir det föreläsningar av filmare, journalister och forskare. ARF är öppet för alla, men dagtid är visningarna först och främst bokade till skolelever. På kvällstid öppnar vi för allmänheten. Allt med fri entré! ARF fyller 10 år 2012 och bjuder därför på ett extra fullmatat program som ligger på www.arfarf.se från och med den 1 oktober, där du också kan boka dig online. För mer information kontakta Karin Frennemo: arf@filmcentrum.se.

Vad händer med kulturen?

Riksteatern har lång erfarenhet av att driva internationellt utvecklingsarbete med kultur som metod. Deras projekt berör bland annat Iran, Somalia, Ghana, Västbanken, Libanon och Kurdistan. Under MR-dagarna tar de ett samlat grepp och bjuder in andra kulturbiståndsaktörer, under ett och samma tak, för en gemensam upplevelseyta. Träffa dem på utställartorget och ta del av deras tankar och strategier kring kultur och internationell samverkan.

Karta över lokalerna på Svenska Mässan.

TILLGÄNGLIGHET

Har du frågor kring tillgänglighet inför eller under Mänskliga Rättighetsdagarna? Vi har försökt att besvara de vanligaste frågorna, men kontakta gärna oss om du undrar något.

Finns hörselslinga i alla lokaler?
I samtliga seminarielokaler finns hörselslingor - både för publik och på scen. I vissa lokaler krävs dock vissa förberedelser, så kontakta gärna oss och berätta vilka seminarier du önskar delta vid.

Är programmet tillgängligt för mig med behov av teckentolkning eller dövblindtolkning?
Vid anmälan lämnar du som önskar teckentolkning uppgifter om vilka seminarier du önskar delta vid. Vi försöker att tillgodose alla deltagares behov i så stor utsträckning som möjligt och kontaktar dig i god tid innan konferensen om vi av någon anledning inte kan tillgodose just dina behov.

En del seminarier kommer att teckentolkas utan att du behöver anmäla ditt intresse för det. Dessa seminarier

markeras i det tryckta programmet och på webben med symbolen två händer.

Kommer jag som är rullstolsburen att kunna röra mig obehindrat i lokalen?
Alla lokaler är anpassade för rullstolsburna.

Finns konferensmaterialet tillgängligt i andra format?
Vill du ta del av konferensmaterial i annat format så kontakta oss på info@mrdagarna.se

Finns det mat till mig som har särskilda kostbehov om jag har anmält mig till MR-galan?
Vi serverar en vegetarisk buffé där alla rätter är uppmärksatta. Kontakta gärna oss om du är allergisk så meddelar vi köket.

Läs mer om tillgänglighet på Svenska Mässan i Tillgänglighetsdatabasen:
www.svenskamassan.se/for-besokare/anlaggningen/tillganglighet/

For information in English contact:
info@mrdagarna.se

BLI VOLONTÄR!

Ett forum som Mänskliga Rättighetsdagarna skulle aldrig gå att genomföra utan hjälp av frivilligkrafter. I år är Mänskliga Rättighetsdagarna i behov av upp emot 100 engagerade och duktiga frivilligarbetare som kan assistera oss arrangörer med allt ifrån att vara rumsvärd till att hjälpa journalister

att komma i kontakt med våra talare. Att arbeta under Mänskliga Rättighetsdagarna ger dig en möjlighet att möta politiker, aktivister och föreningsaktiva från hela världen, att lyssna på seminarier som lyfter vår tids mest brännande frågor och, inte minst, att vara en viktig pusselbit i möjliggörandet

av ett oerhört viktigt arrangemang.

Är du sugen på att jobba ideellt under Nordens största forum för mänskliga rättigheter?

Kontakta volontärsamordnare Malin Fryknäs på: volontarer@mrdagarna.se för mer information.

Som volontär önskar vi

att du ska kunna vara oss behjälplig under sammanlagt cirka 16 timmar under konferensen.

»MR-DAGARNA EN VIKTIG MÖTESPLATS«

Diskrimineringsombudsmannen (DO) vill lyfta frågan om vad som kan göras lokalt för att stärka människors tillgång till sina rättigheter där de bor och verkar, säger DO Agneta Broberg när MR-dagarnas tidning träffar henne i juni.

Varför är DO med på MR-dagarna?

– MR-dagarna är ett viktigt forum för att utbyta erfarenheter och vidareutveckla arbetet för mänskliga rättigheter. DO har ett omfattande och svårt uppdrag. Vi ska verka för att diskriminering inte förekommer inom något område av samhällslivet. Om vi ska lyckas måste vi samverka brett. Därför har vi valt att samarrangera alla våra seminarier på MR-dagarna i år, säger Agneta Broberg. Vi vill visa på värdet av att bygga nätverk och gemensamt utveckla nya metoder för att motverka diskriminering och främja likabehandling.

En fråga som DO har arbetat med under de senaste åren är att stärka den lokala arenan för att motverka diskriminering.

– För många människor är det ett allt för stort steg att höra av sig via brev eller telefon till Stockholm. Andra hyser misstro gentemot myndigheter på grund av tidigare negativa erfarenheter. På MR-dagarna vill vi lyfta frågan om vad som kan göras lokalt för att stärka människors tillgång till sina rättigheter där de bor och verkar. Vad kan kommuner och regioner göra för att motverka diskriminering? Hur kan dialog mellan kommuner och lokala föreningar utveckla arbetet för allas lika rättigheter och möjligheter? Hur kan antidiskrimineringsbyråerna och andra organisationer ge stöd och råd till enskilda och bidra till upprättelse för personer som råkat ut för diskriminering? Hur kan DO bidra i detta arbete?

I ett av era seminarier under MR-dagarna, »Vägar till rättigheter«, lyfter ni fram talerätten som ett viktigt verktyg för människor att försvara sina intressen. Men vad innebär talerätt och varför är den så viktig?

– Talerätt innebär att kunna vara ombud för en enskild person i dom-

stol. Före 2009 var det bara DO och de fackliga organisationerna som hade talerätt i diskrimineringsmål. Idag har alla intresseorganisationer talerätt enligt diskrimineringslagen. Men många organisationer känner inte till att möjligheten finns. Och det finns framför allt ekonomiska begränsningar för det civila samhället att kunna använda sig av talerätten. Den utvidgade talerätten behöver utvecklas om fler individer som utsätts för diskriminering ska kunna få upprättelse. Detta är främst en fråga för organisationerna i det civila samhället, men DO kan vara med och diskutera formerna och framför allt betona vikten av att fler människor får tillgång till sina lagliga rättigheter.

Men är det inte DO:s uppgift att gå till domstol?

– Jo, självklart. DO kommer att koncentrera sina resurser på större avgöranden, och mer principiella frågor framöver. Vi behöver få mer kunskap om hur diskrimineringen tar sig uttryck genom anmälningar och goda kontakter med intresseorganisationerna. Däremot kommer vi aldrig att ha resurser att utreda varje anmälan som skickas till oss.

– Många frågor löses bättre på det lokala planet. I det förebyggande arbetet, för att komma tillrätta med de mekanismer och strukturer som skapar diskrimineringen, gäller det främst att agera i vardagslivet – på arbetsplatsen, i skolan och i bostadsområdet. Där måste kampen för lika rättigheter och möjligheter stå.

Vilka ärenden arbetar ni främst med?

– Vi får in flest anmälningar när det gäller arbetslivet. En stor grupp rör gravida kvinnor som får problem i arbetsli-

vet eller föräldralediga som missgynnas i samband med sin föräldraledighet. Vi har också en hel del ärenden som rör diskriminering av de nationella minoriteterna, främst romer. Där är diskrimineringen ofta mycket tydlig, vilket gör det lätt att bevisa vad som har hänt.

– Många av våra ärenden gäller flera diskrimineringsgrunder, till exempel kön och etnisk tillhörighet, eller kön och ålder.

– För två år sedan fick vi in hundratals anmälningar om bristande tillgänglighet till viktiga samhällsfunktioner för personer med funktionsnedsättning. Bristande tillgänglighet täcks i princip inte av diskrimineringslagen, men genom att anmäla ville funktionshinderrörelsen trycka på och visa på brister i lagskyd-

det. Så kan vi också arbeta – att på olika vis peka på hur lagen måste utvecklas och stärkas, avslutar DO Agneta Broberg.

Agneta Broberg.

DO BILDADES 2009

Diskrimineringsombudsmannen (DO) är en statlig myndighet som arbetar mot diskriminering och för allas lika rättigheter och möjligheter.

DO bildades den 1 januari 2009 genom att de fyra dåvarande ombudsmännen slogs ihop (Jämställdhetsombudsmannen, Ombudsmannen mot etnisk diskriminering, Handikappombudsmannen och Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning).

De sju diskrimineringsgrunderna är: kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder.

I år har DO förstärkt sin närvaro på MR-dagarna.

ARRANGÖRER:

GÖTEBORGS UNIVERSITET

LUND UNIVERSITY

I SAMARBETE MED:

diskrimineringsombudsmannen

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Sveriges
Kommuner
och Landsting

VÄSTRA
GÖTALANDSREGIONEN

MED STÖD AV:

FOLKE BERNADOTTEAKADEMIN

REGERINGSKANSLIET

Utrikesdepartementet

INFORMATION

TID OCH PLATS

MR-dagarna genomförs den 12-13 november på Svenska Mässan i Göteborg. Glöm inte att skriva ut din biljett som du fått via e-post.

Ingång: Entré 8, Mässans gata 8, vid Kongresshallen mot Scandinavium. Registreringen öppnar måndag 12 november kl 8.00.

Program måndag 09.30-19.30.

MR-gala på Restaurang Estrad, Svenska Mässan, måndag 19.30-22.30.

Program tisdag 09.00-17.00.

ANMÄLAN

Anmäl dig på www.mrdagarna.se

Biljetter kan också köpas i entrén på Svenska Mässan, ingång 8, Mässans gata 8.

Vi reserverar oss för att biljetterna kan bli slutsålda. Observera att biljetter inte ger någon garanterad plats. Var ute i god tid och ha gärna ett andrahandsalternativ.

Obs! Missa inte att anmäla dig till MR-galan måndag kväll den 12 november!

DELTAGARAVGIFTER

Två dagar:

Deltagare från myndigheter och företag: 2 150 kr

Privatpersoner, deltagare från ideella organisationer och lärare: 950 kr

Studenter, pensionärer och arbetslösa: 290 kr

Skolklasser (bokas klassvis) per elev: 200 kr

En dag:

Deltagare från myndigheter och företag: 1 550 kr

Privatpersoner, deltagare från ideella organisationer och lärare: 750 kr

Studenter, pensionärer och arbetslösa: 190 kr

Skolklasser (bokas klassvis) per elev: 150 kr

FRI ENTRÉ

Miniseminarier, utställningar, filmrum:

Två scener med debatter, samtal och kultur. Möt ett 70-tal organisationer som arbetar med mänskliga rättigheter i praktiken. Ta del av aktuella projekt och lär dig mer om hur du kan engagera dig!

BOENDE

Hotellpartner 2012 är Hotel Gothia Towers som ligger på mässområdet, alldeles i anslutning till aktiviteterna under MR-dagarna.

För bokning kontakta:

+46 31 750 88 10. E-post:

hotelreservations@gothiatowers.com

eller se info på vår hemsida: www.mrdagarna.se

TILLGÄNGLIGHET

Alla lokaler är anpassade för rullstolsburna. Hörselslinga finns i samtliga lokaler.

Seminarier markerade med händer teckentolkas, meddela vid anmälan om du har behov av tolkning vid andra seminarier. Kontakta gärna projektledningen så gör vi vårt bästa för att tillgodose just dina behov: info@mrdagarna.se

PRESS

Vill du rapportera från MR-dagarna?

Kontakta annika.hallman@mrdagarna.se

för ackreditering och vidare information.

ARRANGÖRER

DemokratiAkademin, Diakonia, Fonden för mänskliga rättigheter, Föreningen Ordfront, Göteborgs universitet, Raoul Wallenberg Institutet, Sensus studieförbund, Svenska kyrkan, Svenska Röda korset och Teologiska högskolan Stockholm.

I SAMARBETE MED

Arvsfonden, Diskrimineringsombudsmannen, Göteborgs stad, Länsstyrelsen Västra Götalands län, Sveriges kommuner och landsting och Västra Götalandsregionen.

MED STÖD AV

Folke Bernadotte Akademin, Sida och Utrikesdepartementet.

För fullständig och uppdaterad information se www.mrdagarna.se Reservation för förändringar.

ORGANISATION

Caroline Matsson, projektledare
Malin Slätis, projektkoordinator
Annika Hallman, informatör och redaktör programtidning
Anette Dalqvist, avdelningschef
Leif Ericsson, rådgivare
Malin Fryknäs, volontärsamordnare
Form: Eva Jais
Omslagsbild: Helena Davidsson Neppelberg
Tryck: Printall
Adress: MR-dagarna, Box 17506, 118 91 Stockholm
info@mrdagarna.se